

2017

Coste Cristina

Nistor Mircea Dragoș

Oprea Alexandra Medana

Tamaș Emanuel Ioan

Unit Dezvoltare Patrimoniu și Landscape

ANALIZĂ URBANĂ ȘI MICROINTERVENȚII ÎN ANSAMBLUL URBAN ORAVIȚA

Oravița este victimă neglijenței, lipsei de cunoaștere și polarizării societății, factori care au erodat relațiile dintre oameni și patrimoniul construit. Această teză propune strategii de revitalizare ce țin cont de principiile de specialitate de intervenție în context istoric, și care urmăresc să implice comunitatea pentru a consolida legatura acesteia cu arhitectura.

CUPRINS

1. FUNDAMENTAREA TEORETICO-BIBLIOGRAFICĂ A TEMATICII	4
1.1 Premise teoretice și contextuale	4
1.1.1 Oraș și demografie	4
1.1.2 Principii de conservare și actiune în situri cu valoare de patrimoniu	8
1.1.3 Managementul și planificarea dezvoltării unui oraș - sit cultural	10
1.1.4 Turism și muzeografie	12
1.1.5 Urban landscape	14
1.2 Studii de caz	16
1.2.1 Noua identitate a regiunii Ruhr, Germania, tranzită de la industrie la cultură	16
1.2.2 Liverpool	24
1.2.3 Petrila	25
1.2.4 Anina	26
1.2.5 Viscri	27
1.2.6 Manchester	27
2. PARAMETRII SUBIECTULUI	28
2.1. Date fizice	29
2.1.1 Acces la sit	29
2.1.2 Studiu geografic și geologic	29
2.1.3 Studiu istoric	30
2.1.4 Evoluția demografică	37
2.1.5 Valența din punct de vedere al instantei estetice	38
2.1.6 Poziția sitului în contextul urban și starea de conservare	39
2.2. Date legislativ-administrative	41
2.2.1 Lista monumentelor din Ansamblul Urban Oravița	41
2.2.2 Lista clădirilor aflate în proprietatea UAT	46
2.2.3 Activități culturale	54
2.2.4 Date economice și de turism	62

2.2.5 Ecologie și protecția mediului	69
2.2.6 Intentii și proiecte actuale ale autorităților locale	70
2.3. Date juridice	72
2.4. Date de la actorii implicați	72
3. ENUNȚAREA IDEII ȘI A OBIECTIVELOR	75
4. CONCLUZII ALE STUDIULUI DE FUNDAMENTARE	76
5. CONFIGURAREA TEMEI-PROGRAM	77
5.1 Etapizare	78
5.1.1 Catalogarea clădirilor cu însemnatate pentru oraș	78
5.1.2 Ierarhizarea obiectivelor din Oravița	79
1. PRIMĂRIA ORAVIȚA MONTANĂ	81
2. PRIMĂRIA ORAȘULUI ORAVIȚA	83
3. GALERIA "STUDIO MAGAZEN"	84
4. TEATRUL "MIHAI EMINESCU"	86
5. SEDIUL "UFET"	89
6. FARMACIA "KNOBLAUCH"	90
7. HOTELUL COROANA	92
8. MAGAZIN	93
9. GARA ORAVIȚA ROMÂNĂ	94
11. BOLTA PÂRÂULUI	96
12. ANSABLUL VILĂ OFICIALI (VILĂ OFICIALI + GRĂDINA DE TIR)	98
13. LICEUL "GENERAL DRAGALINA"	100
14. SANATORIUL MARILA	101
15. ȘCOALA DE CĂLUGĂRIȚE	103
16. CIMITIRUL CATOLIC	105
5.1.4. Schimbări ale infrastructurii și spațiului public	115
5.1.5. Restaurare și refuncționalizare	115
6. REZUMAT	118
7. BIBLIOGRAFIE	119
8. GLOSAR DE IMAGINI	122
Anexă	124

1. FUNDAMENTAREA TEORETICO-BIBLIOGRAFICĂ A TEMATICII

1.1 Premise teoretice și contextuale

1.1.1 Oraș și demografie

Orașul Oravița este un caz deosebit în studiul urbanității, asigurându-și originalitatea printr-un cumul de factori ce nu se mai întâlnesc în aceeași factură niciunde în altă așezare urbană din România. Având o populație restrânsă care îi determină repartizarea în categoria orașelor medii-mici, orașul are un trecut cu un caracter profund istoric cu zeci de clădiri valoroase care să ateste acest lucru.

Aflându-se în configurația actuală în urma contopirii dintre Oravița Montană și Oravița Română, țesutul urban este compus din zona istorică, de pe teritoriul Oraviței Montane, o zonă mai nouă predominant construită în perioada comunismului și un areal de case cu specific rural aparținând teritoriului Oraviței Române.

Suprafața sitului istoric dezvoltat în perioada ocupației Habsburgice măsoara aproximativ 21 de hectare, este în strânsă legătură cu relieful, crescând liniar deasupra unui sistem complex de regularizare a părâului Oravița. Trecând prin mai multe stadii de dezvoltare, orașul a avut perioada de vîrf foarte devreme comparativ cu alte așezări urbane, în perioada dinaintea trecerii în secolul XX. După Cel De-al Doi-lea Război Mondial orașul a stagnat, cu mici investiții în perioada comunismului, iar după căderea URSS a urmat o perioadă de declin demografic deosebit de accentuată.

Conform strategiei de dezvoltare pentru 2020, Oravița este aflat în scadere demografică, stagnare economică și un nivel de trai relativ scăzut. În acest context orașul a pierdut din 1989 până acum aproximativ 30% din populație. Principalii factori ce au cauzat această scădere bruscă sunt migrația oamenilor în afara țării sau spre orașe mai dezvoltate (precum Reșița).

Spre deosebire de alte orașe care se depopulează masiv după revoluție din cauza orientării spre un singur tip de activitate economică ce s-a dovedit falimentară, minele din Oravița se închid timpuriu, moment după care activitatea orașului rămâne una de coordonare a expoatașilor din împrejurimi. Populația continuă să crească totuși în perioada comunismului în principal pentru că indicatorul de populație reprezintă și localitățile adiacente cu ocupație minieră. Fluctuațiile pot părea mari exprimate în procente dar defapt orașul urca de la 9.000 la un maxim de 15.000 de locuitori, lucrul care îl păstrează în categoria orașelor mici-mijlocii.

fig. 1 Grafic al evoluției demografice¹

Datorită lipsei infrastructurii de gaz metan în oraș acesta a fost evitat de investiții în sectorul secundar, tipice perioadei comuniste. Ilinca Păun Constantinescu, în lucrarea sa de doctorat² ce tratează problematica orașelor aflate în contracție, încadrează orașul într-un grup special format din foste reședințe de județ din perioada interbelică care pierd statutul de reședință după succesive etape de reorganizare teritorială. Reședința judeșului Severin în perioada ante-belnică, Oravița a pierdut acest statut după reorganizarea pe regiuni de după război iar revenirea la sistemul de județe odata cu preluarea conducerii de Nicolae Ceaușescu a însemnat unirea județelor Caraș cu Severin alocându-se capitala la Reșița. Acest lucru, combinat cu lipsa gazului a însemnat că investițiile în dezvoltare făcute de comuniști au evitat orașul, păstrându-i caracterul istoric dar și un nivel relativ redus de dezvoltare. Închiderea minelor cu mult timp înainte de apariția regimului comunist și a politicilor centralizate a alocat puțin timp orașului pentru a se orienta către o economie bazată pe servicii. Acest lucru i-a asigurat supraviețuirea timp îndelungat, fără investiții din exterior, îngrețat în timp cu un nivel de trai scăzut, la mare diferență față de imaginea orașului înfloritor economic, cultural și social din perioada austriacă, fără să ajungă însă în colaps. Educația și cultura au rămas o parte importantă a orașului, fiind gazda unui liceu cu rezultate bune, a teatrului și unui număr ridicat de istorici și oameni de cultură.

Impactul perioadei de stagnare a avut un efect de îmbătrânire a clădirilor din partea istorică în special. Intrând în proprietatea statului, administrații succesive au fost inabile să administreze corespunzător patrimoniul construit care a alunecat încet spre degradare. Dupa 89 probleme de retrocedare și proprietăți incerte au cauzat situații și mai grave pentru mai multe imobile care stagnează datorită neregulilor de ordin juridic. Cu toate acestea, primăria a

¹ Date ale Institutului Național de Statistică: www.recensamantromania.ro/rezultate-2

² Shrinking Cities în România - O abordare contemporană a contracției și declinului urban - Autor: Ilinca Păun Constantinescu; Coordonator: Ana Maria Zahariade; Universitatea de Arhitectură și Urbanism "Ion Mincu", București, 2013

rămas deținătoarea a multor clădiri cu valoare istorică în oraș, dintre care multe sunt vacante și necesită reparații de întreținere.

Stagnarea prelungită a orașului este puternic înrădacinată în obiceiurile și stilul de viață al locuitorilor, lucru care va genera o inerție puternică opusă schimbărilor. În timp ce unii își doresc să se facă ceva, orice, în oraș, doar ca să se schimbe, alții au o atitudine foarte pesimistă și nu vad cum se mai poate îmbunătății situația. Cert este că, în ultimii 25 de ani, au apărut multe firme mici și IMM-uri cu scop comercial, fără ca oamenii să valorifice potențialul turistic sau resursele zonei. Acest lucru se datorează lipsei de viziune în acest sens al oamenilor, dar și lipsei de coordonare din partea autorităților. Astfel în Oravița apar multe funcții care se stabilesc în clădiri noi la periferia orașului chiar dacă centrul oferă mai multe oportunități turistice. În timp acest lucru va avea un efect în depopularea centrului și dezvoltarea periferiilor în dezavantajul încercărilor de a reactiva zona istorică. Un alt efect al specificului activităților economice este șomajului relativ scăzut, dar cu venituri mici, nivelul de trai pastrându-se la un nivel jos.

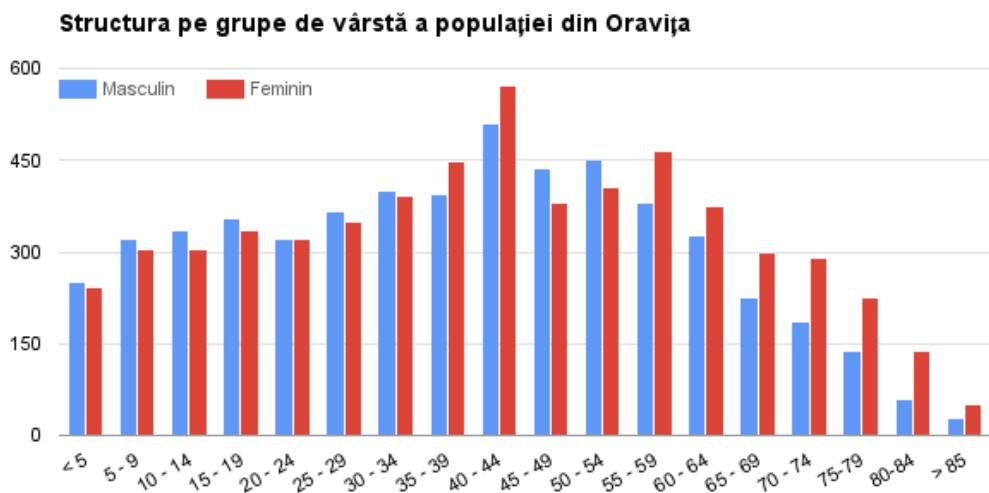

fig. 2 Grafic privind structura pe grupe de vârstă a populației din Oravița

Situația curentă este pe cale de a se schimba datorită unui val nou de personal administrativ. Persoanele noastre de contact: primalul orașului: Dumitru Ursu și arhitectul șef Costaș Coman ne-au prezentat oportunitățile pe care încearcă să le fructifice în oraș prin diferite proiecte de finanțare și obstacolele de natură financiară și "know how" pe care le întâmpină. Pintre acestea se numără lipsa unui PUG (varianta actuală datând din 1995) și lipsa unei ridicări topografice digitală actualizată. Problema care a generat acest studiu este numărul mare de monumente și lipsa unei strategii de a le utiliza într-un mod sustenabil.

Conform studiilor teoretice asupra așezărilor în curs de depopulare, aducerea orașului la o dimensiune care să poată fi administrată de primărie din fondurile disponibile este o strategie

esențială. Această abordare trebuie conștientizată și acceptată de autorități și locuitori, înlăciind speranțele spre o revenire la un nivel ridicat de dezvoltare prin apariția din neant a unui agent economic extern care să ofere locuri de muncă. Fenomenul de depopulare are numeroase cauze printre care scaderea generală a sporului natural după 1989 și accentuarea polarizării așezarilor la diferite scări. În perioada socialistă planificările teritoriale rigide accentuau migrația oamenilor de la sat la oraș, dar mutarea dintr-un oraș în altul era descurajată. Repartiția locurilor de muncă sau limitarea numărului de locuitori în anumite orașe aveau ca scop dezvoltarea uniformă în teritoriu a acestora. În capitalism aceste constrângeri au fost abandonate fără a fi înlăciute de politici de stimulare a sectorului de servicii sau programe de reinstruire a forței de muncă. Colapsul economic a multor orașe, printre care și zona Oraviței, a determinat o migrație puternică a oamenilor spre centre urbane mai prospere sau în afara țării. Căutarea unui viitor mai bun a fost suprapusă de contextul social și cultural lipsit de diversitate din orașele aflate în declin. Calitatea slabă a activităților socio-culturale din aceste orașe se reflectă în majoritatea cazurilor și în infrastructura mediului construit lăsat în paragină.

Studiile de caz și cercetările în domeniu ne arată cum calitatea unui oraș și atmosfera acestuia poate să contribuie semnificativ la stoparea procesului de contracție. Combaterea fenomenului de shrinkage este un proces pe termen lung care presupune desfășurarea mai multor tipuri de activități etapizat sau concomitent. Înțelegerea și asumarea declinului orașului de către autorități și cetățeni este primul pas. Spre deosebire de orașele vestice în România acceasă problemă are două tăziuri: autoritățile care nu recunosc adevarata capacitate a orașelor, promîțând proiecte de modernizare nesușinute de resurse financiare și oamenii care s-au obișnuit cu stadiul de declin asupra caruia din comoditate și lipsă de pârghii simt că nu pot avea nici o influență. O analiză cât mai cuprinzătoare a posibilităților de intervenție asupra unui oraș în declin include:

- igienizarea zonelor insalubre din oraș "brownfields"
- demolarea locuințelor părăsite care ajung treptat în stadiu de degradare major și care dăunează imaginii orașului
- proiecte pilot pentru creșterea implicării comunității - strategii de co-proprietate a spațiilor fără funcțiune
- apariția unor organizații bazate pe comunitate care să preia eforturile de comunicare între administrație și oameni
- proiecte de grădini urbane care au ca scop oferirea unei ocupării oamenilor și
- strămutarea oamenilor din zone puternic afectate de depopulare pentru a reduce costurile de menținere a infrastructurii³

³ Studiu preliminar: Shrinking cities in postsocialist Europe – what can we learn from their analysis for urban theory-making? Annegret Haase, Katrin Grossmann, Dieter Rink, Berlin, 2013

- Întemeierea de "Land banks" (banci de proprietăți) care să se ocupe cu gestionarea proprietăților municipalității, clarificarea problemelor de natură juridică sau exproprietărirea celor care nu își întrețin clădirile sau pământurile⁴

Aceste politici de gestionare a mediului construit trebuie însotite de eforturi de reorientare profesională și stabilizare economică. Doar o parte dintre ele sunt aplicabile în cazul Oraviței.

1.1.2 Principii de conservare și acțiune în situri cu valoare de patrimoniu

Contribuția noastră la eforturile autorităților de a redresa orașul se axează pe studiu și consultanță în domeniul arhitectural și urbanistic la cererea primăriei care a conștientizat necesitatea unei strategii de utilizare a clădirilor de patrimoniu. Proiectele noastre pleacă de la o abordare urbanistică generală, studiu de fezabilitate și detaliere a unor proiecte de renovare bazate pe principiile moderne de restaurare. Principiile care ghidează intervențiile propuse de noi, urmărite în literatura teoretică de specialitate și cuprinse în Carta de la Venetia sunt⁵:

- Conceptul de monument istoric acoperă nu numai opera arhitecturală izolată, dar și ansamblul rural sau urban în care se găsește mărturia unei civilizații particulare, a unei dezvoltări semnificative sau a unui eveniment istoric.
- Scopul conservării și restaurării monumentelor este de a le proteja atât ca opere de artă cât și ca mărturii istorice.
- Pentru conservarea monumentelor este esențial ca ele să fie întreținute permanent.
- Conservarea unui monument presupune conservarea scării cadrului (său). Când cadrul tradițional există el trebuie păstrat. Nici o construcție nouă, demolare sau modificare care ar altera relațiile de masă și culoare nu trebuie permisă.
- Scopul restaurării ei este de a păstra și revela valoarea estetică și istorică a monumentului și se bazează pe respectul materialului original și a documentelor autentice.
- Restaurarea trebuie să se opreasă acolo unde începe ipoteza, iar în acest caz orice lucrare suplimentară ce este indispensabilă trebuie să se distingă de compozitia arhitecturală și trebuie să poarte amprenta contemporaneității
- Acolo unde tehniciile tradiționale se dovedesc inadecvate, consolidarea unui monument poate fi realizată prin folosirea oricărei tehnici moderne de conservare și construcție a cărei eficacitate a fost demonstrată științific și probată prin experiență.
- Trebuie respectată contribuția valoroasă a tuturor perioadelor ce au contribuit la edificarea monumentului, unitatea de stil nefiind un scop al restaurării.

⁴ Embracing Smart Decline - Payton Heins, University of Michigan, 2012

⁵ Carta de la Venetia, 1964, adoptată de ICOMOS

- Înlocuirea (re-întregirea) părților lipsă trebuie să se integreze armonios cu întregul, dar în același timp trebuie să fie deosebită de original, astfel încât restaurarea să nu falsifice mărturia istorică.
- Completările nu pot fi admise decât în măsura în care ele nu împietează asupra părților de interes ale clădirii, asupra cadrului său tradițional, echilibrului compozitiei sale și a relației cu vecinătățile.

Soluțiile și politicele elaborate pentru autorități în cadrul proiectelor de diplomă au la bază respectarea Tezelor Patrimoniului, o serie de concepte elaborate în toamna anului 2016 de Ministerul Culturii, pe baza cărora se va dezvolta Codul Patrimoniului, regulament ce se urmărește a intra în formalitate cu caracter juridic. Printre acestea se numara⁶:

1. Principiul resursei non-regenerabile și al dezvoltării durabile - patrimoniul cultural este considerat o resursă non-regenerabilă ce trebuie exploatată sustenabil
2. Principiul interesului public și al responsabilităților statului - protejarea patrimoniului este considerat un proces de utilitate publică, obiectiv de securitate națională
3. Principiul diversității și al complementarității identităților culturale, fără discriminare - protejarea patrimoniului cultural implica menținerea tuturor formelor de manifestare ale acestuia
4. Principiul responsabilităților cetățenești echitabile în protejarea patrimoniului cultural - protejarea patrimoniului este responsabilitatea fiecarui cetățean
5. Principiul unității dintre patrimoniul cultural și contextul său - obiectivele de patrimoniu sunt formate din obiecte majore dar și obiectele înconjurătoare de importanță mai mică care trebuie conservate pentru menținerea contextului ansamblului.
6. Principiul autenticității - protejarea patrimoniului presupune menținerea nealterată a resursei pentru a fi transmisă generațiilor viitoare
7. Principiul specializării - necesitatea imperativă a cunoștințelor de specialitate în procesul de restaurare
8. Principiul educației - importanța patrimoniului ca sursă de educație pentru cetățenii țării
9. Principiul incluziunii și al accesibilității
10. Principiul identității și al priorității tratatelor internaționale

⁶ Tezele patrimoniului au fost publicate în 14 septembrie 2016 de Ministerul Culturii și se află în actualmente în dezbatere publică. Documentul poate fi accesat pe siteul ministerului ([aici](#))

Un alt document cu rol de îndrumare este convenția susținută de ICOMOS și UNESCO la NARA, al cărei produs finit este Carta asupra Autenticității⁷. Prin această convenție se stabilește valoarea diversității patrimoniului și considerării autenticității sale în funcție de cultura din care face parte.

Pentru protecția și conservarea la nivel de ansamblu, nu doar de obiect, este necesară o perspectivă sensibilă la context și problematici care includ procese sociale, economice și culturale specifice unui țesut divers, nu doar a unei clădiri. Acestea sunt înscrise în convenția ICOMOS/UNESCO de la Viena⁸, care tratează compatibilitatea conservării monumentelor cu dezvoltarea economică durabilă.

Îndreptarea orașului spre turism este o traiectorie care trebuie exploatață în strategiile viitoare. Pentru aceasta însă este necesară cosmetizarea spațiului orășenesc prin curățarea loturilor abandonate și impunerea unor standarde minime de întreținere a clădirilor. Turismul industrial este o nișă controversată pe piață, însă trebuie menționat că Oravița nu se află în această categorie. Aici miza este punerea în valoare a trecutului istoric și cultural precum și a câtorva obiective legate de industria zonei. Focusarea strict pe o economie bazată pe turism este în același timp o utopie pentru Oravița și o vulnerabilitate. Considerăm ca orașul nu se poate dezvolta eficient fără stimularea unor activități economice productive. În această direcție, dorim să subliniem conceptul de oraș ca muzeu și beneficiile unei abordări de acest tip, pentru turiști și locuitori.

1.1.3 Managementul și planificarea dezvoltării unui oraș - sit cultural

Administrarea unei localități cu un patrimoniu atât de important, precum Oravița, presupune o răspundere foarte mare față de locuitorii orașului, ai zonei, identității naționale dar și a culturilor și națiunilor implicate în crearea și dezvoltarea acestui loc. În ciuda resurselor extrem de limitate pe care le are la dispoziție, planificarea pe termen lung a acestora trebuie să aibă ca principal scop protecția monumentelor și dezvoltarea economică.

“Ansamblul Urban Oravița” reprezintă un sit arhitectural, spațial, urban și cultural complex care este format de monumente individuale de arhitectură dar funcționează bazânduse pe capacitatea acestora de a crea împreună o atmosferă și un suport pentru activitățile contemporane ale oamenilor.

De multe ori fondurile sunt insuficiente pentru un proiect coerent care să vizeze reabilitarea unei întregi zone, a tuturor clădirilor valoroase și a spațiilor publice aferente. Din acest motiv, este necesară o prioritizare a investițiilor în funcție de obiective funcționale sau gravitatea stării în care se află părți a ansamblului. Această zonificare ar trebui însoțită de o delimitare zonei de protecție a monumentelor și a unei zone tampon, care să asigure păstrarea autenticității percepției vizuale și spațiale a orașului.

⁷ <http://whc.unesco.org/archive/nara94.htm>

⁸ Paris, UNESCO Headquarters, 10-11 October 2005 Vienna Memorandum on “World Heritage and Contemporary Architecture - Managing the Historic Urban Landscape” and Decision 29 COM 5D; 15 GA

Planul de administrare pe termen lung trebuie să funcționeze în paralel cu un PUG prin care se asigură diversitatea funcțională din zona protejată pentru ca acesta să rămână activă.

Mecanisme legislative trebuie implementate pentru a asigura conservarea și atingerea obiectivelor de sustenabilitate a zonei sitului istoric. Printre cele mai importante se numără:

- problemele de incertitudinea regimului juridic a unor proprietăți și terenuri
- strategii pentru susținerea întreținerii locuințelor persoanelor cu venituri mici care locuiesc în zona istorică
- planuri de dezvoltare zonale pe sectoare urbane și spații publice
- procedee, subvenții și permisivități pentru agenți economici care își dezvoltă activitatea în zona protejată
- strategie pentru încurajarea turismului și gestionarea efectelor pozitive și negative ale acstuiu.

Exemple de bună practică se pot studia la orașe cu țesut istoric de patrimoniu și statut UNESCO World Heritage. Localități precum Regensburg sau Sighișoara sunt nevoie prin articolul 97 al *Ghidului Operational pentru implementarea convenției World Heritage* să aibă un plan de gestiune a monumentelor și zonelor de protecție. În acest sens, UNESCO a dezvoltat un ghid pentru administrații pentru întocmirea acestor documente⁹. O altă sursă de îndrumare pentru alcătuirea planurilor de management este programul Heritage as Opportunity (HerO)¹⁰ condus de administrația orașului Regensburg și care oferă suport și documentare localităților care intră în acest proces.

Procesul de management conform exemplelor și procedurilor de mai sus regăsește o structură bazată pe următoarele componente:

- obiective strategice
- probleme subordonate
- procese de gestionare
- metode de urmărire a implementării

⁹ Paris, UNESCO Headquarters 24 – 25 October 2007: Protection and Management plans, conservation tools and promotion of World Heritage properties; 16 GA 12

¹⁰

http://urbact.eu/sites/default/files/import/Projects/HERO/projects_media/hero_guidebook_FINAL_01.pdf

1.1.4 Turism și muzeografie

*Orașul ca muzeu*¹¹.

Paradigma dominantă pentru curatorierea arhitecturală din ultimul secol e reprezentată de expuneri bazate în mare parte pe fotografii, desene și panouri de text, lucru ce a generat experiențe ale vizitatorilor lipsite de dinamism. Limitele experienței oferite de o prezentare 2D sunt evidente, însă această metodă are beneficiul abstractizării grafice, oferind posibilitatea de a se focaliza pe anumite aspecte tematice, fără distragerea generată de întreg ansamblul clădirii ori de context. Prin prezentarea de desene, schițe și modele din tipul procesului de design, galeria se transformă într-un spațiu de producție intelectuală, oferind un insight al lumii profesionale. Acest tip de expunere este mult mai ușor de înțeles de către profesioniști și mult mai reu de către persoanele care nu au cunoștințe în domeniu.

Principala problemă rămâne aceea a absenței lucrării în sine și prin urmare absența unei experiențe dinamice, multi-senzoriale a spațiului arhitectural real și ușor de înțeles de către toți vizitatorii. Expozițiile trebuie să abordeze întreg spectrul senzorial uman și să ofere o experiență cât mai complexă.

Există o legătură neexplorată între metodologiile de management muzeografice și de conservare ca influență a interpretării și reprezentării vizuale a trecutului. În contextul unui sit istoric precum cel din Oravița, ce în momentul de față nu permite dezvoltarea orașului, latura istorică a acestuia trebuie scoasă în lumină prin tehnologii noi, și nu doar conservată, acest lucru petmîțând orașului să crească, să se dezvolte și să se schimbe fără să își piardă autenticitatea.

Orașul ca muzeu reprezintă o unealtă dinamică de conservare și prezentare a siturilor istorice în orașele contemporane și evidențiază felul în care curatoriera orașului poate integra layere suplimentare ale patrimoniului, tangibile sau nu, pierdute sau uitate.

Listarea clădirilor monument sau stabilirea zonelor de protecție ale acestora nu reprezintă un mod eficient de clarificare și iluminare a memoriei colective a umanității (ICOMOS 1994). De asemenea, regulile învechite de conservare nu cauzează doar stagnarea împrejurimilor unui oraș modern, ci pun accentul pe păstrarea anumitor structuri, în defavoarea altora.

În 2011, recomandarea UNESCO privind peisajul urban istoric admitea impactul creșterii și dezvoltării urbane asupra siturilor istorice, solicitând definirea și implementarea unui set de noi politici publice care să identifice și să protejeze layerul istoric în mediul urban. Abordarea mediului construit ca pe o colecție ce poate fi curatoiată oferă noi posibilități de explorare a structurii urbane.

Curatorierea implică în primul rând grijă și responsabilitate față de ceva. În mod normal, un curator caută o colecție de artefacte valoroase într-un muzeu și se asigură că acestea sunt expuse în cele mai bune condiții.

Orașul ca muzeu propune valorificarea potențialului de dezvoltare al unei expoziții de arhitectură ce combină experiența spațiului arhitectural real cu o suprapunere curatorială de informații disponibile în mod normal numai în cadrul unei galerii – de fapt, vizitatorul, clădirea și interpretarea fiind aduse împreună într-un al treilea spațiu creat prin intermediul tehnologiilor media.

Prin aducerea unei expoziții la nivelul orașului sub formă de tururi self-guided, conceptul de curatoriere arhitecturală in situ se folosește de metodele realității augmentate. Prin intermediul unui simplu telefon ori PDA, materiale explicative, interpretative sunt prezentate împreună cu posibilitatea de a te mișca într-un spațiu real 3D.

Tehnologia, ca parte importantă a activităților zilnice ale oamenilor poate juca un rol important în procesul de educare a acestora și în curatorierea orașului ca muzeu.

Prin intermediul orașului ca muzeu se face trecerea de la o reprezentare 2D compusă din fotografii, desene, scheme conceptuale, ori texte descriptive, la reprezentarea 3D, la scară umană, a întregii colecții a orașului, vizitatorii având interacțiune directă cu exponatele, putând să le atingă, să diferențieze texturi și materiale. Exponatele devin perete, spații, peisaj, apă și momente sau chiar locuitorii orașului. Astfel, se poate genera o bună conexiune între cultură și viața de zi cu zi, între activitățile amuzante și discuții asupra problemelor cu care se confruntă comunitatea.

Accesul în ansamblul urban Oravița poate reprezenta și accesul în muzeul Oravița, cu diferite trasee și indicii care să ducă la o mai bună cunoaștere a acestuia. De-a lungul unui traseu de acest tip chiar și spațiile monotone se vor însufleți prin magazine și cafenele, locuri de stat, zone verzi, artă stradală și iluminare artistică, devenind dinamice și atractive pentru vizitatori. De obicei rezultă o comunitate mai implicată, turiștii sunt atrași să participe la evenimente ulterioare, iar în acest fel o întamplare devine o tradiție, o schimbare, o inspirație și un exemplu de bună practică pentru acel loc sau pentru altele.

Oraș pentru turiști, oraș pentru locuitori.

Orașele sunt cele mai complexe invenții umane, pline de acorduri și dezacorduri, diferite fiecare în întreaga lume, la fel ca societățile care le-au creat. Fiecare cetățean este caracterizat și desprins din istoria și cultura locului său. Astfel, traseul într-un muzeu în aer liber este specific și animat în mod firesc de către locuitori în timp ce expune istoria și evoluția orașului la scară umană.

Noul observator primește și el un rol de jucător în acest ansamblu, strategic semnalat, care îl conduce de la un obiectiv la altul, după voia proiectantului. Printr-un plan urbanistic și

printr-o strategie care să scoată în evidență identitatea zonei, locuitorii vor fi mai conectați la oraș și împliniți cu viața din orașul lor.

Planificarea urbană nu ține cont doar de istoria locului, ci și de problemele sale, de oportunități, de felul în care trebuie să evolueze sau nu. O administrație care informează locuitorii despre ceea ce e bine și ce nu, ce funcționează și ce nu, ce are potential și ce nu, crește calitatea procesului de dezvoltare a orașului. Cu un punct de vedere colectiv, chiar dacă nu toți oamenii susțin aceeași soluție, prin implicare se poate crea o direcție de mers pozitivă sau chiar inovativă care să satisfacă pe totă lumea.

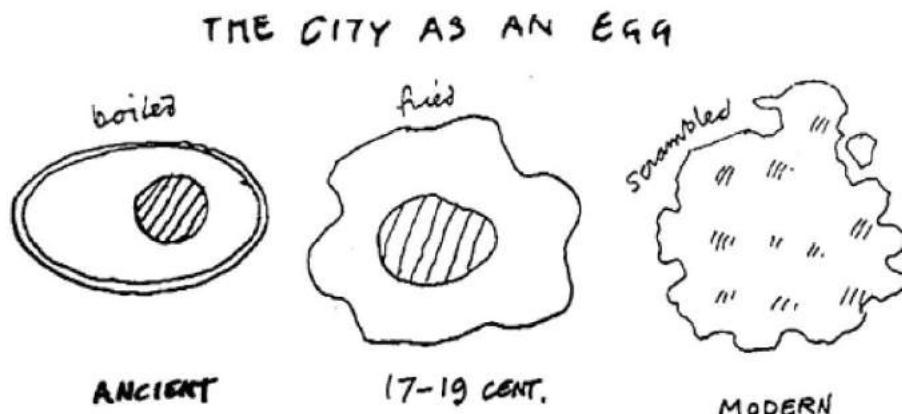
Pentru cercetarea și elaborarea documentelor noastre am consultat legea 422/2001 și 351/2001.

1.1.5 Urban landscape

Localizarea Oraviței Montane la încrucișarea șesului cu dealul, i-a definit dezvoltarea în spațiu de-a lungul timpului. Înima orașului vechi, s-a conturat sub o formă liniară cu clădiri impunătoare așezate de-a lungul unei străzi principale. Paralele față de aceasta, s-au dezvoltat străzi și căi secundare, cu tot mai puțin conținut construit, odată cu creșterea cotei terenului. Între aceste străduțe și calea principală există scurte legături perpendiculare de tipologie variată în funcție de gabarit. Deși trecerea de la cel mai coborât nivel spre cele superioare se face cu ușurință, diferențele de atmosferă între acestea sunt immense. Dacă centrul orașului este caracterizat de un aspect urban cu clădiri istorice valoroase, treapta următoare descoperă case cu specific rural care se pierd în cîmpul odată cu înaintarea spre dealurile împădurite. Aceste puncte ridicate oferă perspective deosebite asupra orașului care poate fi privit în tot ansamblul său din diverse unghiuri. Totodată, de la nivelul orașului, inelul de vegetație înaltă servește ca fundal, fără de care atmosfera și specificul locului ar fi pierdute.

Schimbarea morfologiei orașului modern: Landscape urbanism

Structura de reguli care formează orașului modern s-a schimbat. Diagrama "The three eggs" (Cedric Price "Shane" 2006) ilustrează acest lucru:

Contrastul oraș – natură a început să se șteargă. Landscape urbanism înseamnă trecerea de la ideea de peisaj pitoresc, pasiv, definit de ochiul uman, la peisajul activ și operațional. Așadar, această schimbare se concentrează asupra modului în care un peisaj poate fi utilizat, pe lângă rolul de ansablu artistic pe care îl îndeplinea.

Landscape urbanism-ul nu face doar o relație vizibilă între obiecte și teren și nu este rezultatul unor coincidențe. Este un produs gândit, organizat, creat de om, pentru a face legături între programe, spații într-un mod logic și productiv. Este caracterizat atât de spațialitate, cât și de timp: pe lângă contextul existent la care trebuie să se supună, este necesar să țină cont de evoluția și schimbările acestuia în timp și nu mai poate avea rolul de „imagină statică”.

Aceste elemente noi ale landscape-ului aplicate în orașul contemporan, sunt cele care îl definesc drept un sistem evolutiv. Dar cum poti da forma acestor idei, cand ai posibilitatea de a proiecta astfel de spații?

Alex Wall “programming of the urban surface”

În lucrarea sa, a dezvoltat strategiile anterioare, considerând landscape-ul drept o suprafață care poate fi „activată prin programare” (organizare de idei), fără a tinde să-i ofere o formă clară. Wall consideră că peisajul, ca suprafață urbană, trebuie să ofere mai mult decât un spațiu între clădiri, cu parcări, zone plantate și suprafete verzi pentru recreere. Această suprafață ar trebui fi proiectată astfel încât să suporte diverse activități și să le poată diversifica în timp pe acelea care nu pot fi anticipate din prezent.

Privind orașul într-un mod dinamic, înseamnă a renunța la tipologiile de spații tradiționale, parcurile, piațetele, grădinile devenind mai puțin importante. Se va pune în schimb, mai mult accent asupra infrastructurii, asupra fluxurilor de legătură și a spațiilor nedefinite. El susține că lucrând cu flexibilitatea și permitând o mobilitate între diverse servicii sociale și culturale, vor rezulta niște suprafete multifuncționale.

Alex Wall prezintă cinci posibile abordări pentru proiectarea suprafetei urbane:

1. Grosimea: sau conținutul dens al unei strategii create pe mai multe layere de utilizări. Această idee răspunde la nevoia de flexibilitate, de a se schimba nevoilor în timp, putând suprapune mereu un nou layer.
2. Plierea: Privește solul ca o suprafață care poate fi tăiată, deformată și îndoită ca o hârtie, în ideea de a conecta interiorul cu exteriorul creeându-se spații continue. Acest lucru permite noi spații, combinații de programe, tipuri de transport etc.
3. Impermanența: Ceea ce accentueaza faptul că programul / funcțiunea sunt cele mai schimbătoare aspecte ale unui oraș. Aceste lucruri se pot întâmpla rapid, iar administrația trebuie să aibă o reacție la fel de rapidă asupra acestor schimbari fără a fi nevoie să modifice întreaga infrastructură pentru acomodarea noilor nevoi. De accea este necesar să proiectezi în favoarea funcțiunilor schimbătoare și nedeterminate.

(Wall dă ca exemplu proiectul “La Villette” (OMA), în care aceste aspecte ale programelor schimbătoare, au fost incluse. Pe langă planurile noilor clădiri propuse în Melun-Senárt, proiectanții au schițat niște goluri lăsate intenționat între clădiri. Localizarea și forma acestora a derivat dintr-o analiză atentă a caracteristicilor sitului, istorie, axele infrastructurii și noile programe. Aceste goluri formează o structură de insule destinate dezvoltării viitoare rezistente la instabilitatea mediului construit.)

4. Mobilitatea: Autorul sugerează că spațiile tradiționale de concentrare a populației, precum parcurile și piațetele, au fost înocuite de spații în care mișcarea este elementul caracteristic. Noi proiecte, precum Ronda de Dalt (Barcelona), arată cum coridoare de infrastructură devin căi ecologice și sociale care adună, distribuie și conectează utilizatori și funcțiuni. Procesul combină transportul/râurile cu spațiile verzi și mai departe natura cu obiective culturale.

5. Non-programed use: În loc să fie ridicate spații cu o utilizare precisă, se preferă o proiectare flexibilă din care să rezulte un design ușor de preluat și adaptat nevoilor utilizatorilor unui loc. Acest lucru ar îmbogăți activitatea economică și socială al zonei, neriscând să ramână spații goale/neutilizate.

1.2 Studii de caz

1.2.1 Noua identitate a regiunii Ruhr, Germania, tranziția de la industrie la cultură¹²

Regiunea Ruhr este un conglomerat post-industrial de o dimensiune uriașă. Este una din cele mai vechi regiuni industriale de pe glob dezvoltându-se în secolul XVIII, la scurt timp după declanșarea revoluției industriale.

Aglomerarile urbane care fac parte din regiune sunt metropolele Duisburg, Oberhausen, Essen, Bochum, Dortmund și orașele Bottrop, Mülheim an der Ruhr, Gelsenkirchen, Herne, Hamm, Hagen apărute într-o zonă de câmpie și dealuri joase, încadrate de râurile Ruhr la sud, Rin la vest și Lippe la nord.

¹² <http://archiv.ruhr2010.de/en>

<http://tzutzelu.blogspot.ro/2011/12/regiunea-industriala-rhin-ruhr.html>

<http://www.germany.travel/ro/towns-cities-culture/towns-cities/ruhrgebiet.html>

<http://cyd.ro/regiunea-industriala-din-ruhr/>

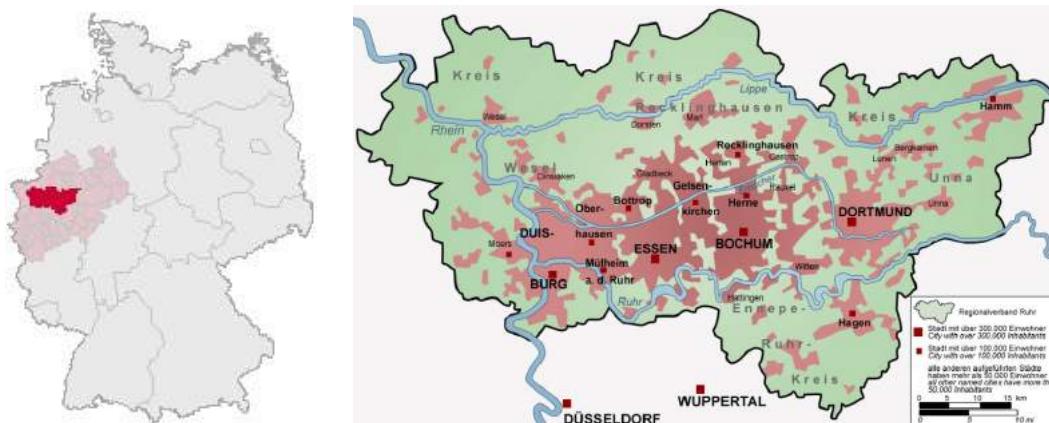

fig. 3 Hartă a regiunii Ruhr

Zăcăminte mari de cărbuni găsite aici atât cocsifabili, cât și energetici, au făcut ca Ruhrul să fie cel mai mare bazin carbonifer din Europa de Vest. Pe baza acestora și a existenței minereurilor de fier în apropiere (în Alsacia și Loreua), s-au dezvoltat, inițial industria minieră, industria siderurgică, industria construcțiilor de masini și în timp toate celelalte ramuri industriale. Pe langă aceste resurse, căile de comunicatie dezvoltate și diversificate au fost o caracteristică importantă. Ruhrul asigura necesarul de apă al regiunii și fiind un affluent de dreapta al Rinului, începând din secolul XIX a devenit una dintre cele mai circulate căi fluviale din Europa, cu cel mai mare port fluvial din lume Duisburg. În regiune există 8 magistrale rutiere și 4 magistrale feroviare și o rețea densă pe conducte care transportă petrolul importat din porturile Rotterdam și Wilhelmhaven și gazele naturale din Olanda sau din zăcăminte norvegiene și britanice din Marea Nordului.

După 1973, Germania a fost grav afectată de o criză economică la nivel mondial, care a dus la creșterea șomajului, sărind de la 300.000 în 1973 la 1,1 milioane în 1975. După declinul industriei grele în ultimele decenii ale secolului XX mari zone miniere au rămas în paragină.

Prin proiectele diverse inițiate în orașele din zonă, semnele vizibile ale patrimoniului industrial, furnalele, gazometrele și turnurile de extractie, mai sunt încă prezente. și continuă încă să-și pună amprenta pe fața regiunii Ruhr, chiar dacă aici nu se mai extrage cărbune, ci se promovează teatrul, muzica, pictura, dansul, spectacolele artistice și multe altele. Din anul 2010, când Regiunea Ruhr a fost Capitala Culturală Europeană, această schimbare de rol este un manifest ireversibil. Regiunea a devenit una dintre cele mai importante, din punct de vedere cultural, din întreaga Germanie și totodata a reușit să obțină o creștere demografică.

Un tur circular de 400km a fost realizat prin regiunea Ruhr, de la Duisburg până la Hamm și Hagen, de-a lungul celor 54 mărturii ieșite din comun ale trecutului și prezentului industrial.

Populație¹³:

	1970		1987		1995		2001		2011		2014		2015
Duisburg	625,758	>	525,378			>			488,468			<	491,231
Oberhausen	246,736	>	220,286			>			210,216			<	210,934
Essen	715,237	>	623,427	>	614,861	>	591,889	>	566,201	<	573,784	<	582,624
Bochum	424,724	>	386,271			>			362,286			<	364,742
Dortmund	647,164	>	584,089			>			571,143			<	586,181
Bottrop	118,604	>	114,640			>			117,311			=	117,143
Mülheim an der Ruhr	192,079	>	176,423			>			166,865			<	169,278
Gelsenkirchen	348,264	>	287,508			>			258,766			<	260,368
Herne	203,233	>	174,238			>			155,160			<	155,851
Hamm	169,676	<	171,170	<	183,408	>	180,849	>	176,037			<	179,397
Hagen	235,887	>	209,363			>			187,944				189,044

fig. 4 Tabel privind numărul locuitorilor orașelor din regiunea Ruhr

Duisburg¹⁴ – are o localizare geografică favorabilă și o poziție strategică importantă, la confluarea căilor nautice a Rinului cu Ruhrul, orașul întinzându-se pe ambele maluri ale acestora. În partea nordică a orașului se varsă în Rin râul Emscher.

Încă din Evul Mediu localitatea era un centru comercial important, pierde însă acest rol în secolul XIII prin mutarea comerțului în afara Rinului. În secolul XIX crește din nou importanța economică a orașului cu cel mai mare port (la malul unui fluviu) din lume.

Anul 1824 marchează începutul industrializării în Duisburg, prin construcția fabricii de acid sulfuric Curtius, prima de acest fel din lume. În 1846 se stabilesc la nord de Duisburg fabricile de renume mondial Thyssen și Krupp și filiala căilor ferate Mindener Köln. Necesarul de forță de muncă s-a asigurat prin muncitori proveniți mai ales din Olanda, Austria și Polonia. În 1905 devine o metropolă, prin extinderea portului.

Din 1916 însă, în oraș domină o anarhie din cauza primului război mondial, în perioada 1929 – 1933 suferă din cauza crizei economice mondiale (perioadă de recesiune), iar în timpul celui de-al doilea război mondial se află aici un lagăr de concentrație care în 1943 este distrus prin bombardare.

În perioada de după al Doilea Razboi Mondial 299 de bombardamente au nimicit aproape complet peisajul urban istoric, nu numai portul ci și centrul important de chimie, siderurgie, oțelarie, precum și o mare parte din populația civilă, 80% din clădiri fiind distruse sau parțial deteriorate.

¹³ <https://www.citypopulation.de/php/germany-census.php>

¹⁴ <https://en.wikipedia.org/wiki/Duisburg>

După terminarea celui al doilea război mondial a trebuit refăcută toată infrastructura orașului, dar și toate clădirile istorice refăcute, iar pana în 1961 populația orașului atinge cifra de 502.933 de locuitori, refăcându-se instalațiile de oțelarie. În 1975, 590,000 de oameni locuiau în Duisburg.

Din 1970 însă, scade producția de fier și oțel prin înrăutățirea conjuncturilor mondiale. Debutul declinului industriei miniere și a oțelului a cauzat și o pierdere mare a populației, crescând numărul șomerilor, prin închiderea porților unor fabrici. În 10 ani, numărul locuitorilor a scăzut cu aproximativ 70,000 locuitori, atingand cifra de numai 518,000 în 1985. Pâna în 1992 situația s-a redresat puțin pana la 537,000 locuitori, urmând declinul major la 488,000 locuitori până în 2011. În acest timp s-a petrecut o alta întămplare, când, în 2004, orașul a fost lovit de o tornadă care a avariat centrul și Teatrul municipal.

Proiect: Parcul Duisburg-Nord¹⁵

Situl: Declinul mineritului a închis (în 1985) și lăsat în paragină o uzină de procesare a cărbunelui și fierului, transformând peste 200 de hectare - până în 1900 într-o imensă ruină de beton, rugină și substanțe chimice.

Primele intenții: Îndepartarea "coajei", ecologizarea ei și redarea acestui perimetru în folosul agriculturii.

Regândirea problemei: S-a considerat, pe de alta parte, ca martorii trecutului industrial (clădiri, uzine, instalații) sunt parte integranta a identitatii unei regiuni, punându-se apoi probleme de selectie, protejare, conservare și utilizare a acestora. S-a decis păstrarea întregului complex și a istoriei locului, recunoașterea valorii istorice și culturale, a ruinei în sine.

Decizie: Proiectul a fost inițiat în 1991 și a urmărit integrarea întregului perimetru în peisaj, prin transformarea lui într-un parc multifuncțional de o dimensiune cu totul nouă, cu cel mai mare centru de scufundări artificiale din Europa în fostul gazometru, cu grădini alpine pentru cățărări și multe alte lucruri, pe care nu te-ai aștepta să le întâlnești într-o metropolă industrială.

Peter Latz, arhitect peisagist din München, a încercat ca pe durata procesului de transformare situl să suferă cât mai puține modificări: în loc să scoată și să transporte solul poluat, a folosit culturi de plante speciale pentru curățarea acestuia și a găsit noi funcții pentru clădirile și structurile abandonate. Proiectul a fost finalizat în anul 2000, iar astazi, parcul poate fi străbătut într-o plimbare pe jos, cu rolele sau cu bicicleta, cu trăsura trasă de cai și chiar cu barca pe canalele de apă.

¹⁵ <http://planthalia.blogspot.ro/2014/01/un-parc-industrial-din-germania-ruinat.html>
<http://urbangreentm.blogspot.ro/2009/04/duisburg-nord-landscape-park-germany.html>

fig. 5 Parcul Duisburg-Nord

Oberhausen¹⁶ – Pe masură ce s-au inchis fabricile, aceste orașe au apărut pe hartă ca niște pete inestetice de poluare, fără valoare. 39.000 de locuri de muncă au fost pierdute între anii 1961- 1987. Ratele șomajului au ajuns la 17%.

Obiective: crearea a 10 000 locuri de muncă cu calificare redusă: Integrarea intervenției în cadrul existent prin reutilizarea terenurilor industriale și păstrarea identității Oberhausen-ului.

1991-1998: și-a redescoperit vechea emblemă prin gazometrul aflat la sudul canalului Rin-Herne. Uriașul centru de cumpărături și de divertisment “CentrO”: un gigant de oțel, un fost rezervor pentru gazul de cokerie construit în 1929, este în ziua de astăzi, probabil una dintre halele de expoziție cele mai ieșite din comun din Europa.

¹⁶ <https://en.wikipedia.org/wiki/Oberhausen>

http://beyondplanb.eu/projects/project_centro_oberhausen.html

<http://www.dorsch.de/projects/project/dproject/centro-oberhausen-1/show/Project/>

fig. 6 Complex comercial Oberhausen

Essen¹⁷ – denumit și „cartierul central“ al capitalei culturale RUHR.2010, are prin Complexul industrial de la mina de cărbune Zollverein nu doar un patrimoniu mondial UNESCO, ci și simbolul pentru transformarea întregii regiuni.

Fondat în 845 orasul a fost unul de dimensiuni reduse până la debutul industrializării. Prima mină de argint a fost deschisă în 1354, dar indisputabil cea mai râvnită resursă, cărbunele, nu a fost menționată până în 1371 și extragerea acestuia a început în 1450. Atunci a devenit unul dintre cele mai importante centre de obținere a carbunelui și otelului din Germania.

Până în 1970, Essen a atrăs muncitorii din toate colturile tării încadrându-se în primele 5 orașe din Germania ca dimensiune între 1929-1988 (până la 730,000 locuitori). După declinul industriei, populația a început să scade de la an la an.

1987 - 623,427 locuitori 1995 - 614,861 loc 2001 - 591,889 loc. 2011 - 566,201 loc.

În urma sistării producției de cărbune și otel, edilii orașelor s-au străduit să redefinăască structura regiunii. În locul minelor de cărbuni și a fabricilor de otel au fost ridicate centre culturale cu teatre, săli de concerte și operă sau muzeu.

fig. 7 Ansamblul cultural Essen

¹⁷ <https://en.wikipedia.org/wiki/Essen>

Bochum¹⁸ – adăpostește Muzeul Mineritului German, cel mai mare de acest gen din lume. Vizitorii coboară aici întâi în mină, iar mai apoi urcă la marea înălțime de 63m pe turnul de extracție, care oferă o priveliște superbă asupra orașului. Acest muzeu este un simbol al orașului Bochum unde odată coșurile fumegau și furnalele dogoreau, printr-o construcție inginerescă modernă.

fig. 8 Muzeul Mineritului German - Bochum

Dortmund¹⁹ - Un proiect gigantic început în 2001 încearcă să amelioreze situația în Hörde, unul din cartierele orașului, acolo unde se află până nu demult fabrica de oțel Phönix.

Aici va fi creată o zonă menită să schimbe între totul imaginea dezolată a cartierului. Pe o suprafață cât aproxim. 30 de stadioane de fotbal va fi săpată o groapă de mari dimensiuni care se va transforma într-un lac de agrement, iar pe malul său vor fi construite case. Totodată va lăua ființă și un "parc tehnologic", care va oferi locuri de muncă de lungă durată.

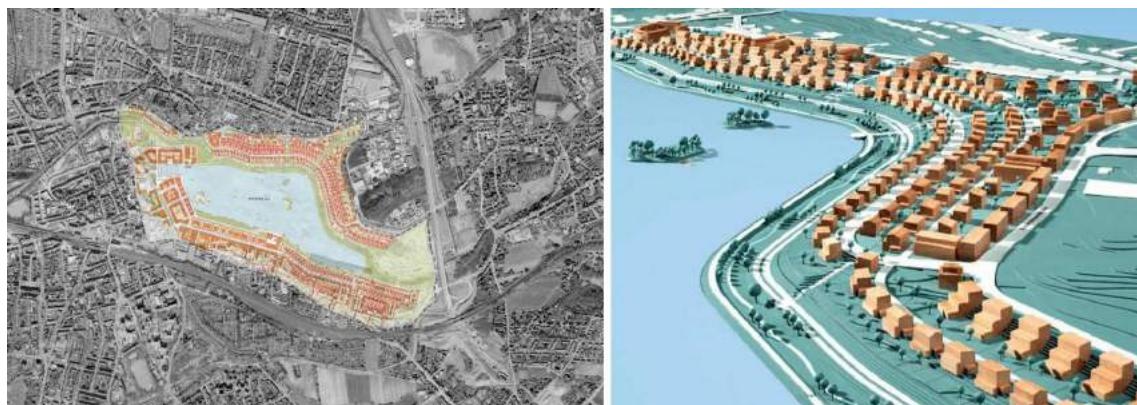

fig. 9 Proiect Dortmund

¹⁸ <https://en.wikipedia.org/wiki/Bochum#History>

<http://www.bergbaumuseum.de/en/>

<http://www.rag-stiftung.de/en/support/foerderung-ruhr/deutsches-bergbau-museum/>

¹⁹ <https://en.wikipedia.org/wiki/Dortmund>

fig. 10 Stare inițială și stare actuală

· **Bottrop²⁰** - Fostul oraș industrial trece printr-o transformare favorabilă climei și îi este recunoscut titlul de cel mai inovator oraș al Ruhr-ului. Cladirile construite în anii 1960, au fost renovate pentru a îndeplini criteriile pentru "plus-energy houses". Casele locuite servesc ca un site de testare pentru inovații, pe teoria "multe proiecte mici, individuale vor construi un mare succes." O inițiativă a 'North Rhine-Westphalia state government' reunește un portofoliu de proiecte până în 2022, care ilustrează într-un mod exemplar efectele pozitive ale politicilor de protecție a climei asupra economiei și asupra societății. Se urmărește o reducere de 50% a emisiilor de CO₂ până în 2020 și în același timp, îmbunătățirea calității vieții locuitorilor. "În 2012 și 2013, am atins deja o rată de eficientizare a consumului de energie de aproape opt la sută. Media la nivel național este de doar 0,8 la sută", spune Burkhardt Drescher, Managing Director al Ruhr Innovation City, Bottrop.

Bottrop are acoperișuri verzi pentru îmbunătățirea microclimatul, recoltează eficient apă de ploaie pentru a economisi resurse naturale și folosește mașini electrice, biciclete și scutere, care pot fi închiriate pentru un test în mod gratuit, pentru a permite astfel populației să încerce opțiuni de mobilitate în viitor pentru ei însăși.

În ceea ce privește calitatea vieții, renovarea urbană ecologică este deosebit de importantă. Nu oferă doar economii la energia folosită pentru încălzire și la facturile care fac locuitorii fericiți, dar, a reușit să crească gradul de accesibilitate în oraș, iar prin crearea unor zone de agrement, să evite formarea coridoarelor de căldură și a îmbunătățit calitatea aerului.

Bottrop face, de asemenea, o contribuție impresionantă la transferabilitatea proiectului, inclusiv un manual pentru a ajuta cu informații structurate pe etape ale procesului și metode de intervenție. Aceasta oferă altor orașe asistență de care au nevoie pentru a deveni activi ei însăși.

²⁰ <http://www.klimaexpo.nrw/en/join-in/projects-pioneers/vorreitergefunden/icr/>

fig. 11 Intervenții în Bottrop

Concluzii - Inițial, activitățile economice erau dominate de exploatarea cărbunilor, furnalele fiind tot mai întâlnite și creând un peisaj specific. Astăzi zona are în continuare o puternică industrie minieră și siderurgică, care asigură circa un sfert din producția de carbuni și o zecime din cea de oțel a Uniunii Europene. Prin creșterea spectaculoasă a serviciilor, mai ales transporturi, turism, comerț, finanțe-banci, în pofida faptului că ramane una dintre cele mai importante regiuni industriale de pe Glob, industria a fost depășită de servicii, ca procent de angajare a populației și pondere în PIB.

Reconversia industrială și, în ansamblu, economică a regiunii, care a creat probleme în anii '70-'80, a fost un succes, regiunea Ruhr redobândindu-și importanța economică la nivel național și mondial. Deși a fost regiunea cu cele mai mari datorii și rate de șomaj ale Germaniei, planurile de reamenajare au fost continue pe baza acestei strategii de dezvoltare. Prin crearea unui habitat cu o calitate ridicată a vieții, cu un mediu sănătos pentru locuit și o viață culturală activă, punerea acestui ansamblu la dispoziție a atrăs marile companii în zonă.

Multă vreme una dintre cele mai poluate zone de pe Glob, astăzi Ruhrul este un model mondial de urmat în rezolvarea problemelor degradării mediului înconjurător. În fiecare an, subvenții de 2,6 miliarde de euro sunt distribuite la cele 9 mine rămase în Germania (în 2010 din zonele Nordrhein-Westfalen și Saarland) și se speră că până în 2018 să fie stopată această activitate.

1.2.2 Liverpool²¹

Și-a pierdut baza economică în mijlocul secolului 20, care, în cazul său era portul și comerțul conectat la nave. Pe măsură ce orașul s-a bazat pe comerț și nu au avut o bază industrială puternică, după declinul portului, orașul a fost golit de oportunități de angajare. Populația s-a redus la jumătate în mod dramatic de la 800.000 la 400.000 de locuitori într-o perioadă relativ scurtă de timp. Fără oameni care trăiesc acolo, centrul orașului a devenit unul fantomă.

²¹ <https://en.wikipedia.org/wiki/Liverpool>

<http://www.culturefighter.eu/structural-support-and-government-policies/local-authorities/liverpools-decline-and-regeneration>

<http://www.albertdock.com/history/regeneration-albert-dock/>

În anii 1980, oamenii au început să pună întrebări precum: cum regândim acest oraș? cum putem face investiții care atrag? cum putem redescoperi baza noastră economică?

Una dintre primele acțiuni a fost de a redeschide docurile și să le utilizeze pentru a atrage turismul, pe de o parte, prin aducerea restaurante, baruri și magazine, dar foarte important, de asemenea, pentru a atrage prestigiosul centru de artă și cultura, galeria Tate, să-si deschida filiala sa acolo. Tate Liverpool s-a deschis la mijlocul anilor 1980 în Dock Albert și Liverpool a devenit unul dintre puținele orașe dincolo de Londra, care a avut o asemenea galerie. Orașul a obținut valoarea de a atrage și menține artiști și a dezvoltat inițiative interesante care au dobândit o importanță națională și internațională, cum ar fi Bienala de la Liverpool.

fig. 12 Docul Albert Liverpool

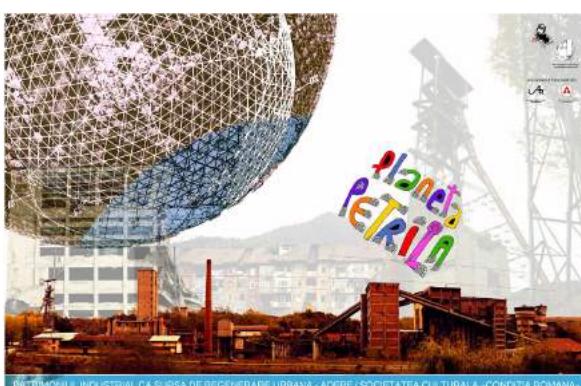
Arta și cultura au fost în centrul strategiei de dezvoltare a orașului, din 2000 atunci când autoritățile locale, organismele de turism, agențiile de dezvoltare și comunitățile creative au început să discute potențialul orașului pentru Capitala europeană a culturii 2008.

Coordonatorii au decis că ar trebui să existe o legătură foarte puternică între acest program și populația locală, pentru a evita pericolul folosirii statutului numai pentru a atrage turiști și de a dezvolta un profil înalt, dar de scurtă durată.

1.2.3 Petrila

Implicită direct în Atelierele de Regenerare Urbană, doamna Ilinca Păun Constantinescu relatează în teza dânselui despre evenimentele culturale desfășurate împreună cu asociația culturală Condiția Română reprezentată de caricaturistul Ion Barbu în acestă

localitate. Scopul lor este să ofere proiecte alternative pentru distrugerea patrimoniului industrial și educarea mebrilor comunității către aprecierea acestor edificii și potențialului pe viitor.

Contextul social al orașului Petrila este și a celorlalte orașe este bine conturat, demonstrând cum acțiunile guvernelor de după '89 nu au adus îmbunătățirea situației prin măsurile de asistență socială pe care

le-au implementat²². Atelierele organizate anual adună

fig. 13 Caz Petrila

o multitudine de evenimente culturale, expoziții, happening, conferințe prezentări menite să exploateze subiectele prezente în oraș. În urma fiecărui atelier se adaugă proiecte alternative de organizare a zonelor industriale și reziduale, relevă și proiecte de reconstrucție și exploatare la un portofoliu de inițiative bottom-up care pe masură ce își gasesc finanțarea și susținerea necesare sunt puse în aplicație.

Ion Barbu, Andrei Dascalescu, Catalin Cenușă, Anamaria Antoci, Alina David și Hanca Kastelikova au prezentat la IDFA2016 (International Documentary Film Festival in Amsterdam) în Amsterdam filmul Planeta Petrila cu deosebit succes, demonstrând apetitul oamenilor pentru patrimoniul industrial.

1.2.4 Anina

Orașul Anina a suferit degradări majore, atât la nivel de ansamblu cât și la nivelul clădirilor în parte. Numeroasele clădiri din diferite perioade istorice, ce deservau extracția de cărbune, au rămas părăsite după închiderea minelor. Pe lângă acestea, multe locuințe au fost părăsite de oamenii care au rămas fără locuri de muncă, generând o atmosferă generală de abandon și uitare, într-un timp foarte scurt.

Anina a fost obiectul mai multor studii și proiecte de arhitectură și planificare, derulate de studenți și cadre didactice a FAUTM datorită potențialului mare în materie de restaurare. Încercând să repornească activitatea culturală din oraș, a fost întemeiat proiectul Mina de idei de la Anina, care are ca scop stabilirea unei identități a orașului și implicarea prin tabere studențești a unor soluții pentru problemele mediului construit, catalogarea și protejarea acestuia.

Printre activitățile desfășurate în practică se numără găsirea unor trasee de vizitare, relevă ale unor clădiri istorice, proiecte de reabilitare, workshopuri de fotografie și conferințe pe tematica patrimoniului industrial. Asociația Alba Verde a început un proiect de reabilitare la scară mare pentru care colaborarea cu autoritățile și lipsa fondurilor sunt încă niște obstacole problematice.

²² “După primele concedieri masive din 1977, s-a decis printr-o hotărâre guvernamentală acordarea unor sume ce cuprindeau de la douăsprezece la douăzeci de venituri medii minerilor demisi “la cerere”. Deși în hotărârea descrisă mai sus fuseseră prevăzute doar 15% demisi, tentația unor despăgubiri financiare a provocat creșterea la un procent de până la 40% a numărului de mineri demisi. În afara consecințelor negative imediate în industrie, compensațiile salariale nejustificate, împreună cu lipsa unei strategii reale de creare a unor locuri de muncă au imprimat o atitudine pasivă și resemnată minerilor.” Shrinking Cities în România - Autor: Ilinca Păun Constantinescu;

1.2.5 Viscri

Satul Viscri din Județul Brașov a câștigat notorietate prin personalitățile de renume care au ales să achizitioneze proprietăți aici. Povestea acestuia însă a început cu mult timp înainte, din vremea anilor 1990 perioadă în care niște locuitori sași cu inițiativă au decis să nu emigreze, să rămână și să schimbe ceva. Ajutați de Fundația Mihai Eminescu Trust, plecând de la restaurarea a două case în mod autentic, un număr restrâns de reprezentanți ai localiății au reușit să schimbe atitudinea oamenilor despre potențialul satului lor.

În scurt timp tot mai multe case au început să fie restaurate, în stil săsesc sau românesc în funcție de specificul arhitectural original. Acest lucru a cauzat o cerere pentru materiale de construcție tradiționale precum țigla și cărămidă, pentru susținerea cărora unei familii de romi i-a fost încredințat un atelier și au fost instruiți în metodele de producție. Nepotul fierarului satului a fost susținut cu fonduri pentru un atelier în care să poată produce obiectele metalice autentice necesare restaurărilor. Femeile din sat au participat la cursuri de agroturism și ospitalitate membrui asociațiilor reușind să ii comvingă să își amenajeze wc-ul în casă.²³

În urma acestor proiecte bottom-up, satul și-a creat propria industrie turistică bazată pe tradiții, obiceiuri și produse culinare, fiind înscris în circuite turistice internaționale și recunoscut ca un exemplu de bună practică pentru regenerarea și conservarea zonelor rurale.

1.2.6 Manchester²⁴

Manchester este renumit ca fiind primul oraș industrial din lume fiind un centru de regiune foarte important încă de la începutul anilor 1800, dar schimbarile din ultimul secol au accentuat instabilitatea pieței muncii și a traiului locuitorilor.

Trecerea de la un oraș industrial la un oraș care trebuie să supraviețuască în societatea post-industrială a ridicat multe probleme și provocări. Orașul a trebui să se adapteze la influențele economiei globale și să înceapă să răspundă la noile nevoie ale locuitorilor săi.

Declinul orașului a început din cauza industriilor care s-au relocat sau au dispărut, iar anumite grupuri au arătat inabilitatea de a se adapta suficient de repede noilor schimbări, lucru care a dus la schimbarea unor principii din punct de vedere urbanistic și la apariția unor noi idei de regenerare urbană. Astfel fiecare district din Manchester a trebuit să creeze un plan strategic de dezvoltare, generându-se un total de 10 planuri în tot orașul. Din acel moment a apărut o strategie economică foarte puternică, fără implicații politice, care trebuia să fie coordonată de fiecare regiune în parte.

²³ <http://www.revista-satul.ro/articol.php?id=8>

²⁴

http://ucalgary.ca/ev/designresearch/projects/Urban_Regeneration/Manchester.pdf#%5B%7B%22num%22%3A134%2C%22gen%22%3A0%7D%2C%7B%22name%22%3A%22FitB%22%7D%5D

Una dintre cele mai mari provocări a fost reprezentată de regândirea centrului orașului. Aceasta a implicat redezvoltarea unui areal important de oportunități și potențiale investiții fiind în esență rezultatul unei economii înfloritoare și a mentalității pro-dezvoltarea a orașului.

Unul dintre motivele apariției acestei strategii a fost faptul că în trecut a existat un parteneriat public-privat care a permis falsificarea unor angajamente pentru ca anumite tipuri de afaceri să poate să progrezeze, generând astfel o problema pentru ceilalți investitori.

Din punct de vedere regional progresul din Manchester se reflectă în încercările acestuia de a articula poziția orașului în zona de nord-vest a Marii Britanii. Astfel după 1998, Manchester a început creșterea investițiilor pe partea de dezvoltare urbană prin Central Manchester Development Corporation (CMDC) în special în zonele în care existau probleme legate de proprietarii terenurilor și zonele nerezidențiale și în sectorul de investiții privat.

Rolul CMDC a fost să încurajeze creșterea activității economice în centrul orașului prin investiții directe, alocându-se astfel peste 101 milioane de lire care au reprezentat o inițiativă directă de a reduce în zonele abandonate rezidenți, servicii și birouri. Astfel aceste intervenții au avut un impact direct în zone ale orașului ca și Castlefield unde s-a creat un complex mixt-use rezidențial/comercial sau Bridgewater unde a apărut un complex de birouri care încorporează o mare sală de concerte.

fig. 14 Manchester

2. PARAMETRII SUBIECTULUI

Pentru a putea înțelege situația actuală a orașului Oravița și în special a Ansamblului urban Oravița (zona studiată) în toată complexitatea lui, a sistemelor turistice în care va fi integrat, a actorilor implicați, precum și a unor situații asemănătoare și exemple de bună practică, am realizat o serie de studii, prezentate în cele ce urmează. Aceste studii ne vor ajuta în redactarea strategiei, a metodologiei de intervenție și a unei teme program pentru faza de propunere individuală.

2.1. Date fizice

2.1.1 Acces la sit²⁵

Localitatea Oravița este situată în sud-vestul Banatului pe valea pârâului cu același nume, la răscruce drumuri, unde DN 57 care face legătura între reșita și Moldova Nouă se ramifică, traversând localitatea pentru a face legătura cu Anina și Bozovici pe DN 57B.

Pe calea ferată se face legătura cu: Timișoara prin Grădinari, Berzovia, cu Anina și cu Baziaș prin Iam – această cale ferată fiind cea mai veche din țară.

Accesul al sitului studiat se face pietonal sau de pe drumul DN 57 Oravița-Anina cu mașina.

2.1.2 Studiu geografic și geologic²⁶

Situat în partea de sud-vest a județului Caraș-Severin, în preajma paralelei de 45°, cu o suprafață totală de 164,16 km², orașul Oravița are în componență să două localități subcomponente (Ciclova Montană, Marila) și patru sate aparținătoare (Broșteni, Răchitova, Brădișorul de Jos, Agadici).

Localitatea se învecinează la 21 km spre Est cu orașul Anina, la 52 km spre Nord-Vest cu municipiul Reșița, la 49 km spre Sud cu orașul Moldova Nouă, la 109 km spre Nord- Vest cu municipiul Timișoara. La 18 km spre Sud se află punctul de control vamal și de frontieră – NAIDĂŞ – prin care se face legătura cu Republica Serbia și Muntenegru.

Relieful, deși preponderent premontan, se caracterizează printr-o mare diversitate. Suprafețe întinse de dealuri și câmpii, oferă condiții propice dezvoltării agriculturii, viticulturii, agro-turismului. De menționat este și rețeaua hidrografică bogată. Pârâul Oravița, traversează orașul și satul Broșteni, pentru ca mai în aval să se verse în pârâul Ciclova. La fel de importante sunt și cele două lacuri, amenajate între anii 1723 – 1733, odată cu dezvoltarea industrială a zonelor miniere, la intrarea în oraș.

Subtipul climatic bănățean, specific zonei acestei zone geografice, se caracterizează prin circulația maselor de aer atlantic din vest și prin invazia maselor de aer mediteranean din sud, ceea ce conferă un caracter moderat regimului termic. Climatul în Defileul Dunării este mediteranean, caracterizat printr-o temperatură medie anuală mai ridicată decât în restul țării, cea din zona Oravița fiind edificatoare: 11,8 °C, cea mai ridicată valoare din țară. Cantitatea medie anuală de precipitații la Oravița este de 806,0 mm.

Caracteristic în această zonă este vântul denumit Coșava, deosebit de intens în sectorul vestic al Defileului Dunării, pe direcția sud-est către nord-est. Acest vânt se manifestă

²⁵ Plan Urbanistic General al orașului Oravița

²⁶ <http://www.primariaoravita.ro/prezentarea-orasului/>

cu intensitate în Oravița din direcția Răcăjdia spre nord. Un alt curent puternic este canalizat pe valea pârâului Oravița, până scapă în zona de câmpie și scade în intensitate.

Rezervația naturală Valea Ciclovei – Oravița este rezervație botanică și cuprinde zona Muntelui Rol, Valea Călugărului, Corcana și o parte din Muntele Simion. Suprafața este de 218,90 ha.

Zona dispune de resurse naturale. După natura lor, resursele minerale din subsol se clasifică astfel:

- Zăcăminte de cărbuni - nu se găsesc în zona Oraviței
- Zăcăminte metalifere
- Zăcăminte nemetalifere

Zăcămintele sunt dispuse pe versanți ce mărginesc localitatea Oravița – în sud spre Ciclova, iar în partea de nord pe dealurile Tâlvei, Coșovățului, Tâlvei Cornului unde au fost în exploatare mine cunoscute: Rachus, Erasmus, Sfânta Treime, galeria Giorgi, Pauli Bekehrung.

La Oravița și în imediata apropiere se găsesc:

- minereuri de molibden în filoane mici localizate în granodiorite și șisturi cristaline metamorfozate
- minereuri de cupru care au constituit în trecut una dintre principalele bogății ale subsolului din Munții Banatului
- minereuri de aur și argint care au fost exploataate în zonă încă din epoca romană
- zăcăminte nemetalifere care au fost puțin exploataate în trecut deși sunt larg răspândite pe raza județului

2.1.3 Studiu istoric²⁷

1697 - Oravița a obținut prima atestare documentară, ca localitate aflată sub stăpânire otomană. Este cunoscut însă faptul că așezarea exista înainte de aceasta dată, fiind amintită în alte mărturii ca și “civitas” și “castrum”. În evul mediu în documente sunt menționați minieri urmând această tradiție încă din vremea dacilor și daco-romanilor.

²⁷ <http://www.primariaoravita.ro/prezentare-cronologie/>
<https://ro.wikipedia.org/wiki/Oravi%C8%9Ba>
<http://www.info-caras.ro/oravita>
<http://oravita.ro/muzeul-monetariei-imperiale-oravita/>
Plan Urbanistic General al orașului Oravița
Ionel Bota, Istoria teatrului vechi din Oravița, vol.I, Editura Timpul, Reșița, 2003.
Ionel Bota, Teatrul vechi din Oravița și vechiul Burgtheater din Viena - Barocul vienez în România, Editura Artpress, Timișoara, 2013

1718 - Prin tratatul de la Passarowitz, în urma căruia Imperiul Otoman pierde în favoarea Imperiului Habsburgic mai multe teritorii, Oravița ieșe de sub dominația turcească.

Înca din perioada eliberării Banatului de sub turci, între semnarea tratatelor de la Carlitz (1699) și Passarowitz (1718), interesul noului cuceritor mergea tot spre minerit. Viena pune imediat bazele administrației imperiale în Banat și se implică în dezvoltarea comerțului și al industriei. Începând de atunci Țara Carașului devine treptat un puternic centru economic, repunând în valoare perimetrele miniere abandonate de turci.

1719 - Comisia de reorganizare a întreprinderilor miniere din Timișoara găsește în Oravița două mine de cupru sărăsite. Istorul dezvoltării mineritului în localitate și zona adiacentă se prezintă sub forma unei puternice accelerări a cercetărilor, colonizării, organizării și înzestrării industriei mineritului cu specialiști și echipamente. Exploatările miniere puternice din cadrul galeriilor din împrejmuimi au determinat ridicarea unei topitorii, instalarea Fabricii de Ciocane și Unelte la Ciclova Montană și construirea unui cuptor înalt la Oravița, pentru topirea minereurilor, cel mai vechi din România, care a marcat începuturile siderurgiei bănățene.

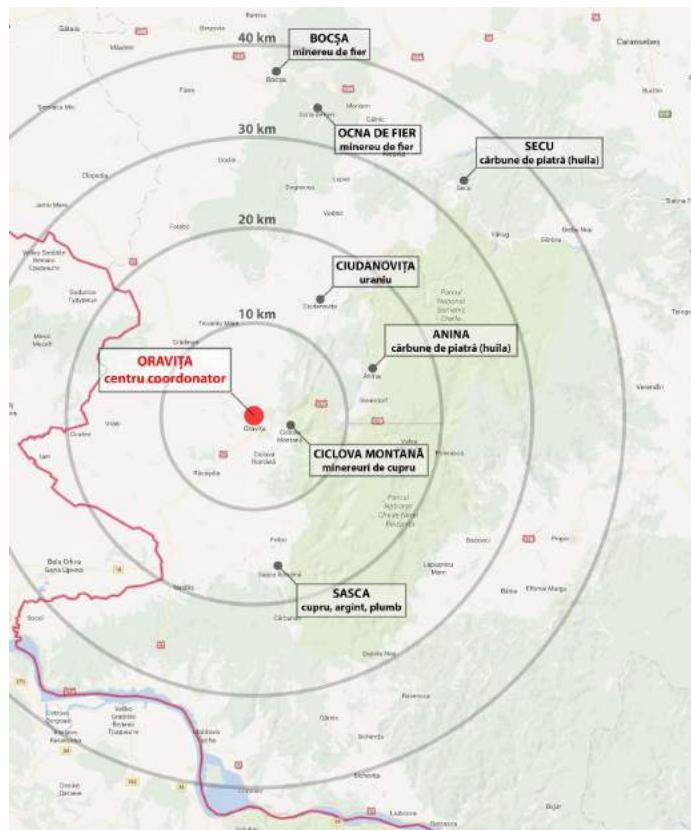

fig. 15 Orașe miniere coordonate de Oravița

Necesitatea forței de muncă a atras treptat valuri de coloniști în Oravița, care până la venirea austriecilor avea un număr de 77 de locuințe. Recensământul de la acea dată, nu a

indicat numai o insuficiență a locuințelor în raport cu proiectele economice ale imperiului, ci și o lipsă acută de specialiști, mai ales în domeniul minieritului și metalurgiei. Dupa o strategie bine gândita, localitatea s-a dezvoltat puternic lăsând până astăzi construcții impresionante. Coloniștii primesc ajutor finanțiar și loc de case la Ciclova Montană, pana se ridică langă Oravița Română, Oravița Montană.

1729 - la fiinta „Școala Montanistică pentru învățarea fierăritului și mineritului” (școală de meserii pentru lucrări metalice), fiind prima instituție școlară profesională din spațiul românesc și din sud-estul Europei.

1730 - După cercetările realizate în zona, pentru valorificarea produsului economic oferit de bogatia resurseor solului și subsolului, localitatea devine centrul coordonator al minelor din Banat înființând aici Oficiul suprem al minelor.

1727-1733 - Se desfășoara amenajările Lacului Mare și Lacului Mic și a primelor baraje.

1733-1754 - Lucrările în Oravița Montană au pornit de la amenajarea hidrotehnică, realizată pentru alimentarea cu apă a localității, regularizarea tranzitării viiturilor prin localitate (apărarea împotriva inundațiilor), pentru a drena apele pârâului Oravița, dar folosita și în procesul de producție, pentru spălarea minereurilor. Astfel, Oravița ascunde astăzi o rețea de tuneluri de mari dimensiuni care străbate subsolul orașului pe sub case și străzi. Orașul subteran are cinci sectoare cu lungimea aproximativă cuprinsă între 100 de metri și doi kilometri, iar cel mai mai lung tronson este situat în orașul vechi, începând din apropierea barajului Lacul Mic. Tunelul are un diametru mediu de 4 metri, cu mai multe ramificații și ieșiri la suprafață, o parte obturate în prezent. Este construit din lespezi de calcar, iar pe alocuri din blocuri de tuf calcaros sau cărămidă. Podeaua, pe anumite zone, este din dale de piatră ce se păstrează și acum foarte bine. Trei cascade subterane cu înălțimi între 1 metru și 4 metri fac și mai spectaculos peisajul. Pentru vechimea sa, dar și a calitatii lucrărilor, tunelul a fost declarat monument istoric.

1737-1739 – Totuși, stăpânirea habsburgică în Banat a fost considerată mai grea decât cea otomană, pentru că se exercita mult mai direct, prin numeroșii săi reprezentanți, funcționari și fiscali, dar și prin abuzurile săvârșite de armată în satele unde era încartiruită. Părerea că stăpânirea habsburgică era mai grea decât cea otomană a fost împărtășită și de către locuitorii satului Slatina, întrucât ei s-au organizat în grupuri și au acționat împotriva austriecilor alături de orădeni și satele din zonă, într-o răscoală. În traseul lor spre recocuparea Beogradului, turci invadă din nou Banatul. „Când a izbucnit un nou război cu turci și austrieci, au adus trupe numeroase în Banat, nemulțumirea poporului se transformă într-o răscoală de mari proporții, care cuprinde regiuni întinse și mase importante de țărani. Răscoala izbucni spontan, fără o pregătire prealabilă. Cetele de răsculați răspândite peste tot au atăcat Armata austriacă fără contenire în iarna anilor 1737-1738. În primăvara anului 1738, răscoala ia proporții și mai mari, fiind îndreptată împotriva trupelor, a instituțiilor imperiale și a coloniștilor. Au avut loc adevărate lupte între răsculați și Armata imperială la Lugoj, Caransebeș, Slatina, Bănia etc. Noile armate aduse au început o represiune nemiloasă, fără a face deosebire între participanți

și neparticipanți la răscoală. Răzbunarea a fost demnă de o armată colonială: zeci de sate au fost prefăcute în cenușă; n-au fost cruceați nici copiii și femeile. Oravița este prădată atât de către turci cât și de bandele de jefuitori care îi însoțesc. Gospodăriile oamenilor sunt jefuite, iar bisericuța Romano-Catolică de pe Kreuzwiese este incendiată. Biserica din vale, actuala, este prădată, iar fabricile din Oravița și Ciclova sunt distruse. Dupa acest eveniment, pentru o perioadă, populația tiroleză și germană se refugiază înspre nord, Timișoara, Arad și Periam."

1740 – După calmarea situației, în acest an e amintit un furnal, alte două în **1746**, iar în **1777** functionau deja 4 topitorii cu mai multe cuptoare. Dinamica organizării exploatarii resurselor miniere va înregistra destule fluctuații, decaderi și succese.

Rand pe rand, în Oravița Montană se ridică locuințe și edificii în stilul barocului vienez, care caracterizează pana astăzi aspectul acestui oraș.

1741 – Noile orientari în viața economică a zonei, impun și conturarea noilor mentalități. Scoala se include prin activitatea sa într-un spațiu de multiculturalitate, fiindca elevii provineau atât dintre autohtoni cat și dintre coloniști veniti din Stiria și Tirol, Boemia ori Slovenia. Așadar, pe lângă scoala pentru învățământul fieraritului și minieritului menționată în **1729**, urmata la **1733** de scoala civilă catolică, apoi la **1736** de o scoala pentru minieri, în **1741** se deschide Scoala Militară, încă din **1777** există o scoala romanească, iar din **1793** intră în activitate o scoala elementară cu predare germană și un gimnaziu latin de 4 clase.

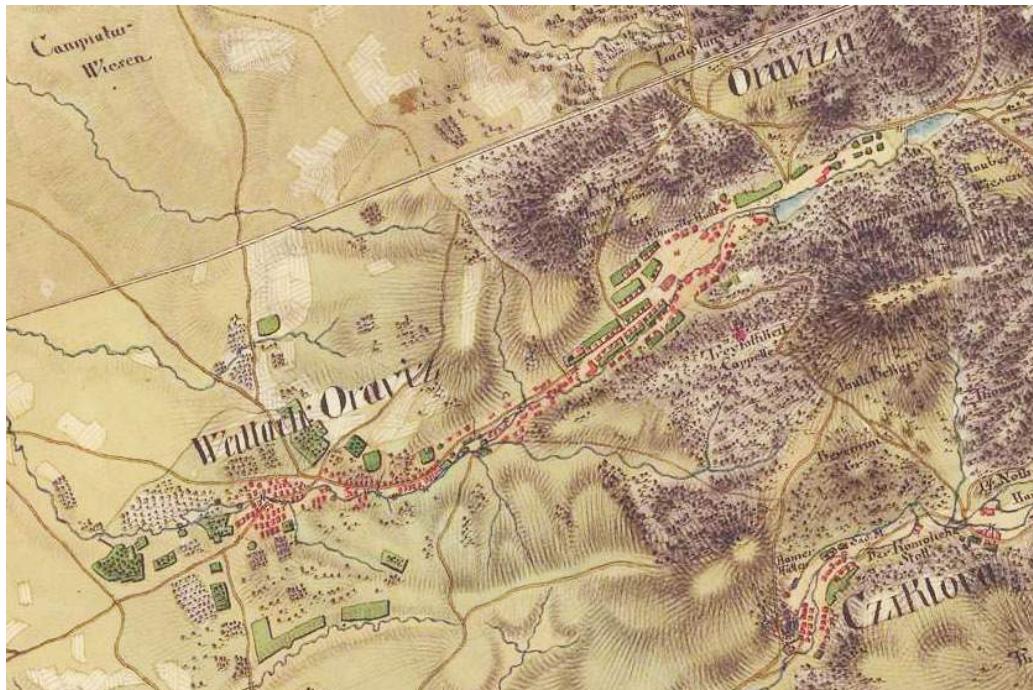

fig. 16 Oravița, anul 1763

1796 – Cea mai veche farmacie "La vulturul negru".

1804 - Monarhia Habsburgica a fost formal unificată ca Imperiul Austriac.

fig. 17 Oravița, anul 1806

1811 – se decretă oficial devalorizarea monetară, apoi se ia hotărârea înființării unei monetării la Ciclova Montană, suburbana Oraviței și aducerea aici a trei prese hidraulice.

1816 – Se construiește Teatrul "Mihai Eminescu", cel mai vechi din țara. Teatrul e ridicat în stilul barocului vienez, imită vechiul Burgtheater al Vienei care, nemaexistând efectiv din 1889-1890, sporește valoarea de unicat a teatrului din Oravița. Arhitectul proiectant este Ion Niuny (Niuni) care solicită colegului său din Viena, Ieronimus Platzger, să copieze organizarea interioară a Burgtheater-ului din capitala imperiului. Sediul este prima clădire de teatru din Europa iluminată cu lămpii de acetilenă, iar ornamentele sunt în stil rococo, în culorile roșu și auriu. Clădirea are o lungime de 36 m și o lățime de 15 m. Aici, s-au întrebat apoi unele dintre cele mai importante trupe de teatru ale vremii. Pe scenă a jucat trupa Teatrului Regal din Madrid, a venit trupa Teatrului Balșoi din Moscova, orchestra imperială a Rusiei. N-au lipsit trupe din Viena, precum cele conduse de Ludvig Duba, Kurt Wanger și Ida de Gunther. Un episod aparte din istoria teatrului este legat de vizita trupei lui Mihail Pascali, din care făcea parte și Mihai Eminescu. Faptul este cunoscut în 31 august 1868. Trupa a prezentat două spectacole, în zilele de 1 și 2 septembrie. Eminescu era sufletul trupei. În amintirea acestui mare eveniment și spre cinstirea memoriei marelui poet, Teatrul a fost botezat cu numele acestuia.

1818 – Inaugurarea Tribunalului. Cladirea gazduiește azi Judecatoria Oravița.

1847 - Gara Oravita: amenajarea primei statii CF din Romania actuala.

Transportul bazat pe convoaie de carute a fost înlocuit cu cel feroviar și facilitează transportul carbunilor (din zona Aninei) și minereurilor la Dunare, apoi mai departe spre Curtea de la Viena.

1854 – Oravita – Bazias, prima cale ferata din tara.pentru locomotive cu aburi.

1856 – Cladire cu tipografie.

1860 – Inaugurarea Primariei Oraviței Montane

1863 – Pana la aceasta data linia Anina-Oravița se realiza pe tracțiune animală, insa la 15 decembrie a fost inaugurata calea ferata montana, prima de pe teritoriul actual al Romaniei. Realizarea ei a avut ca scop transportul cărbunelui (huila) extras din minele de la Anina către Oravița, și de acolo mai departe pe Calea ferată Oravița-Baziaș până la Dunăre, spre a fi încărcat în vase de transport fluvial. Are în componență 14 tunele cu o lungime totală de 2.084 m, și 10 viaducte, linia parcurge Muntii Aninei.

1867 – De la aceasta data exista dubla monarhie, Imperiul Austro-Ungar, gândită ca o soluție de convietuire, care a rezistat până 1918 când a dispărut ca urmare a Primului Război Mondial.

1869 – A fost inaugurat și transportul CF pentru persoane, fiind cea dintâi dintre construcțiile feroviare de munte din sistemul românesc.

1869 – Prima expoziție de industrie și comerț din tara – pe locul actualei primarii.

fig. 18 Oravița, anul 1869

1870 - Se înființează compania de pompieri voluntari.

- se construiește o cauzărmă în locul edificiului administrativ

1872 - Ioan Bibel donează parcul din centrul orașului pentru a fi transformat în gradina de tir: un amfiteatru natural pentru spectacole în aer liber, o sală pentru spectacole, toamna și iarna.

1874 - Baia comunala

1878 - Statiunea Marila

1880 - Moara

1887 - Se înființează Banca Oraviteana

1892 - Casa "Mata Neagra"

1895 - Moara cu aburi lângă gara

- Cabana de lângă Lacul Mare

1896 - Polyclinica de azi

1911 - Reconstruirea vechii cauzarme, azi scoala generală

1914 - Banca

- Casa de cultură Mihai Eminescu

1918 - Odată cu unirea Principatelor Române o parte a Banatului ajunge în posesia sărbilor și odată cu acesta și o parte a căii feroviare Oravița - Baziaș, care astfel se închide pe un segment de 28 de km.

1919 - Până în data de 3 august cand România primește teritoriul în care se află și Oravița, orașul a fost ocupat de trupe franceze și yugoslave. Dupa acest moment au urmat schimbări importante: mulți intelectuali maghiari au fost repatriați dar germanii au continuat să trăiască alături de majoritarii români în bună pace.

1920 - Se înființează societatea Electra și odată cu aceasta se iluminează electric străzile orașului.

1925 - Apare Casa Avocaților iar mai târziu în aceeași clădire se mută Biblioteca Orășenească

1926 - Oravița este declarată oraș și devine capitală de județ. Deși acest lucru reprezintă un avans din punct de vedere administrativ, din punct de vedere economic acum

Începe declinul orașului pentru ca Reșița începe să se dezvolte ca un centru industrial după construcția Uzinelor de Fier.

1933 - Se inaugurează clădirea Prefecturii unde astăzi funcționează primăria orașului. Clădirea a fost proiectată de Henriette Delavrancea, prima d-nă arhitect român, în colaborare cu Dimitrie Boitor, arhitect-constructor din Oravița, o frumoasă clădire în stil neo-românesc. Tot atunci s-a amenajat și parcul din fața prefecturii, în mijlocul caruia s-au ridicat bustul poetului Mihai Eminescu, a savantului Damaschin Bojincă și al Regelui Ferdinand dezvelite în prezența familiei regale.

1938 - Se construiește clădirea spitalului care domină sectorul de peste calea ferată.

1938 - Un bilanț cu statistici oficiale menționează Cassa de Păstrare, Banca „Oravițiana”, Banca de Credit Agricol, Banca Poporala (din 1889), Banca Burghezilor și Meseriașilor, cu sediul în casa croitorului Berger, Banca „Speranța” a avocatului Emanoil Ciulei, sucursalele Băncii Agrare Franco-Române și Băncii „Timișiana” – instituții atestând continuități și evoluții într-un domeniu caracterizat prin însăși fundamentarea financiară a evoluțiilor societății.

1945 - Dupa Al Doilea Război Mondial exploataările miniere sunt reactivate și modernizate și se iau în exploatare noi câmpuri miniere iar orașul începe să se extindă în aval în zona de câmpie.

1950 - Se oprește complet circulația pe tronsonul Oravița - Baziaș exceptând tronsonul Oravița - Iam pe care se mai circulă și azi.

Dupa **1989** se sisteză definitiv activitățile miniere.

2.1.4 Evoluția demografică²⁸

Deși prima atestare documentară a orașului este în anul 1697 nu există foarte multe informații despre numarul de locuitori. Prima informație legată de acest lucru apare atunci cand teritoriul este ocupat de austrieci care spun că localitatea avea 77 de case.

1718 – încep colonizările cu populație germană. Ajung în Oravița 30 de mineri, 2 topitori și 2 fierari din Zips pentru ca peste câteva luni să mai fie aduși 36 de muncitori.

1722 – se aproba fonduri pentru construcția de case în Oravița și se aduc cu vapoarele pe Dunare 456 de persoane din Tirol.

²⁸ Ionel Bota, Istoria teatrului vechi din Oravița, vol.I, Editura Timpul, Reșița, 2003.

Ionel Bota, Istoria teatrului vechi din Oravița, vol.II, Editura Timp, Reșița, 2005.

<http://www.recensamantromania.ro/rezultate-2/>

<https://ro.wikipedia.org/wiki/Oravi%C8%9Ba#Demografie>

1729 – În Oravița erau 813 locuitori pentru că doar un an mai tarziu numarul lor să crească la 925.

1738 – După invazia turcilor populația tiroleză și germană se refugiază în orașe ca Timișoara, Arad sau Periam

1750 – Faptului că Oltenia a facut parte din Imperiul Habsburgic a oferit posibilitatea venirii în Banat a unor familii care s-au ocupat la Oravița de prepararea mangalului pentru topitorii și defrișarea pădurilor.

1750-1810 – În această perioadă vine un alt val important de coloniști o mare parte dintre ei fiind evrei.

1845 – Cel mai important val de coloniști, majoritatea venind pentru a munci la construcția căii ferate. Această perioadă este foarte importantă datorită unui nou model de construct demografic în care etniile au conlocuit cu autohtonii redefinind ideea de naționalism.

1930 – În Oravița locuiau 9585 de persoane pentru că în 1948, după Al Doilea Razboi Mondial, să mai fie doar 6974 de locuitori.

1956 – După reactivarea activității miniere începe să crească și numarul de locuitori ai orașului și ajunge la 8175. Populația crește în continuare până după revoluția din 1989 aproape dublându-se, în anul 1992 Oravița având 15293 de locuitori.

1995 – Populația orașului ajunge la 15595 de persoane după care începe depopularea orașului, numarul de locuitori scăzând până la 11382 în 2011.

2.1.5 Valența din punct de vedere al instantei estetice

Habitatul nou al Oraviței, Oravița montană, s-a dezvoltat în partea de sus a localității existente după venirea austriecilor. Astfel și-a facut apariția arhitectura barocului târziu, sau a barocului vienez, analizat în lucrările specialiștilor ca o varietate în tehnici de reprezentare estetică, prin inventivitatea artistică combinată cu înclinarea spre grandios, decoruri, arhitectură peisageră și tipul de urbanism specific.

Aliniamentul stradal a rezultat dintr-un sistem de clădiri adosate, alipite la perete fără a face corp comun între ele. Ruperea acestei uniformități s-a realizat prin ritmarea pe verticală a fațadelor. Decorul frontului stradal variază în funcție de destinația clădirii, astfel sediile edificiilor publice, administrative sau culturale erau ușor de identificat în comparație cu locuințele. Alte caracteristici ale acestui stil sunt date de sistemul de beciuri unele dintre ele legate la rețeaua hidrografică subterană, ferma acoperisului și modenatura ancadramantelor la uși și ferestre. Cel mai original element este însă tipul ferestrelor cu burduf, alături de faimoasele bârfitoare.

Acoperisul în pupitru, în două, în patru ape sau cu o singură pantă are muchiile marcante. Pentru cladirile élitei s-a folosit o coamă specifică cu mansardă fie retrasă de la fața zidului, fie prelungită peste acesta, sau acoperiș simplificat cu lucarnă. Cel mai adesea spațiul

podului e amenajat ca încăpere de locuit ori spațiu de depozitare. La casele etnicilor germani se practica și acoperișul în terasă cu parapet de protecție la bază.

Ca sistem constructiv și materiale, se folosesc cărămidă crudă, cărămidă arsă sau piatra. La clădirile cu unul sau două etaje, grinziile care susțin planșeul sunt încastrate în infrastructura din piatră moale (tuf calcaros).

Baroul vienez se identifică și în jurul construcțiilor. Incinta locuinței are o latură lipită de trama stradală și curtea e organizată după zidul și poarta înaltă, influență adusă odată cu coloniștii tirolezi. Uneori există o plafonieră din sticlă mată ce acopera curtea la intrarea din spate. Uenele locuințe, însă, influențate de coloniștii italieni, nu aveau curte interioară, iar un culoar te conducea direct din stradă spre celelalte încăperi.

2.1.6 Poziția sitului în contextul urban și starea de conservare²⁹

Situl studiat constituie zona veche a orașului Oravița, având în componență să funcțiunile publice majore (primărie, liceu, teatru, biserică), componente a unei serii de 51 de monumente istorice.

Ansamblul urban Oravița ocupă o suprafață relativ mare din oraș fiind format din: Străzile Mihai Eminescu, D. Bojincă, Valea Aurului și ambele fronturi ale străzilor principale de la fostă piață agro-alimentară până la Lacul Mic.

Din păcate întreg ansamblul se află într-o stare de conservare precară. Din punct de vedere al conformării acestuia la cerințele de calitate putem observa:

- A - Structura: întreg ansamblul este vulnerabil la seism și necesită intervenții de consolidare. Majoritatea clădirilor din ansamblul urban se află într-o stare de degradare suficient de accentuată încât să se ceară reabilitarea acestora. La unele clădiri apar probleme structurale existând zone cu tasări diferențiate, pereti care datorită intemperiilor au avut de suferit și acum nu mai pot oferi stabilitatea structurală necesară sau șarpante puternic degradate care permit infiltrarea apei în interiorul clădirii și care în final poate duce la probleme structurale grave.

Totodată apar probleme la clădirile cu subsol sau demisol, sau parțial îngropate datorită infiltrărilor și a apei de ploaie care se scurge de pe deal pe zona din spate a imobilelor.

De asemenea există probleme la nivelul fațadelor unde există lacune și umflături datorate apei de capilaritate, zone de scurgere datorate degradării jgheaburilor sau zone cu eflorescențe.

- B – Siguranță în exploatare: acest criteriu nu este satisfăcut existând probleme mari la circulațiile pietonale și accesul persoanelor cu dizabilități. Străzile sunt foarte înguste și pentru a putea permite accesul autoturismelor circulațiile pietonale sunt sub limită

²⁹

<http://monumenteistorice.duv.ro/blog/ansamblul-urban-oravita-din-oras-oravita-11056-2/>

impusa de normativ. Totodată, în unele zone, circulațiile pietonale sunt ocupate de mașini parcate ceea ce face utilizarea lor aproape imposibilă.

- C – Instalații: Acest segment necesită intervenții de ampolare în special la partea de instalații de apă-canal. Problemele la acest segment apar încă de la partea de alimentare cu apă din pârâu care este poluat datorită deversărilor de deșeuri în amonte și a colmatării celor două lacuri de acumulare și din foraje datorită faptului că în unele zone există poluare cu substanțe radioactive care ar putea afecta pânza freatică. Totodată există problema sistemului centralizat de apă-canal care în unele zone ale orașului încă nu există, iar în partea veche a orașului deversarea apelor uzate din gospodării se face în canalul prin care curge pârâul Oravița, ceea ce duce la o problemă de salubritate. (Amintim că pe lângă deversarea apelor uzate în pârâu, apa acestuia este folosită și ca sursă de alimentare ceea ce poate duce la grave probleme de sănătate a locuitorilor).

O alta problemă este reprezentată de lipsa resurselor pt energie și respectiv problema protecției la incendiu, deoarece orașul are străzi unde nu există acces pentru mașina de pompieri, dar nici instalații de alimentare cu apă sau hidranți care să poată fi folosite în caz de urgență, lucruri care pot duce la pierderi materiale mari sau chiar de vieți omenești.

- D – Protecția mediului: zona gării reprezintă o problemă deoarce acolo există poluare cu agenți radioactivi (uraniu) și deși ar trebui să existe o arie de protecție în care să nu se permită accesul locuitorilor, un număr de blocuri de locuințe construite în perioada comunistă se află în această arie.

Canalul subteran (bolta) se află într-o stare de degradare avansată și necesită intervenții urgente. Acest canal este folosit la momentul actual și ca și canalizare pentru zona veche a orașului ceea ce duce la probleme de salubritate și imposibilitatea folosirii canalului în scopul de a transporta apă până la capătul văii.

Totodata la limita intravilanului apare o problemă legată de interacțiunea mediului construit cu pădurea, acolo neexistând o delimitare clară între ele. Astfel nu se știe exact unde începe pădurea și unde se termină proprietățile locuitorilor existând conflicte de ordin cadastral și de protecție a zonei forestiere.

- E – Izolare termică: este necesară îmbunătățirea confortului termic deoarece nu există sistem centralizat de termoficare ci doar 2 centrale de cartier care sunt scoase din uz și a căror tehnologie nu mai este de actualitate, ceea ce face la locuitorii să folosească încalzirea în sistem individual cu material lemnos ceea ce poate duce la un dezechilibru din punct de vedere al mediului (defrișări), la deficiențe din punct de vedere estetic al fațadelor (coșuri de fum care ocupă mare parte a fațadelor blocurilor) și la creșterea pericolului de incendiu.
- F – Izolare fonică: necesită intervenții pentru îmbunătățirea condițiilor actuale deoarece există întreprinderi care poluează fonic orașul, cum ar fi găterele, și în jurul cărora nu

există nici un fel de barieră sau sistem de izolare fonică. Totodată poluarea fonică poate fi produsă și de autogară, care de asemenea nu are nici un fel de sistem de protecție împotriva zgomotului, în jurul ei.

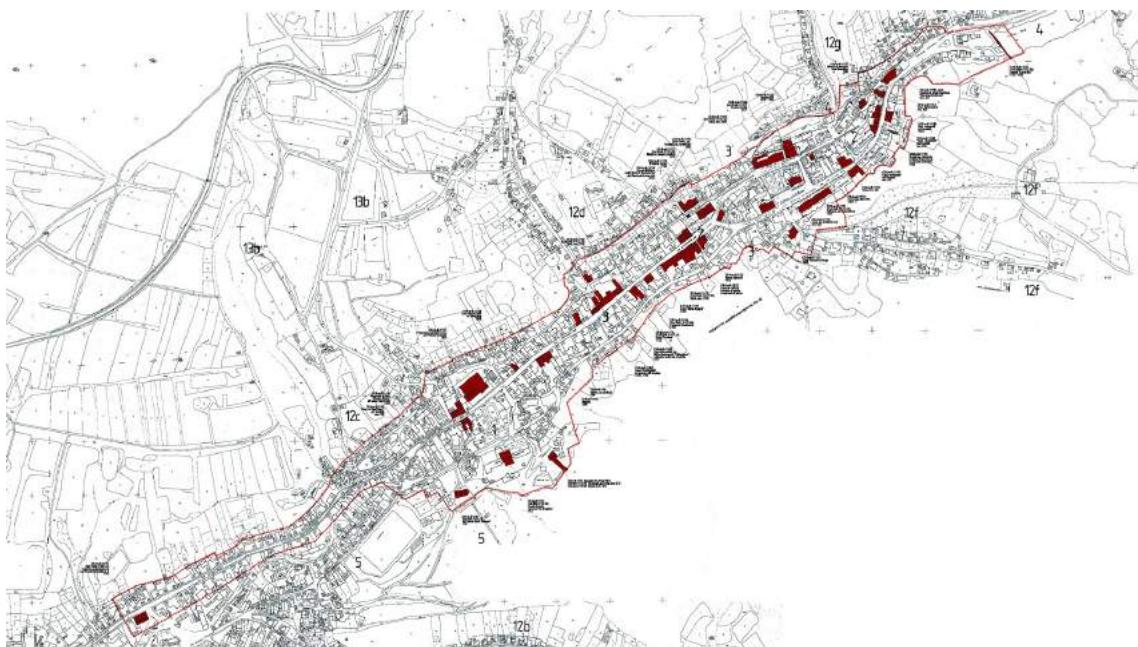

fig. 19 Ansamblul urban Oravița

2.2. Date legislativ-administrative

Orașul Oravița se învecinează cu comunele Ciclova Română, Ciclova Montană, Răchitova, Broșteni, Răcășida, Marila și orașul Anina. De asemenea, la 18 km spre Sud se află punctul de control vamal și de frontieră – NAIDĂȘ – prin care se face legătura cu Republica Serbia și Muntenegru.

2.2.1 Lista monumentelor din Ansamblul Urban Oravița

În componența ansamblului urban Oravița, înscris în lista monumentelor cu codul LMI CS-II-a-B-11134, se află străzile enumerate mai sus, pe care pe amplasează următoarele clădiri monument:

Cod LMI	Denumire	Adresă	Datare
---------	----------	--------	--------

CS-II-m-B-11133	Capela romano-catolică, prima biserică a minerilor din Oravița	Cartier Risz, în capătul străzii Izlazului, în apropiere de străzile Oituz și Ștefan cel Mare	1707
CS-II-m-B-11135	Bancă, azi Banca Agricolă	Str. 1 Decembrie 1918 1	1914
CS-II-m-B-11136	Școala Militară (ulterior, sediu al Districtului Montanic), azi Casă parohială romano-catolică	Str. 1 Decembrie 1918 2	1741
CS-II-m-B-11137	Clădire, azi Casa de cultură „M. Eminescu”, locuințe și spațiu comercial la parter	Str. 1 Decembrie 1918 3	1914
CS-II-m-B-11138	Casă	Str. 1 Decembrie 1918 5	sec. XVIII
CS-II-m-B-11139	Casa „Mâța Neagră”, azi locuințe	Str. 1 Decembrie 1918 11	1746, modificări și refaceri 1804, 1829
CS-II-m-B-11140	Farmacia Knoblauch, azi locuință	Str. 1 Decembrie 1918 17	1796
CS-II-m-B-11141	Hotel Coroana, cu pasaj boltit peste Str. Aurului, azi Centru de îngrijire persoane vârstnice	Str. 1 Decembrie 1918 22	1733
CS-II-m-B-11142	Casa Avocaților, azi Biblioteca orășenească „Simeon Mangiuca”, cabinete medicale și locuințe	Str. 1 Decembrie 1918 24	1777, modificări 1836
CS-II-m-B-11143	Casa Tinichigiului, cu poarta, azi locuințe	Str. 1 Decembrie 1918 30	1700 - 1750
CS-II-m-B-11144	Clădire, azi polyclinică	Str. 1 Decembrie 1918 41	1896

CS-II-m-B-11145	Magazin	Str. 1 Decembrie 1918 43	1896
CS-II-m-B-11146	Casă oficiali UDR, cu tipografie, azi birouri	Str. 1 Decembrie 1918 52	1856
CS-II-m-B-11148	Casa cu „bârfitoare”, azi locuință	Str. 1 Decembrie 1918 59-61	sec. XIX
CS-II-m-B-11147	Prefectura județului Caraș, azi Primăria orașului	Str. 1 Decembrie 1918 60	1933
CS-II-m-B-11149	Gimnaziul de fete „Regina Maria”, azi Casa Copiilor și a Tinerilor	Str. 1 Decembrie 1918 62	1873
CS-II-m-B-11150	Casă	Str. Bojincă Damaschin 26, colț cu str. Valea Aurului	sec. XVIII
CS-II-m-B-11151	Casa Vichentie Stângu	Str. Ciclovei 4	1890
CS-II-m-B-11153	Moară (cu motoare Ganz-Danubius)	Str. Eminescu Mihai 7, în incinta fostei Școli de călugărițe	1880
CS-II-m-B-11152	Garaje UDR, azi clădire-anexă	Str. Eminescu Mihai 13A, vis-à-vis teatru	1875 - 1900
CS-II-m-A-11154	Teatrul vechi, azi Teatrul „Mihai Eminescu”	Str. Eminescu Mihai 18	1817, renovat și modificat 1893, restaurat 1997
CS-II-m-B-11155	Casă	Str. Eminescu Mihai 20	sec. XVIII
CS-II-m-B-11156	Școala Normală, azi Liceul „Ion Dragalina”; corpul central - A	Piața Ferdinand 1	1873
CS-II-a-B-11157	Ansamblu vilă oficiali	Piața Ferdinand 2	1873

CS-II-m-B-11157.01	Vilă oficiali, azi Ocolul silvic	Piața Ferdinand 2	1873
CS-II-m-B-11157.02	Grădină de tir	Piața Ferdinand 2	1873
CS-II-m-A-11158	Gara Oravița Română	Str. Gării 2, Cartier Oraș Nou	1847
CS-II-m-A-11159	Barajul „Lacul Mic”	Str. Gojdu Emanuil f.n.	1724 - 1733
CS-II-m-B-11160	Baia comunală, azi locuință	Str. Gojdu Emanuil 25	1874
CS-II-m-B-11161	Casă	Str. Gojdu Emanuil 43	sec. XIX
CS-II-m-B-11162	Casă, azi Centrul de studii bănățene „Sim Sam Moldovan”	Str. Gojdu Emanuil 46	sec. XIX
CS-II-m-B-11163	Casa Maderspach, azi Casa Pita Bujor	Str. Gojdu Emanuil 48	sec. XIX
CS-II-m-B-11164	„Casă oficialități”, azi locuință	Str. Gojdu Emanuil 50	sec. XIX
CS-II-m-B-11165	Școală decălugărițe (ordinul Notre Dame), cu closter (internat)	Str. Gojdu Emanuil 52	1781
CS-II-m-B-11166	Casă, cuspătiu comercial (restaurant, cu terasă), azi locuințe	Str. Gojdu Emanuil 56	sec. XIX
CS-II-m-B-11167	Ateliere manufacturiere (fragmente)	Str. Mangiuca Simeon f.n., lângă fostă piață agroalimentară	sec. XVIII
CS-II-m-B-11168	Biserica „Adormirea Maicii Domnului”	Str. Mangiuca Simeon 9	1781

CS-II-m-A-11170	Barajul „Lacul Mare”	Str. Mihai Viteazul f.n.	1724 - 1733
CS-II-m-A-11169	Canal aval lacuri	Str. Mihai Viteazul f.n., în aval de lacuri	1733 - 1754
CS-II-m-B-11171	Cazarma grănicerească, azi Școala generală nr. 2	Str. Murgu Eftimie 31	1743, reconstruită 1911
CS-II-m-B-11179	Restaurantul și cabana „7 Brazi”	Str. Nucilor 39	sec. XX
CS-II-m-B-11172	Tribunal, azi Judecătoria Oravița și birou carte funciară	Piața Revoluției 2	1721; modificări 1788, 1838
CS-II-m-B-11173	Casă, azi Grădinița nr. 3	Piața Revoluției 3	sec. XIX
CS-II-m-B-11174	Clădire, fost sediu SETTPPL	Piața Revoluției 5	1837
CS-II-m-B-11175	Biserica „Sf. Ilie”	Str. Șaguna Andrei 5, Cartier Oravița Română	1755, coloane 1838, turlă 1896
CS-II-m-B-11177	Biserică romano-catolică	Piața Unirii 1	1713
CS-II-m-B-11176	Casa Konz, azi locuință și spațiu comercial	Piața Unirii 2	1840
CS-II-m-B-11178	Primăria veche Oravița Montană, azi grădiniță	Piața Unirii 6	1796, modificări 1911
CS-II-a-B-11180	Ansamblul băilor Kneipp, azi Centru pentru presoane cu dizabilități	Str. Valea Minerilor 35-36	sec. XVIII
CS-II-m-B-11180.01	Băile Kneipp	Str. Valea Minerilor 35-36	sec. XVIII
CS-II-m-B-11180.02	Parc, cu fântână arteziană	Str. Valea Minerilor 35-36	sec. XVIII

Astfel, există atât clădiri ce se încadrează în categoria A de importanță, cât și un număr mare de clădiri încadrate în categoria B, dintre care am ales o serie de monumente cu importanță ridicată în procesul de structurare a viitoarei strategii, prin prisma valorii patrimoniale, a valorii estetice, a funcțiunii sau a importanței pe care o au în cadrul anumitor comunități. Aceste clădiri au potențialul de a funcționa ca ancore în cadrul unui posibil traseu turistic în oraș.

2.2.2 Lista clădirilor aflate în proprietatea UAT

În urma discuțiilor pe care le-am avut cu reprezentanții administrației din Oravița, am obținut o listă a proprietăților UAT pe care am detaliat-o, prin identificarea fiecărei clădiri și a regimului de înălțime, a suprafeței și funcțiunii acestora.

Nr . Cr t	Denumire imobil	Fotografie	Adresă	Regim de înălțime + Suprafață	Funcțiune
01	Casa de cultură “George Motoia Craiu”		Str. 1 Decembrie 1918, nr. 3	P+1 Scd=2200 mp	Cultură
02	Școala de muzică		Str. Victoriei, nr. 33	P+1 Scd=240 mp	Educație
03	Cinematograf		Str. 1 Decembrie 1918, nr. 55	P Sc=470 mp	Nefuncțional
04	Grădinița nr. 3		Piața Revoluției, nr. 3	P Sc=530 mp	Educație

05	Școala gen. Nr. 3 (clădire veche)		Str. Emanoil Gojdu, nr. 54	P+1 Scd=1600 mp	Educație
06	Sediul Primăriei oraș Oravița		Str. 1 Decembrie 1918, nr. 60	(D)+P+1(+2) Scd=3240 mp	Administrație
07	Liceul teoretic „General Drăgălina”		Piața Ferdinand nr. 4	(D)+P+2 Scd=	Educație
08	Clubul elevilor		Str. 1 Decembrie, nr. 62	P+1 Scd=4480 mp	Educație
09	Școala generală nr. 2		Str. Eftimie Murgu, nr. 31	P+1 Scd=	Educație
10	Biblioteca orășenească		Str. 1 Decembrie 1918, nr. 24	P+1 Scd=940 mp	Interes Public

11	Muzeu farmacie		Str. 1 Decembrie 1918, nr. 17	P Sc=330 mp	Cultură
12	Teatru „Mihai Eminescu”		Str. Mihai Eminescu, nr. 18	P+1 Scd=1100 mp	Cultură
13	Policlinica		Str. 1 Decembrie 1918, nr. 41	P+1 Scd=760 mp	Sănătate
14	Stadion		Str. Simion Mangiuca	S teren =	Sport
15	Primăria veche		Piața Unirii, nr. 9	P+1 Scd=1000 mp	Nefuncțional
16	Grădina de Tir		Piața Ferdinand, nr. 1	P Sc= 465 mp	Spații verzi și clădiri anexe Nefunctional

17	Cazarma Grănicerească		Str. Eftimie Murgu, nr. 37-39	D+P Scd= 950 mp	Nefuncțional
18	Internat liceu		Str. Emanoil Gojdu, nr. 54	P+1 Scd= 1540 mp	Nefuncțional
19	Imobil casă P+1		Str. Revoluției, nr. 5	P+1 Scd=760 mp	Nefuncțional
20	Imobil casă P+1		Str. 1 Decembrie 1918, nr. 4	P+1 Scd=420 mp	Comercială Locuire
21	Imobil casă P+1		Str. 1 Decembrie 1918, nr. 12	P+1 Scd=640 mp	Comercială Locuire
22	Imobil casă P+1, debara + pivniță		Str. 1 Decembrie 1918, nr. 19	P+1 Scd=450 mp	Comercială Locuire

23	Imobil casă P		Str. 1 Decembrie 1918, nr. 34	P Sc=290 mp	Financiar-Bancară
24	Imobil casa P		Str. 1 Decembrie 1918, nr. 43	P Sc=330 mp	Nefuncțional
25	Imobil casă P+1		Str. 1 Decembrie 1918, nr. 46	P+1 Scd=480 mp	Comercială Locuire
26	Imobil casă P+1		Str. 1 Decembrie 1918, nr. 22	P+1 Scd=2190 mp	Sănătate
27	Imobil casă P		Str. 1 Decembrie 1918, nr. 26	P Sc=522 mp	Locuire
28	Imobil casă P+1		Str. 1 Decembrie 1918, nr. 10	P+1 Scd=680 mp	Comercială Locuire

29	Imobil casă P+1		Str. 1 Decembrie 1918, nr. 36	P+1 Scd=745 mp	Locuire
30	Imobil casă P		Str. 1 Decembrie 1918, nr. 99	P Sc=180 mp	Nefuncțional
31	Imobil casă P		Str. 1 Decembrie 1918, nr. 61	P(+1) Scd=200 mp	Comercială Locuire
32	Imobil casă P+1		Str. 1 Decembrie 1918, nr. 1	P+1 Scd=900 mp	Financiar- Bancară Locuire
33	Imobil casă P		Str. Valea Aurului, nr. 1	P Sc=115 mp	Locuire
34	Imobil casă P+1		Str. Emanoil Gojdu, nr. 25	P+1 Scd=400 mp	Locuire

35	Imobil casă P		Str. Nucilor, nr. 77	P Sc=70 mp	Locuire
36	Imobil casă P+1		Piața Unirii, nr. 2	P+1 Scd=480 mp	Comercială Locuire
37	Imobil casă P		Str. Mihai Viteazu, nr. 104	P Sc=360 mp	Locuire
38	Imobil casă P		Str. Ciclovei, nr. 2	P Sc=360 mp	Servicii profesionale: medicină veterinară
39	Imobil casă P+1		Str. Ciclovei, nr. 3	P+1 Scd=130 mp	Locuire
40	Imobil casă P+1		Str. Victoriei, nr. 4	P+1 Scd=360 mp	Locuire

41	Imobil casă P+1		Str. Victoriei, nr. 6	P+1 Scd=560 mp	Locuire Nefuncțional
42	Imobil casă P+1		Str. Mihai Eminescu, nr. 20	P+1 Scd=2280 mp	Locuire
43	Imobil casă P+1		Str. Mihai Eminescu, nr. 28	P+1 Scd=300 mp	Locuire
44	Imobil casă P		Str. Eftimie Murgu, nr. 62	P Sc=145 mp	Locuire
45	Imobil casă P		Str. Emanoil Gojdu, nr. 4	P Sc=90 mp	Locuire
46	Imobil casă P+1		Str. Emanoil Gojdu, nr. 42	P+1 Scd=400 mp	Locuire
47	Imobil casă P	-	Str. Valea	P	Locuire

			Aurului, nr. 9		
				Sc=95 mp	
48	Imobil casă P+1		Str. Mihai Novac, nr. 1	P+1 Scd=850 mp	Comercială Locuire

2.2.3 Activități culturale

Din punct de vedere cultural, orașul Oravița dispune de un potențial ridicat, cel puțin în ultimii ani. Acest potențial cultural este dat de evenimentele organizate în oraș și de existența unor comunități valoroase de artiști care își desfășoară activitatea în imediata apropiere a orașului Oravița. În satele alăturate s-au dezvoltat comunități de artiști, fie că aceștia locuiesc acolo sau doar folosesc spațiile proprii pe post de atelier.

Astfel, o mare parte a caselor din Socolari și Potoc au fost cumpărate de pictori, sculptori, muzicieni, oameni de teatru, ori scriitori, au fost renovate și în prezent sunt utilizate ca spații de lucru sau case de vacanță.

Satul **Socolari** se află în comuna Ciclova Română, la 10 km de Oravița. Lângă Socolari, se află și satul Ilidia, pe traseul dinspre Oravița. În ultimii ani, acestea au devenit un adevărat centru cultural, după ce aproximativ 20 de artiști din Timișoara s-au mutat în satul din zona montană a Banatului.³⁰

Pictorul Gheorghe Fikl și sculptorul Ștefan Bartha au povestit că acest proces s-a întâmplat foarte organic, pornind de la unul dintre artiștii care locuiesc acum în zonă și de la vizitele celorlalți, vizite ce au devenit tot mai dese, atrași fiind de zonă. Aceștia și-au manifestat interesul pentru zonă și de asemenea față de orașul Oravița, fiind dispuși și deschiși spre a-și expune lucrările în Oravița, contribuind astfel la dezvoltarea vieții culturale a orașului, însă toate acestea în prezența unui spațiu expozițional adekvat, inexistent în acest moment.

De asemenea, la începutul anilor '90, la Socolari se organizau taberele de practică ale studenților de la Facultatea de Arte din Timișoara. Iosif Tasi este primul artist care a cumpărat o casă în Socolari, acesta fiind în prezent un locuitor permanent al satului.

³⁰ informații aflate din discuțiile cu unii dintre artiștii din Socolari (pictorul Gheorghe Fikl și sculptorul Ștefan Bartha)

fig. 20 Comunitatea artiștilor din Socolari

Alți artiști care s-au mutat în zonă sunt scriitorul timișorean Ilie Chelariu și regizorul Ștefan Iordănescu, la Socolari și pictorul Dorel Olteanu, la Ilidia.

Acest proces a avut un impact major asupra vieții din Socolari și Ilidia, în fiecare an cele două sate găzduind zeci de tineri ce merg la evenimentele artiștilor.

De asemenea, Iosif Tasi a înființat și o asociație culturală, Socart, care a organizat până acum mai multe simpozioane, în anul 2015 desfășurându-se a treia ediție a unui mic festival, după cum afirmă și artistul: „Anul trecut a fost a treia ediție. L-am intitulat «Urma», pentru că noi am găsit aici o urmă și încercăm la rândul nostru să lăsăm o urmă. Prima ediție a fost un remember al venirii noastre aici, a doua - un semnal pentru salvarea icoanelor pe sticlă și a treia a fost un simpozion internațional la care am adus artiști din Germania, Franța și Ungaria, care au fost fascinați de frumusețea locului”³¹.

Satul **Potoc** reprezintă un alt pol cultural important pentru orașul Oravița, datorită taberei de arhitectură PAO ce are loc în fiecare vară, în sat. Programul PAO este organizat de Asociația PAO Atelier Experimental Potoc în colaborare cu Primăria Sasca Montană, cu finanțare de la Administrația Fondului Cultural Național (AFCN) și a început în 2005 la inițiativa unui grup format din arhitecți, artiști și designeri din Germania. Continuând în fiecare an în diferite țări PAO are ca obiectiv imaginarea și realizarea unor proiecte experimentale a căror dimensiune variază de la mici intervenții artistice la Land Art.

În anul 2013, mai ult de 80 de participanți din Franța, Germania, Marea Britanie, Țările de Jos, Republica Moldova și România s-au adunat în cadrul acestui proiect.

³¹ interviu Iosif Tasi pentru Adevărul

Un impact major pe care l-a inițiat acest proiect asupra orașului Oravița a fost reprezentat de workshopul de reabilitare a fațadei de lemn a noii galerii de artă "Studio Magazen" din centrul istoric din Oravița.

Rezultatul workshop-ului a fost o expoziție a participanților taberei PAO și cel mai important, generarea unei platforme suport pentru artiștii din satele alăturate. Astfel, ca rezultat al acestui proces, la Galeria Studio Magazen și-au expus lucrările artiști precum pictorul Gheorghe Fikl și sculptorul Ștefan Bartha. De asemenea, perioada desfășurării workshop-ului a avut și scopul de a anima zona, prin multitudinea participanților taberei și activităților spontane desfășurate de aceștia în spațiul public.

fig. 21 Studio Magazen

32

fig. 22 Workshop PAO

Pe parcursul anului, în Oravița se desfășoară o serie de evenimente culturale ce contribuie la sporirea calității vieții culturale a orașului. Dintre acestea, unele pot fi considerate exemple de bună practică și poli culturali ai orașului, iar altele sunt evenimente anuale organizate de administrație. Astfel, de la începutul anului 2015 și până în prezent au avut loc următoarele evenimente:

LU	ZI	EVENIMENT	LOCAȚIE	ORGANIZATOR	SPECIFIC
----	----	-----------	---------	-------------	----------

³² <http://www.pao-project.org/>

FOTO <https://www.facebook.com/pao.potoc?fref=ts>
discuții cu unul dintre coordonatorii workshopurilor, arh. Costăș Coman

NA					
2015 ³³					
ian.	15	Eminescu la Oravița	Liceul Dragalina	Liceul Teoretic General Dragalina, Primăria Oravița, Consiliul Local, Direcția pentru Cultură Caraș, Casa de Cultură, Teatrul M. Eminescu	literar
feb.	---	---	---	---	---
mar.	5	Cenacul "Noul Symbolon"	Teatrul M. Eminescu	Primăria Oravița, Centrul Cult. "Teatrul Vechi M. Eminescu"	literar
	6	Cânt din suflet pentru mama	Casa de Cultură	Primăria Oravița, Consiliul Local, Casa de Cultură	muzical
	12	Expoziție personală de pictură Bogdan Piperiu	Teatrul M. Eminescu	Primăria Oravița, Centrul Cult. "Teatrul Vechi M. Eminescu"	arte vizuale
	30 - 31	Colocviile de etnografie, etnologie și folclor "Tudor Cretu"	Teatrul M. Eminescu	Primăria Oravița, Centrul Cult. "Teatrul Vechi M. Eminescu"	literar
apr.	4	Concurs de table	Sala clubului pensionarilor	persoană fizică	sportiv
	26	Zilele credinței și culturii în	Bis. Adormirea	Episcopia Caransebeșului	religios

³³ <https://www.frspeo.ro/congres-national-2016/>

<https://sites.google.com/site/peripateticaoravita/>

<http://www.primariaoravita.ro/events/>

<http://www.zilelemuziciilaoravita.ro/>

		Episcopia Caransebeșului	Maicii Domnului, Teatrul M. Eminescu		
mai	1	Sărbătoarea Liliacului	Poiana liliacului, Ciclova Montană	Primăria Oravița	muzical
	29 - 31	Cupa Oravița - Campionatul regional de viteză în Coasta Axis		VSS Racing Club	sportiv
iun.	13 - 15	Cărți, autori, edituri la Salonul Național de carte "Montana Book"	Teatrul M. Eminescu	Primăria Orașului Oravița, Consiliul Local Oravița, Centrul Cultural „Teatrul Vechi Mihai Eminescu”	literar
iul.	16 - 18	Conferințele PERIPATETICA	Gara din Oravița, Teatrul M. Eminescu, Cabana 7 Brazi,	Universitatea de Vest din Timișoara, Fundația Archaeus	multicultural
	19 - 21	Zilele Orașului Oravița	platoul din fața gării	Primăria Oravița	muzical + economic
aug.	1 - 15	Festivalul Internațional Zilele Muzicii la Oravița	Teatrul M. Eminescu, Biserica Romano - Catolică	Asociația Culturală Kratima	muzical
sep.	---	---	---	---	---

oct.	---	---	---	---	---
nov.	17 - 18	Festivalul Național de Muzică Populară vocal - instrumentală "George Motoia Craiu"	Casa de Cultură Oravița	Primăria Orașului Oravița, Consiliul Local Oravița, Casa de Cultură, Centrul Județean pentru promovarea și conservarea culturii tradiționale Caraș - Severin	muzical
dec.	5 - 6	Întâlnirea anuală a speologilor din Banat	Teatrul M. Eminescu	Asociația Speologică Speo - Caraș Oravița	speologie
	17	Întâlnirea anuală a scriitorilor cărășeni	Sala de Festivități a Primăriei Oravița	Cenacul "Mihai Novac",	literar
2016 ³⁴					
ian.	---	---	---	---	---
febr.	25	Colocviul "Confluence Vest" al revistelor de cultură din vestul României	Casa de Cultură	Revista "Confluence", Cenacul Literar "Mihai Novac", Grupul de publicații "Carașul"	literar
mar.	31	Colocviile "Vasile Tudor Crețu"	Teatrul M. Eminescu	Primăria Oravița, Centrul Cult. "Teatrul Vechi M. Eminescu"	literar
apr.	---	---	---	---	---

³⁴ <https://www.frspeo.ro/congres-national-2016/>

<https://sites.google.com/site/peripateticaoravita/>

<http://www.primariaoravita.ro/events/>

<http://www.zilelemuzeiilaoravita.ro/>

mai	---	---	---	---	---
iun.	10	Seară de Operă în natură	Lacul Mare	Asociația Sfânta Ecaterina	muzical
iul.	14 - 17	Conferințele PERIPATETICA	Gara din Oravița, Teatrul M. Eminescu, Cabana 7 Brazi,	Universitatea de Vest din Timișoara, Fundația Archaeus	multicultural
	20 - 22	Zilele Orașului Oravița	platoul din fața gării	Primăria Oravița	muzical + economic
	31	Festivalul Internațional Zilele Muzicii la Oravița	Teatrul M. Eminescu, Biserica Romano - Catolică, Grădina de Tir	Asociația Culturală Kratima	muzical
aug.	1 - 15	Festivalul Internățional Zilele Muzicii la Oravița	Teatrul M. Eminescu, Biserica Romano - Catolică, Grădina de Tir	Asociația Culturală Kratima	muzical
sep.	8 - 11	Congresul Național de Speologie	Primărie, Grădina de Tir, Teatru, Casa de cultură, Sediul FRS	Federația Română de Speologie, Asociația Speologică Exploratorii, Asociația Speologică Speocaras	speologie

oct.	15 - 16	Târgul de Toamnă	platoul din fața gării	Primăria Oravița, Casa de Cultură, Camera Agricolă Caraș Severin	meșteșug + activități comerciale
	28 - 30	Fest Ora Top		Primăria orașului Oravița Centrul Cultural "Teatrul Vechi Mihai Eminescu"	teatru

Primăria Oravița mai organizează de asemenea, la casa de cultură, cursuri gratuite de teatru / actorie, balet, pictură, chitară, arte martiale, dansuri populare, canto popular și clasic și saxofon, pentru copiii cu vîrste cuprinse între 8 și 18 ani. La sfârșitul perioadei de cursuri elevii susțin un spectacol, ca rezultat al eforturilor depuse.

De asemenea, a fost deschis un cinema 3d, săptămânal rulând diferite filme pentru locuitorii din oraș.

Se observă deci, faptul că pe parcursul unui an în oraș au loc multe evenimente culturale, care acopera aproximativ toată perioada anului. Totuși, în anul 2015, în lunile septembrie-octombrie nu a avut loc niciun eveniment, cu toate că în majoritatea orașelor aceste luni sunt de regulă cele mai aglomerate din punct de vedere cultural, iar în anul 2016, perioada aprilie-mai a fost de asemenea lipsită de activități culturale.

Cu toate că există un număr mare de evenimente ce au loc în orașul Oravița, diversitatea acestora în funcție de specific este destul de scăzută, punându-se accentul pe evenimente literare și muzicale și simțindu-se lipsa evenimentelor sportive, a teatrului și a artelor vizuale.

2.2.4 Date economice și de turism³⁵

Județul Caraș-Severin se bazează în sectorul economic pe segmentul industrial-agrar, dar industria minieră, bazată pe extracția de cărbuni și metale neferoase a înregistrat în ultima perioadă un declin puternic.

35

http://www.strategvest.ro/media/dms/file/Inventar%20strategii/Caras-Severin/Orasul_Oravita_Profilul_comunitatii.pdf

Plan Urbanistic General al orașului Oravița

Strategia de dezvoltare a Unității Administrativ Teritorială oraș Oravița pentru perioada 2014-2020

Din fericire județul Caraș-Severin, al treilea ca mărime din România, se situeaza pe locul întâi în ceea ce privește valorile cadrului natural și ponderea de practuri naționale, parcuri naturale, rezervații și areale protejate, 14,6% din suprafața județului fiind acoperită de acestea. Astfel întreaga zonă dispune de un potențial turistic însemnat dar din păcate nexploatat suficient. Dintre zonele cu potențial turistic putem enumera:

- Parcuri naturale/rezervații: Parcul Natural Porțile de Fier, Parcul Național Cheile Nerei-Beușnița, Parcul Național Semenic, etc.
- Obiective turistice naturale: Munții Semenic, Muntele Mic, Cheile Nerei, Opeștera Comarnic, Lacul Dracului, Ochiul Beului etc.
- Obiective culturale: numeroase biserici și mănăstiri
- Vestigii arheologice: Gornea, Ilidia etc.
- Obiective turistice industriale: Muzeul de locomotive Reșița, minele recent închise de la Anina, Calea ferată Oravița-Anina etc.
- Elemente etnografice inedite: diversitate mare de etnii (cca. 15 etnii)
- Izvoare termale: Baile Herculane

Toate aceste resurse turistice oferă posibilitatea practicării tuturor formelor de turism.

Din păcate potențialul turistic al zonei și în special Parcul Natural Porțile de Fier și Parcul Național Cheile Nerei-Beușnița sunt insuficient promovate și prin urmare turismul este dezvoltat la scară redusă, iar dezvoltarea turismului în zonă poate reprezenta o alternativă viabilă la restructurarea industrială, în special în orașele ca și Moldova Nouă, Anina, Oravița etc.

La nivel local aria turistică dispune de un potențial însemnat, ce oferă posibilitatea practicării multor tipuri de turism cum ar fi: turism cultural, de aventură, speoturism, agroturism, turism de croazieră, turism montan, turism de weekend, turism industrial, turism religios etc, dar din păcate potențialul turistic nu este exploatat suficient ceea ce nu a permis dezvoltarea aceui domeniu la întreaga lui capacitate.

Orașul Otravița este un oraș al premierelor. Acestea sunt: primul teatru din țară – Teatrul Mihai Eminescu în 1817, prima cale ferată din țară – Oravița-Baziaș în 1854, prima cale ferată montană din țară Oravița-Anina în 1863, primele baraje de greutate din România – Lacul Mare și Lacul mic în 1723-1733, prima farmacie montanică – La vulturul negru în 1796.

Dintre elementele cu potențial turistic ridicat din Oravița putem enumera:

Teatrul vechi Mihai Eminescu:

Primul teatru din România, construit în 1816, pe scena căruia au avut reprezentări trupe din Austria, Germania, Ungaria și de la Teatrul Național București. Totodată pe scena acestui teatru au urcat personalități ca Mihai Eminescu și George Enescu.

Această clădire este și prima clădire de teatru din Sud-Estul Europei construită din piatră și prima clădire din Europa luminată cu lămpi de acetilenă.

Casa de cultură Mihai Eminescu:

A fost construită vechea structură a celui de-al doilea cinematograf din Banat și găzduiește și organizează manifestări de mare anvergură: Tabăra Internațională de Creătie Literară, Festival-Concurs „George Motoia Craiu”, Zilele Eminescu, Cenaclul Literar Mihai Novac, etc.

Farmacia muzeu Knoblauch

Este cea mai veche farmacie montanică, datează din anul 1796, care acum este transformată în muzeul farmaciei.

Biblioteca orășenească Simeon Mangiuca

Clădirea a fost construită în 1777 fiind casa familiei Fira. În 1836 a fost modificată construindu-se etajul și balconul și a devenit Casa Avocaților, iar în prezent găzduiește biblioteca orășenească, care deservește un număr de aproximativ 2800 de elevi, precum și alți utilizatori frecvenți.

Calea ferată Oravița-Anina

Cea mai veche cale ferată montană din țară, construită în 1863, cu 14 tunele și 10 viaducte. Realizarea ei a avut ca scop transportul cărbunelui, extras din minele de la Anina, către Oravița.

Calea ferată Oravița-Baziaș

Prima cale ferată din țară, construită în 1854, pe o lungime de 62,5 km, pentru a putea asigura transportul feroviar al produselor miniere de la Oravița la Baziaș de unde puteau fi transportate pe Dunăre.

Barajele Lacul Mare, Lacul Mic

Primele baraje de greutate din România construite pentru spălarea minereurilor în pârâul Oravița, în anii 1723-1733.

Biserica Adormirii Maici Domnului

A fost construită în 1718 din banii comunității locale de către ctitorul Dimitrie Hagi.

Biserica Romano-Catolică din Oravița Montană.

A fost construită în anul 1718, la un an după ce Eugeniu de Savoia a alungat turcii din zonă.

Biserica Ortodoxă Sf. Ilie din Oravița Română

Biserica poartă numele patronului orașului și a fost construită pe ruinele unei alte vechi mănăstiri. Sărbătoarea orașului are loc în aceeași zi cu hramul acestei biserici.

Mănăstirea Călugăra

Construcția mănăstirii a început în anul 1859 și s-a încheiat în anul 1861 fiind construită pe locul unei vechi chilii monahale. Icoностasul a fost sculptat și pictat în anul 1943 iar mănăstirea reprezintă și azi un obiectiv religios imoratant atât pentru locuitorii orașului cât și pentru turiști.

Pădurea de liliac

Aceasta face parte din Rezervația Naturală Valea Ciclovei și este foarte asemănătoare cu pădurea de liliac de la Ponoare, jud. Mehedinți.

Gorunul cu Icoană

Acest loc este renumit datorită icoanei bătută pe trunchiul său și al cărei autor nu se cunoaște. La mică distanță de acesta se află Cascada de la Piatra Moale, o clascadă de aproximativ 10-12 metrii pe tuf calcaros.

Poiana Iuliei

Reprezintă un loc foarte bun pentru recreere, în centrul poienii găsindu-se un canton silvic construit în mod tradițional.

Piatra Rolului Nou

Este o stâncă din calcar vizibilă de la mare depărtare, care tâșnește din mijlocul pădurii străjuind întreaga vale a Carașului.

Peștera lui Adam Neamțu

Este o peșteră așezată în inima muntelui în care vizitatorii pot simți atmosfera din vremea în care trăia haiducul Adam Neamțu.

Pe lângă aceste obiective din oraș mai există o serie de obiective din zona adiacentă a orașului, care pot reprezenta puncte de atracție pentru vizitatori. Acestea sunt:

Parcul Național Cheile Nerei-Beușnița:

Situat la limita Sud Vestică a țării, între localitățile Sasca Montană, Anina, Oravița, Bozovici, Sopotul Nou și Cărbunari a fost construit pentru a putea proteja frumuseți naturale

unice și se numără printre cele 10 parcuri naționale din țară și prezintă habitate și specii de interes comunitar și elemente unicate cum ar fi: Cheile Nerei – cele mai lungi chei din țară, Lacul Dracului, păduri seculare, etc.

Cheile Minișului

Se află la o distanță de aproximativ 40 de kilometri de orașul Oravița în Depresiunea Almăjului având ca obiective principale Cascada Bigăr, Barajul și Lacul de acumulare Gura Golâmbului și Păstrăvăria.

Parcul Național Semenic

Situat în partea sud-vestică a României și reprezintă o zonă protejată de interes național. În interiorul parcului există 9 trasee turistice și drumuri publice. Atracțiile principale sunt: Cheile Carașului, Cheile Gârlăștei, Avenul din Poiana Gropii, Peștera Comarnic, Cetatea medievală Grant. Parcul dispune și de cea mai mare pădure cvasivirgină din Europa cu o suprafață de peste 5000 de hectare.

Parcul Național Porțile de Fier

Situat pe malul stâng al Dunării între localitățile Baziaș și Gura Văii parcul de întinde pe o suprafață de 115665 de hectare fiind al doilea parc ca marime din România și având în componența sa 18 rezervații.

Cetatea Ladislau

Fost punct de control al traficului pe Dunăre, cetatea a fost ridicată în apropierea localității Coronini, iar prima mențiune scrisă datează din secolul al XIX-lea.

Cetatea Tri Kule

Se află în apropierea localității Svinia fiind formată din trei turnuri din care 2 vizibile (al treilea este în prezent acoperit cu apă fiind vizibil doar atunci când scade nivelul apei), a fost construită în secolul al XV-lea pentru a opri detenția turcilor.

Mănăstirea Vodita

A fost construită între 1370 și 1372 pe teritoriul comunei Vârciorova de către călugărul Nicodim care apoi a ridicat Mănăstirea Tismana.

Mănăstirea Sfânta Ana

A fost ridicată între anii 1936-1939 de către ziaristul interbelic Pamfil Șeicaru pe Dealul Moșului din Orșova în memoria mamei lui și are hramul sfintei Ana.

Mănăstirea Mraconia

Construită pe Valea Mraconiei în anul 1523, a trecut printr-o serie de transformări de-a lungul timpului până a ajuns la forma și amplasarea sa actuală. A fost distrusă în timpul războiului ruso-austro-turc și a fost reconstruită în anul 1931.

Biserica Sf. Nicolae cel Sărac

Biserica nouă a fost ridicată în secolul al XIX-lea, dar prima atestare datează din secolul al XVII-lea fiind una dintre cele mai mari din regiune. Din cauza construirii barajului Portile de Fier I, biserica a fost demolată și reconstruită pe amplasamentul actual urmând fidel planurile vechii biserici.

Catedrala Romano-Catolică din Orașova

Monument arhitectural unic în Europa, a fost construită între anii 1972-1976, iar pictura interioară a fost realizată în stil modern.

Biserica Sf. Arhangheli

Cea mai veche biserică românească din Clisura Dunării, a fost construită din piatră în 1836 în stil baroc, pe vatra localității Berzasca.

Chipul lui Decebal

Proiectul a început în anul 1994 după schițele unui sculptor italian și s-a încheiat în anul 2005. Sculptura în stâncă se află la gura de vărsare a râului Mraconia în Dunăre , având o înălțime de 40 de metri și o lățime de 25 de metrii.

Peștera Gaura Chindiei II

Situată la 80 de metri altitudine față de nivelul Dunării în apropierea localității Pescari. Este o peșteră de mici dimensiuni, având doar 16 metrii lungime. În această peșteră au fost găsite urme de locuire din perioada predacică, dacică și picturi rupestre din paleolitic și neolitic.

Peștera Veterani

Situată la 25 de kilometri de Orșova, în rezervația naturală Cazanele Mari, a fost folosită ca altar de venerare a zeităților, altar de sacrificiu. Dar și ca adăpost în timpul luptelor turco-austriece.

Peștera Haiducilor

Cunoscută și ca Gura Haiducească este situată la 3 kilometri de Moldova Nouă în rezervația naturală Valea Mare și are o lungime de 1370 de metrii. Aici s-au găsit urme ale culturii mezolitice.

Printre mijloacele de promovare turistică actuale putem identifica: promovare în mass-media, distribuția de pliante, promovarea valorilor naturale, promovarea monumentelor

anropice, dezvoltarea de materiale și ghiduri turistice, dezvoltarea de materiale audio-video, reabilitarea patrimoniului, monumentelor și a zonelor limitrofe.

Date statistice referitoare la capacitatea turistică a orașului:

- Structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică: 4 unități
- Capacitatea de cazare turistică existentă: 130 de locuri
- Sosiri ale turiștilor în structuri de primire turistică: 2158
- Înnoptări în structuri de primire turistică: 6841

Analiză SWOT sectorială:

PUNCTE TARI <ul style="list-style-type: none"> - Potențial turistic - Relief diversificat - Existența patrimoniului cultural și natural - Existența ariilor protejate - Existența infrastructurii de transport - Existența potențialului agricol, silvicol, pomicol - Existența spațiilor verzi - Existența tradițiilor industriale 	PUNCTE SLABE <ul style="list-style-type: none"> - Transport feroviar slab dezvoltat - Economie locală în scădere - Lipsa investitorilor mari - Ponderea scăzută a școlii profesionale - Slaba dezvoltare a serviciilor publice integrate privind promovarea turistică - Reducerea efectivelor de personal - Inexistența unui centru de informare turistică - Lipsa investițiilor sănătoase de obiective de patrimoniu
OPORTUNITĂȚI <ul style="list-style-type: none"> - Așezarea geografică: zone propice pentru dezvoltarea energiei regenerabile - Zonă cu potențial turistic ridicat 	AMENINȚĂRI <ul style="list-style-type: none"> - Dinamica populației în scădere - Economia națională instabilă - Așezarea geografică din punct de

<ul style="list-style-type: none">- Existența fondurilor nerambursabile- Multiculturalitatea regională- Politici de susținere din partea statului	<ul style="list-style-type: none">vedere al traseelor- Modificarea permanentă a legislației- Politicile fiscale ale statului
---	--

2.2.5 Ecologie și protecția mediului³⁶

Județul Caraș-Severin se află pe locul 2 în România în ceea ce privește solurile contaminate și potențial contaminate. Mai exact în județ există oficial 33 de situri contaminate majoritatea în zona celor 8 halde de deșeuri menajere orășenești din Reșița, Caransebeș, Oțelu Roșu, Bocșa, Moldova Nouă, Anina, Baile Herculane și Oravița. De asemenea există și 5 halde de zgură metalurgică, 2 la Oțelu Roșu și 3 la Reșița.

Deși Anina nu este cel mai mare oraș din zonă, deține recordul la contaminare având 13 halde de steril de mină, iar problemele radioactive de la Ciudanovița nu figurează pe această listă fiind în atenția directă a Comisiei Naționale pentru Controlul Activităților Nucleare.

În Oravița până în anii 2000 nici măcar nu se făcuseră măsurători asupra surselor de poluare din zonă, doavadă fiind cartierul de blocuri unde o parte din acesta se află în ceea ce ar trebui să reprezinte o zonă de protecție a unui areal cu poluare radioactivă.

Principalele surse de poluare din Oravița sunt:

- Haldina de gunoi – amplasată pe drumul de centură pe dealul de deasupra spitalului la o distanță mai mică de 800 de metrii de acesta și de locuințele din str. Spitalului. De asemenea datorită vânturilor din zonă care suflă din direcția sud și sud-est, în zona spitalului ajung diverse tipuri de deșeuri.
- Lipsa canalului menajer în zona veche a orașului duce la poluarea pârâului Oravița, încă de la intrarea în localitate.
- Colmatarea lacurilor care prin necurățare au devenit depozite de noroi, în actuala situație neputând îndeplini funcția de reținere a viiturilor.
- Stațiile de betoane aduc poluare în zona Răchitovei datorită pulberilor de coment și var manevrate necorespunzătoare.
- Gaterele care nu au nici un fel de protecție fonnică.

36

<http://expressdebanat.ro/exclusiv-vezi-lista-pamanturilor-otravite-din-caras-severin-care-sunt-cauzele-poluariei/>

- Autogara și autobuzele care nu au nici un fel de protecție față de poluarea atmosferică și cea sonoră din zona Răcăjdiei.
- Sistemul de încălzire individuală la blocuri unde burlanele sunt scoase prin ferestre fațadele blocurilor fiind afumate și degradate.
- Sanatoriul Marila este un posibil focar de infecții trans-spitalicești.
- Triajul CFR, amplasat în oraș și având un rol important în tranzitul vagoanelor încărcate la Anina cu cărbune și uraniu de la Ciudanovița. S-a remarcat în zonă atât o poluare a aerului datorită pulberilor purtate de vânt cât și poluarea solului și a pânzei freatiche cu substanțe radioactive.

2.2.6 Intenții și proiecte actuale ale autorităților locale³⁷

Deși în ultimii ani în oraș nu au avut loc prea multe schimbări, în această perioadă autoritățile locale au în desfășurare o serie de proiecte menite să aducă un plus orașului atât din punct de vedere social cât și economic.

Aceste proiecte sunt: Lucrări de restaurare, conservare și dotare la Teatrul Mihai Eminescu și amenajarea parcului adjacente, Lucrări de restaurare, modificare și schimbarea destinației a fostei clădiri UFET, Reamenajarea piațetei dintre Teatrul Mihai Eminescu și fosta clădire UFET și Construcția unei noi piețe agro-alimentare.

Fosta clădire UFET

Intervenția se află încă la stadiu de proiect, încercîndu-se finanțarea acesteia prin Programul Operațional Regional 2014 – 2020, prin Axa Prioritară 5 – Îmbunătățirea mediului urban și conservarea, protecția și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural, Prioritate de Investiții 5.1. – Dezvoltarea patrimoniului natural și cultural.

Deși clădirea a funcționat ca și sediu al UFET fiind o clădire de birouri, destinația acesteia va fi schimbată în muzeu, valoarea totală a investiției fiind de aproximativ 3.000.000 de lei din care 63.000 de lei contribuție locală.

Teatrul Mihai Eminescu

Această clădire a trecut de-a lungul timpului prin mai multe schimbări, atât structurale cât și estetice iar acum este nevoie de o nouă serie de intervenții pentru a putea asigura siguranța personalului și a vizitorilor ei.

³⁷ <http://expressdebanat.ro/125-milioane-pentru-doua-monumente-istorice-din-oravita/>
<http://expressdebanat.ro/oravita-isi-face-piata-futurista-de-13-milioane-de-euro-cea-mai-tare-din-caras-severin/>

Lucrări de restaurare, conservare și dotare la Teatrul Mihai Eminescu și amenajare peisagistică a parcului adjacente, Faza DALI, D Proiect Timișoara

Deși la ora actuală proiectul se află în faza DALI – Documentare de avizare a lucrărilor de intervenții, autoritățile locale și comunitatea sunt foarte entuziaște la ideea că teatrul va putea fi folosit din nou la întreaga lui capacitate.

Valoarea totală a acestui proiect este de aproximativ 9.500.000 de lei din care 290.000 de lei vor fi suportați de către autoritățile locale.

Piațeta dintre Teatrul Mihai Eminescu și fostă clădire UFET

Zona din fața teatrului a suferit modificări importante din punct de vedere al utilizării spațiului deoarece a fost o zonă cu circulație rutieră iar acum s-a transformat într-o zonă pietonală.

Proiectul este în desfășurare, destinația spațiului fiind deja schimbată, iar o mare parte a piațetei fiind pavată.

Piața agro-alimentară

Această clădire este la stadiul de proiect, cu șanse mari de finanțare printr-un program de finanțare transfrontalier, alături de localitatea Biserica Albă din Serbia.

Idea proiectului este de a contui o clădire nouă în zona gării, clădire care să adăpostească în interior atât funcțiunea de piață agro-alimentară cât alte tipuri de spații comerciale.

Această clădire se va ridica pe 2, respectiv 3 nivele, iar valoare totală a proiectului este de peste 2.000.000 de euro din care 1,36 milioane de euro revin Oraviței.

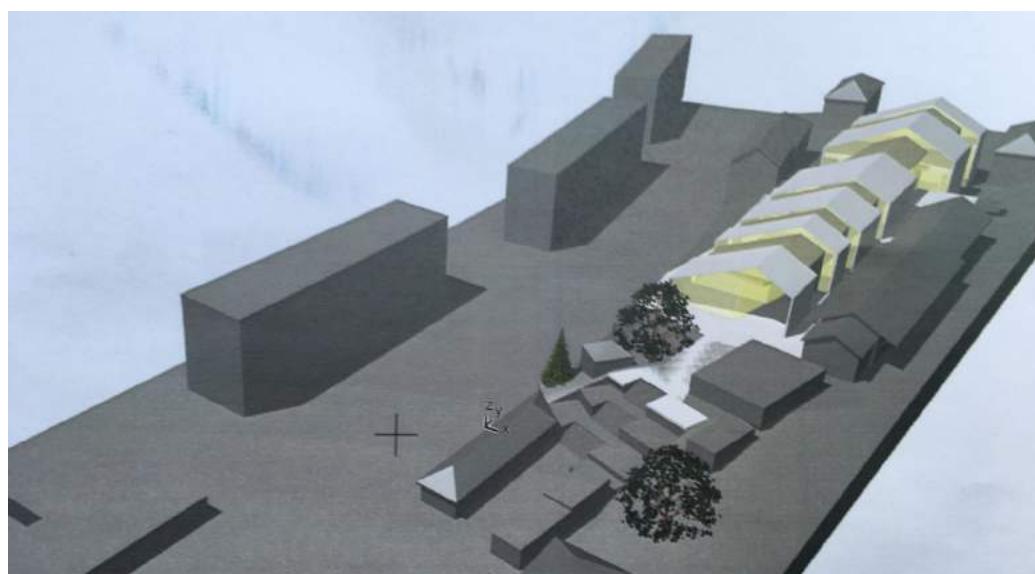

fig. 23 Proiect pentru construcția pieței agro-alimentare

2.3. Date juridice³⁸

Regimul de proprietate este unul mixt, o parte din clădiri aflându-se în proprietatea administrației locale, o parte au proprietari privați iar o mică parte dintre ele fie au proprietar necunoscut fie sunt în plin proces de retrocedare.

Scopul nostru este să intervenim pe clădiri ale căror proprietar este cunoscut, sau clădiri care ar putea trece în administrarea primăriei și a consiliului local.

Avantajul intervențiilor asupra clădirilor care aparțin administrației locale este acela că aceștia doresc modernizarea și revitalizarea orașului fiind deschiși la idei și propunerile și fiind dispuși să asigure suportul logistic necesar realizării unor astfel de proiecte. Totodată administrația locală este pregătită pentru a depune proiecte pentru finanțare din fonduri europene, lucru dovedid de actualele proiecte demarate în oraș, proiecte ca „Reabilitarea, conservarea și dotarea Teatrului Mihai Eminescu”, „Reabilitarea, modificarea și schimbarea destinației fostei clădiri UFET” sau „Construcția unei piețe agro-alimentare”.

Din păcate administrația locală nu dispune de fonduri pentru a demara singură proiecte de ampioare și de acea este necesară aplicarea pentru fonduri europene sau implicarea unor alte entități în proiecte, entități de tip asociație culturală, ca și: PAO – Atelier Experimental Potoc, SOCART, Asociația caselor de creație și Ciclova – Tabăra de cultură.

Legat de proiectul propus în această lucrare administrația locală a părut încântată de demers, oferindu-ne materiale și informații necesare demarării proiectului și legaturi cu comunitățile de artiști și arhitecți din jurul orașului.

2.4. Date de la actorii implicați³⁹

Deși autoritățile locale din Oravița reprezintă clientul proiectului, nu doar ei sunt beneficiarii acestuia. Pe lângă autoritățile locale mai putem enumera ca beneficiari cetățenii orașului Oravița, comunitățile de artiști din zonă și publicul extern sau turiștii.

Entitățile implicate în acest proiect pot fi coagulate în 3 grupe pe care le vom considera și fi actorii principali ai acestui proces: autoritățile locale, specialiștii și utilizatorii (localnici sau turiști). Fiecare dintre aceste grupe va avea un anumit aport la punerea în aplicare, dezvoltarea, întreținerea și asigurarea continuității acestui proiect și în mod cert fiecare dintre grupe are anumite nevoi și poate oferi ceva proiectului.

Autoritățile locale:

³⁸ informații aflate din discuțiile cu arhitectul șef al orașului Oravița, Costaș Coman

³⁹ informații aflate din discuțiile cu unii dintre artiștii din Socolari (pictorul Gheorghe Fikl și sculptorul Ștefan Bartha) și respectiv arhitectul șef al orașului Oravița, Costaș Coman

Nevoi:

- Îmbunătățirea calității vieții locuitorilor orașului
- Apariția unui element catalizator care să reactiveze orașul
- Un mecanism care să ajute la reactivarea mediului social-economic al orașului și care să oprească emigrarea localnicilor
- Atragerea de fonduri europene pentru a pune în aplicare proiecte care să ajute la transformarea orașului într-un pol de interes

Oferă:

- Suport logistic pentru crearea unei infrastructuri care să ajute la viitoarea dezvoltare a orașului
- Poate pune la dispoziție clădiri pe care le deține și care în acest moment nu au nicio funcțiune
- Legaturi cu alte entități administrative, atât la nivel local sau regional cât și la nivel național sau chiar internațional
- Platformă de comunicare și promovare a proiectelor care se pot realiza în oraș

Specialiștii:

Nevoi:

- Desfășurarea unor evenimente proprii într-un cadru organizat
- Adaptarea unor obiecte (clădiri sau spații publice) la tipul de activități pe care vor să le desfășoare
- Recuperarea investițiilor facute de-a lungul timpului prin obțirea de capital economic sau de imagine
- Obținerea de capital de imagine prin implicarea într-un proiect de mari dimensiuni cu importanță la nivel local, regional, național și poate chiar internațional

Oferă:

- Parteneriate de tip public-privat, de promovare sau alte tipuri
- Cunoștințe aprofundate în domeniul lor de activitate care ar putea fi folosite pentru a dezvolta unele proiecte pe direcții foarte precise
- Consultantă în domeniile pe care le cunosc pentru o mai bună pregătire și organizare a unor proiecte

- Organizarea unor evenimente periodice sau punctuale care ar putea atrage persoane dintr-o arie mare din jurul orașului și nu numai
- Atragerea unor persoane sau entități din mediul privat care sunt potențiali viitori dezvoltatori ai unor proiecte pentru comunitate și nu numai

Utilizatori:

Nevoi:

- Îmbunătățirea calității vieții
- Locuri de muncă
- Păstrarea elementelor identitare ale comunității
- Sprijin logistic pentru organizarea evenimentelor
- Platformă pentru organizarea unor evenimente cu importanță atât locală cât și la scară mai mare
- Spații adecvate pentru desfășurarea activităților destinate lor
- Accesibilitate ridicată

Oferă:

- Forță de muncă
- Cunoștințe despre identitatea și cultura locală
- Grupuri organizate de persoane care activează în diferite domenii și care ar putea ajuta la reactivarea anumitor zone ale orașului
- Venituri constante corelate cu activitățile oferite
- Capital de imagine atât pentru oraș și comunitate cât și pentru zona adiacentă orașului
- Networking și conexiuni cu diferite comunități sau entități atât publice cât și private care ar putea ajuta la viitoarea dezvoltare a orașului

Bineînțeles ca pe lângă aceste 3 grupuri care pot influența orașul mai există un grup foarte important, acesta fiind grupul de investitori. Acești investitori pot fi publici sau privați și atât timp cât respectă direcția și dorința de dezvoltare a orașului sunt bineveniți să își pună în aplicare ideile. Pentru a exista o bază a proiectului am ales ca în primă fază să gasim care sunt potențialii invizatori publici care ar putea conform legii să ajute la dezvoltarea zonei. Astfel am identificat o serie de entități publice și programe la care s-ar putea apela pentru a începe dezvoltarea unor proiecte în zona aleasă. Aceștia sunt:

- P.O.R. axa 5.1 Restaurarea și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural precum și crearea/modernizarea infrastrucțurilor conexe
- Institutul Național al Patrimoniului
- Consiliul Județean Caraș-Severin
- Primăria Oravița

Deoarece viitoarele intervenții pot implica și monumente istorice sau modificări în aria de protecție a acestora, conform legii 422, ART 38(3): Contribuția financiară a statului și a autorităților administrației publice locale poate fi asigurată prin cofinanțare, precum și în parteneriat, inclusiv cu proprietarul sau cu alte persoane fizice sau juridice.

Pentru creșterea gradului de implicare și stimularea ocupării acestor imobile legea permite conform ART. 41:

(1) Proprietarii imobilelor monumente istorice, definite potrivit art. 3 lit. a) din prezenta lege, sunt scuși în totalitate de plata impozitului pe clădiri, cu excepția spațiilor în care se desfășoară activități economice sau comerciale.

(2) Pentru suprafața ocupată la sol de imobilele prevăzute la alin. (1) nu se plătește impozitul pe teren.

(3) Potrivit legii, consiliile locale pot reduce impozitul pe suprafețele neconstruite ale terenurilor cu regim de monument istoric, în funcție de suprafața afectată și de perioada punerii monumentelor istorice la dispoziție publicului pentru vizitare, precum și instituțiilor specializate pentru cercetare.

Oravița beneficiază și ar putea beneficia și în viitor de ajutorul unor entități de tip asociație culturală care ar putea să pună în aplicare o serie de proiecte și evenimente prin care să atragă publicul. Până în acest moment în Oravița și în satele din jur au activat entități ca: PAO – Atelier Experimental Potoc, SOCART, Asociația caselor de creație și Ciclova – Tabăra de cultură. Aceste asociații activează deja în zonă și au organizat mai multe tipuri de workshop, dar și evenimente publice cum ar fi expoziții de artă.

3. ENUNȚAREA IDEII ȘI A OBIECTIVELOR

Proiectele de diplomă elaborate în cadrul subunitului au următoarele componente:

- propunerea unei strategii la nivelul întregii arii protejate a orașului care să stimuleze utilizarea patrimoniului și aducerea cât mai multor clădiri în circuitul economic și cultural
- propunerea unui set de reguli și modificări pentru noul PUG în curs de actualizare

- analiza și detalierea unor obiecte de patrimoniu de importanță deosebită

Principalul scop al acestui proces este asistarea autorităților partenere să își seteze un cadru prin care să asigure calitatea țesutului urban, respectând patrimoniul cultural, indiferent de contextul politic sau socio-economic al momentului.

Obiective de natură culturală:

- Îmbunătățirea regulamentelor ce au în vedere gestionarea patrimoniului construit astfel încât să se evite continuarea deteriorării acestuia
- Actualizarea listei de monumente cu obiectivele ce nu dețin încă statut, pentru a asigura păstrarea în timp a acestora
- Amenajarea orașului sub formă muzeală utilizând trasee și locații de orprie bine promovate
- Creșterea calității de obiectiv turistic a orașului

Obiective în domeniul de planificare urbană:

- Obținerea pe termen lung a unei amenajări urbane care pune în valoare monumentele din oraș
- Mutarea accentului pe pietonalizare/ciclism în procesul de planificare urbană

Obiective de natură arhitecturală:

- Stabilizarea, stoparea degradărilor și setarea unor exemple de intervenție care să modifice percepția oamenilor asupra utilizării clădirilor vechi din oraș

4. CONCLUZII ALE STUDIULUI DE FUNDAMENTARE

Situație unică în care se află Oravița este rezultatul unui cumul de factori dintre care unii rereprezintă dezavantajele altele oportunități.

Problemele din starea de fapt actuală pot fi enumerate după cum urmează:

- scăderea bruscă a populației după căderea URSS
- venituri reduse ale primăriei datorită diminuării populației
- PUG învechit
- un număr ridicat de clădiri aflat în stadiu avansat de degradare
- probleme în găsirea și asumarea unei identități a orașului între rural și urban

- multe imobile aflate în posesia primăriei sunt neutilizate, implicit neproductive din punct de vedere economic
- orientarea investitorilor către periferiile orașului
- lipsa serviciilor necesare pentru susținerea activității turistice
- lipsa alimentării cu gaz metan

Ca răspuns la aceste probleme vom utiliza următoarele resurse pentru a ne atinge obiectivele:

- trecutul istoric al orașului
- numărul ridicate de monumente aflate în posesia primăriei
- expertiza oamenilor de cultură din localitate (istorici, profesori, artiști)
- locația geografică și structura topografiei
- existența tunelului subteran de canalizare un obiectiv arhitectural-îngineresc unic
- accesul la numeroase informații prin intermediul autorităților locale
- proximitatea de zone naturale cu potențial turistic ridicat
- apropierea de granița cu Serbia
- comunitățile de artiști și arhitecți așezate în zonă (Potoc, Socolari)

5. CONFIGURAREA TEMEI-PROGRAM

În urma analizei teoretice și localizate, putem trage concluzia, aşa cum s-a arătat în mai multe rânduri pe parcursul studiului, că Oravița este un caz complet unic în țară prin rolul și potențialul uriaș pe care arhitectura îl are în cadrul comunității. Ansamblul istoric al Oraviței are capacitatea de a sta la baza relațiilor intra-comunitare, de a deveni sursa de venit pentru aceasta și de a reprezenta istoria locului. Toate acestea pot fi obținute însă, doar dacă orașul va urmări o strategie prin care să își îngrijească ținuta, să controleze viitoarele dezvoltări, să priorituzeze investițiile obținute de primărie dar și să stimuleze implicarea cetățenilor în ridicarea calității mediului orășenesc.

5.1 Etapizare

Scopul acestei lucrări este să argumenteze începerea unui proces de muzeificare a centrului istoric al comunității. Acest proces urmărește punerea în valoare a clădirilor prin parcurgerea următoarelor etape detaliate în cele ce urmează:

1. catalogarea și cercetarea clădirilor cu valoare pentru oraș, completând lista deja impresionantă cu încă o serie de clădiri ce nu au statut de monument dar pentru care vom pregăti fișe de clasare pentru a oferi asistență oficialilor primăriei
2. ierarhizarea celor mai importante dintre clădiri și organizarea acestora pe trei categorii:
 - a. clădiri monument proprietate privată
 - b. clădiri din proprietatea primăriei, cu sau fără statut de monument ce pot fi refuncționalizate
 - c. clădire monument cu importanță istorică deosebită și notorietate, deci reprezentative pentru oraș
3. propunerea unor trasee care să lege punctele alese în urma ierarhizării de mai sus
4. planificarea modificărilor necesare în contextul urban pentru a crea în timp un spațiu orășenesc de calitate - aceste propunerile de intervenții în sit istoric au șansa să fie incluse în noul pug care este în proces de reactualizare
5. alegerea unora dintre obiectivele cu impact mai puternic asupra strategiei de revitalizare și alcătuirea unor proiecte de restaurare/refuncționalizare individuale care să servească ca posibile direcții de dezvoltarea pentru imobilele respective.

5.1.1 Catalogarea clădirilor cu însemnatate pentru oraș

Ca mărturie a trecutului foarte bogat din punct de vedere cultural dar și material, în oraș au rămas o colecție impresionantă de monumente pentru dimensiunile sale. Partea de catalogare prezentată parțial la capitolul 2 (Date legislativ-administrative) trece în revistă lista celor 4 construcții monument categoria A și peste 40 categoria B⁴⁰. După cum am concluzionat mai sus numărul acestora este incert datorită informațiilor contradictorii apărute în diferite surse sau neclarități legate de statutul și deținătorii acestora.

În vizitele de studiu am identificat și o serie de clădiri care nu sunt clasate ca monumente dar după varstă, complexitate arhitecturală sau importanță istorică se pretează

⁴⁰ Anexa I - hartă reprezentând clădirile aflate în proprietatea Primăriei Oravița

spre demararea acestui proces. Primăria sau proprietarii clădirilor sunt adesea reticenți să obțină statut de monument pe clădiri datorită ingreunării proceselor de restaurare și costurilor de administrare. În măsura accesului la date istorice vom încerca să pregătim fișe de clasare astfel încat resursele limitate de care dispune primăria (folosite actualmente ca o scuză) să nu mai fie o problemă. Un exemplu ar fi structura boltei subterane de canalizare a apei care desigur este o construcție de importanță deosebită nu este prevăzută ca monument deoarece nu este intabulată ca și construcție. Pentru a face acest lucru sunt necesare date și dimensiuni care nu există în prezent.

5.1.2 Ierarhizarea obiectivelor din Oravița

Dintre cele 4 monumente de importanță națională, teatrul și gara se bucură de notorietate, publicitate la nivel turistic și implicit un număr crescut de vizitatori. Mult mai puțin vizibile sunt însă cele două baraje care fac parte din sistemul complex hidrografic. Unul dintre baraje se află chiar într-o stare avansată de degradare.

Procesul de muzeificare a țesutului urban ne îndreaptă spre distingerea dintre clădirile deosebite (exponate reprezentative) și resul clădirilor care contribuie la menținerea unei atmosfere și a unui fundal de ansamblu cu trasaturi estetice ridicate. Am alcătuit deci o listă cu obiectivele pe care le-am considerat ca fiind cele mai importante, bazându-ne pe următoarele criterii:

- clasa de importanță/statut de monument
- semnificație istorică
- notorietate și importanță pentru comunitate
- potențial de reconversie
- impact asupra contextului urban
- corelarea cu strategia generală
- corelarea cu nevoile funcțiunilor propuse pentru fiecare clădire
- degradări

Lista de monumente ce pot juca rol de ancore în traseele turistice ce urmează a fi propuse este după cum urmează:

1. Primăria veche
2. Primăria nouă (fosta prefectură)
3. Clădirea Studio Magazin
4. Teatrul Mihai Eminescu

5. Clădirea UFET
6. Prima farmacie Montană
7. Hotelul Coroana
8. Clădire strada 1 Decembrie Nr. 43, utilizată anterior ca magazin
9. Gara CFR
10. Piața agroalimentară
11. Sistemul de canalizare cu boltă de cărămidă ce parcurge subteranul acestuia
12. Parcul de tir
13. Liceul Teoretic General Dragalina
14. Sanatoriu de la Marila
15. Școala de călugărițe
16. Cimitirul catolic

O parte dintre aceste obiective sunt în curs de pregătire pentru a fi restaurate, se execută studii de fezabilitate sau proiecte care urmează să înceapă în viitorul apropiat. Printre ele se numără teatrul și clădirea UFET și piața agroalimentară. Soluțiile de planificare propuse pe viitor trebuie să țină cont de schimbările prin care va trece spațiul public odată cu executarea acestora.

De asemenea, dintre obiectivele propuse mai sus, o parte nu sunt clasate ca monumente, însă, datorită valențelor estetice, istorice și a importanței pe care o au în cadrul comunității, există posibilitatea de a fi clasate ca monumente, odată cu evidențierea potențialului acestora.

Am realizat astfel o analiză mai detaliată a celor 16 obiective, astfel încât, la cererea autorităților, să poată fi utilizate de către aceștia în materialele turistice sau la noul PUG ce se află în curs de elaborare.

Fise clădiri.⁴¹

⁴¹ Ionel Bota, Istoria teatrului vechi din Oravița, vol.I, Editura Timpul, Reșița, 2003.

Ionel Bota, Teatrul vechi din Oravița și vechiul Burgtheater din Viena - Barocul vienez în România, Editura Artpress, Timișoara, 2013

<http://oravita.ro/>

<http://www.primariaoravita.ro/>

http://www.welcometoromania.ro/Oravita/Oravita_Harta_Obiective_r.htm

1. PRIMĂRIA ORAVIȚA MONTANĂ

Adresă amplasament : Piața Unirii, nr. 6

Cod LMI 2004 : CS-II-m-B-11178

fig. 23 Primăria Oravița Montană

Delimitare teren : nu există

Regim de înălțime : P+1

Există posibilitatea de a accesa clădirea pentru studiu/relevu : Da

Din ce perioadă e construcția : sec XVIII

Scurtă descriere a imobilului

- clădirea fostei primării
- arhitect : Von Angret

Cronologie istorică a clădirii:

1796 - Clădirea face parte din marele proiect Angret-Steinlein, terminată la 1796.

1796-1801 - Din acel an și până la 1801 aici au funcționat sediile unei instituții importante pentru Banatul imperial, Administrația Monetară și Minieră.

1801-1855 - Începând cu anul 1801, edificiul va reprezenta Primăria/Magistratul/Antistitia orașului, la inițiativa economistului Ion Constantini, primar al urbei

inclusiv la anul 1817, al ridicării Teatrului Vechi. Iar arhitectul teatrului, Ion Niuni, va organiza acțiuni de restaurare și consolidare a clădirii în anul 1839.

1855-1879 – În clădire funcționează Direcția Minieră a StEG.

1879-1918 - Edificiul va găzdui birouri, utilități și servicii ale Primăriei Oravița Montană iar în anul 1889, arhitectul Ioan Bibel, membru al Ordinului Imperial al Arhitecților, coordonează lucrări de reconsolidare.

1918 – 1951 - Aici funcționează Primăria Oravița Montană, în anul 1926, arhitectul B. Tabakovits proiectând lucrări de reparări iar în anul 1949, arhitectul Aurel Runcan coordonând restaurarea clădirii.

1951-1968 – Sediul al administrației Raionului Oravița în cadrul Regiunii Banat.

1969-1989 – spații utilizate ca sală și atelier pentru Școala de Muzică și Arte Plastice și locuințe sociale, la etajul clădirii, Banca Populară „Nicolae Bălcescu” și sediul unei Grădinițe aparținând de Școala Generală Nr. 3.

după 1990 - Organizări improvizate: spațiu, cu sală și atelier pentru Școala de Muzică și Arte Plastice, sediul Societății Culturale „Oravițana”, o scurtă perioadă de timp sediu al Clubului Intelectualilor și locuințe sociale, la etaj, sediul subredacților „Foaia Oraviței” și „Timpul”, al Băncii Populare „Nicolae Bălcescu”, temporar sediu al subfilialei Camerei de Comerț și a Camerei de Muncă

Situație actuală:

- clădirea se află într-un stadiu avansat de degradare
- în prezent, datorită nivelului ridicat al degradării clădirii și normelor siguranței în exploatare, aceasta nu mai poate acomoda nicio funcție
- degradări ale finisajelor de la fațadă și ale decorațiilor acestora
- degradări ale învelitoarei
- infiltrări la nivelul parterului
- zone de scurgere cauzate de degradarea jgheabului
- lacune și umflări ale tencuielii datorate apei de capilaritate
- eflorescențe și detașări ale tencuielii pe suprafețe mari ale fațadei
- tâmplăriile ferestrelor sunt de lemn la etajul 1, iar la parter au fost înlocuite cu grilaje metalice
- panourile de sticlă sunt în cea mai mare parte deteriorate sau lipsesc

- tâmplăriile ferestrelor sunt neetanșe și prezintă lacune și exfolieri datorate agentilor atmosferici

2. PRIMĂRIA ORAȘULUI ORAVIȚA

Adresă amplasament : 1 Decembrie 1918, nr. 60

Cod LMI 2004 : CS-II-m-B-11147

fig. 24 Primăria orașului Oravița

Delimitare teren : nu există

Suprafața construcției la sol : 1320 mp

Regim de înălțime : P+2

Există posibilitatea de a accesa clădirea pentru studiu/relevu : Da

Din ce perioadă e construcția : 1932

Scurtă descriere a imobilului

- a avut drept destinație inițială sediul prefecturii județului Caraș, deoarece în anul 1920 Oravița a devenit capitala județului Caraș, lucru ce a tras după sine necesitatea construirii unei clădiri adecvate reprezentanților uvernului în teritoriu
- pentru realizarea proiectului s-a anunțat concurs public, organizat la București, avându-l ca președinte de comisie pe arhitectul Duiliu Marcu

- proiectul a fost câștigat de Henrieta Delavrancea, fiica scriitorului Barbu Ștefănescu Delavrancea
- la acest proiect arhitecta a colaborat cu arhitectul-constructor Dimitrie Boitor
- lucrările de construcție au demarat în primăvara anului 1927
- clădirea a fost inaugurată în 1 ianuarie 1932
- în fața clădirii se află parcul central, a cărui apariție a fost asociată cu o evoluție a orașului Oravița și clasare a acestuia la același nivel cu alte capitale de județ
- arhitectură în stil neoromânesc

Situație actuală:

- în prezent, este sediul primăriei Oravița
- clădirea se află într-un stadiu avansat de degradare, la nivelul fațadelor
- degradări majore ale finisajelor de la fațadă
- zone de scurgere cauzate de degradarea jgheabului
- lacune și umflări ale tencuielii datorate apei de capilaritate
- eflorescențe și detașări ale tencuielii pe suprafețe mari ale fațadei
- tâmplăriile ferestrelor sunt toate de lemn, păstrându-se tâmplăriile inițiale
- tâmplăriile ferestrelor sunt neetanșe și prezintă lacune și exfolieri datorate agentilor atmosferici
- la nivelul turnului se regăsesc fenomene mixte de degradare: eflorescențe, lacune, detașări ale tencuielii și prezența materialului biologic, datorate apei de capilaritate, fisuri la nivelul paramentului și a cornișei și infiltrări datorate degradării burlanelor
- tâmplăriile ușilor exterioare sunt neetanșe și datorită panourilor mari de sticlă reprezintă puncte de pierdere de căldură

3. GALERIA "STUDIO MAGAZEN"

Adresă amplasament : 1 Decembrie 1918, nr. 49

Cod LMI 2004 : nu e clasată ca monument

fig. 25 Galeria "Studio Magazen"

Delimitare teren : nu există

Regim de înălțime : P

Există posibilitatea de a accesa clădirea pentru studiu/relevu : Da

Scurtă descriere a imobilului

- galeria Studio Magazen nu e clasată ca monument, însă are o importanță semnificativă pentru comunitate
- în cadrul workshopului PAO s-au executat lucrări de restaurare a tâmplăriei și la interiorul galeriei
- a funcționat pentru o perioadă ca și galerie de artă
- au expus aici artiști timișoreni precum pictorul Gheorghe Fikl și sculptorul Ștefan Bartha

Situație actuală:

- în prezent, galeria nu funcționează, se încearcă finalizarea lucrărilor de restaurare a tâmplăriei de lemn
- tâmplăria de lemn a fost curățată parțial, însă nu s-au aplicat tratamente și strat de protecție, fapt ce poate avea efecte negative în timp

- clădirea se află într-un stadiu mediu de degradare, la nivelul fațadelor, prezentând degradări ale finisajelor
- lacune și umflări ale tencuielii datorate apei de capilaritate
- eflorescențe și detașări ale tencuielii la nivelul inferior al fațadei
- tâmplăriile ferestrelor sunt toate de lemn, păstrându-se tâmplăriile inițiale
- tâmplăriile ferestrelor sunt neetanșe și prezintă lacune și exfolieri datorate agentilor atmosferici

4. TEATRUL “MIHAI EMINESCU”

Adresă amplasament : Mihai Eminescu, nr. 18

Cod LMI 2004 : CS-II-m-A-11154

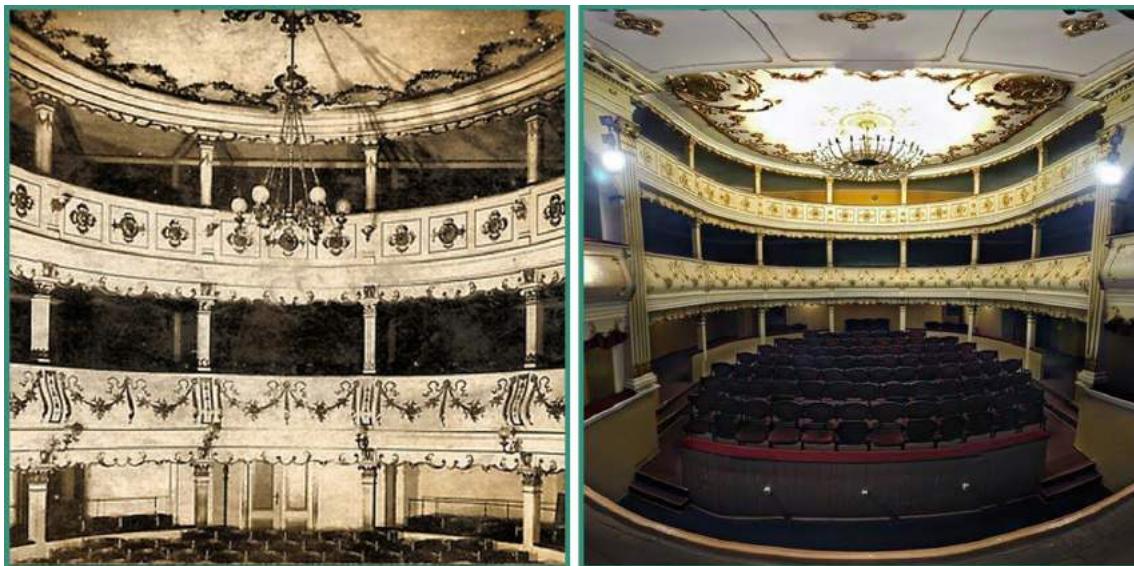

fig. 26 Teatrul Mihai Eminescu

Delimitare teren : nu există

Suprafața construcției la sol : 644 mp

Regim de înălțime : S+Mezanin + Etaj + Pod

Există posibilitatea de a accesa clădirea pentru studiu/relevu : Da

Din ce perioadă e construcția : 1817

Scurtă descriere a imobilului:

- primul teatru din România
- arhitect : Ion Niuni
- prima clădire de teatru din Europa iluminată cu lămpi de acetilenă
- interioarele au fost decorate după proiectele arhitectului vienez Ieronimus Platzger
- ornamentele sunt în stil rococo, în culorile roșu și auriu
- teatrul a fost înăugurat cu ocazia vizitei împăratului Francisc I și a împărătesei Augusta Carollina, la Oravița
- cortina mare a fost pictată de Francisc Zech, directorul Școlii Gimnaziale din Oravița

- de-a lungul timpului aici au susținut spectacole aici multe trupe de teatru din țară și din străinătate
- clădirea e amplasată în proporție mare peste amplasamentul stației de amalgamare minieră, infrastructura acesteia fiind îngropată odată cu groapa rămasă prin dezafectarea instalațiilor aferente, prin rambleiere cu fragmente de minereu din care s-au extras metalele

Situație actuală:

- teatrul reprezintă principalul loc de desfășurare al evenimentelor din Oravița, reprezentând un pol atractor pentru oraș
- pe toată suprafața clădirii se regăsește tencuială de var de culoare creme, cu soclul de culoare roșie și ancadramente și cornișe de culoare albă
- pe întraga lățime a soclului există lacune și umflări ale tencuielii datorate apei de capilaritate
- la nivelul corpului central din fațadă există zone de scurgere din cauza degradării jgheabului
- fațada est cuprinde fenomene mixte de degradare: eflorescențe, lacune, detașări ale tencuielii și prezența materialului biologic, datorate apei de capilaritate, fisuri la nivelul paramentului și a cornișei și infiltrări datorate degradării burlanelor
- fațada nord - fenomene de degradare intense ale tencuielii, prezentând lacune, eflorescențe și dezintegrări ale acesteia datorate apei de capilaritate, provenită mai ales din șanțul colmatat aflat între zidul teatrului și parapetul ce menține taluzul dealului.
- fațada vest - degradările cele mai serioase la nivelul paramentului în zona lipită de zidul de sprijin al taluzului dealului, prezentând infiltrări, cauzând detașări ale tencuielii și prezențe biologice
- tâmplăriile ferestrelor sunt toate de lemn, păstrându-se tâmplăriile inițiale, cu excepția celor de la grupurile sanitare nou construite, care sunt de dată recentă.
- tâmplăriile ușilor exterioare sunt și ele de lemn cu panouri de sticlă, fiind probabil de dată recentă, neîncadrându-se în stilistica monumentului
- tâmplăriile ferestrelor sunt neetanșe și prezintă lacune și exfolieri datorate agentilor atmosferici: apa meteorică, a prezenței infiltrărilor
- tâmplăriile ușilor exterioare sunt neetanșe și datorită panourilor mari de sticlă reprezintă puncte de pierdere de căldură

5. SEDIUL “UFET”

Adresă amplasament : Piața Revoluției, nr. 5

Cod LMI 2004 : CS-II-m-B-11174

fig. 27 Sediul UFET

Delimitare teren : nu există

Suprafața construcției la sol : 340 mp

Regim de înălțime : S+P+1

Există posibilitatea de a accesa clădirea pentru studiu/relevu : Da

Din ce perioadă e construcția : 1837

Situatie actuală:

- clădirea se află în stadiul cel mai avansat de degradare
- în prezent, datorită nivelului ridicat al degradării clădirii la nivel structural și normelor siguranței în exploatare, aceasta nu mai poate acomoda nicio funcțiune
- degradări ale finisajelor de la fațadă și ale decorațiilor acesteia
- degradări majore ale învelitoarei, mare parte a acesteia este distrusă
- infiltrări la nivelul parterului

- zone de scurgere cauzate de degradarea jgheabului
- lacune și umflări ale tencuielii datorate apei de capilaritate
- eflorescențe și detașări ale tencuielii pe suprafețe mari ale fațadei
- tâmplăriile ferestrelor sunt de lemn, iar panourile de sticlă sunt în cea mai mare parte deteriorate sau lipsesc

6. FARMACIA "KNOBLAUCH"

Adresă amplasament : 1 Decembrie 1918, nr. 17

Cod LMI 2004 : CS-II-m-B-11140

fig. 28 Farmacia Knoblauch

Delimitare teren : nu există

Regim de înălțime : P

Există posibilitatea de a accesa clădirea pentru studiu/relevu : Da

Din ce perioadă e construcția : 1796

Scurtă descriere a imobilului

- prima farmacie minieră din România, fondată de Edward Winter
- din 1790 este farmacia lui Johannes Lederer în co-proprietate cu familia Knoblauch

- din 1796 farmacia La Vulturul Negru, a familiei farmaciștilor Knoblauch
- în anul 1873 a avut loc Congrasul farmaciștilor din Mitteleuropa la care au fost prezenți șefii de oficii farmaceutice din teritoriul denumit, înainte de 1918 ca Ungaria de Sud, localitățile bănățene deținând prioritatea
- aici se păstrează arhiva documentară și biblioteca de carte veche Francisc Klima
- sunt expuse și cărțile după care a învățat studentul farmacist Knoblauch, la sfârșitul sec. XVIII

Situatie actuală:

- în prezent este muzeu de Istoria Farmaciei Montanistice, deținând o impresionantă colecție de instrumente farmaceutice și medicale, cărți și tratate de specialitate din perioada 1682-1950
- starea actuală de degradare a clădirii e mică spre medie, degradări apărând în special la nivelul tencuielii fațadei
- zone de scurgere cauzate de degradarea jgheabului
- lacune și umflări ale tencuielii datorate apei de capilaritate
- eflorescențe și detașări ale tencuielii la partea superioară a fațadei
- tâmplăriile ferestrelor sunt o parte de lemn, păstrându-se tâmplăriile inițiale și o parte au fost înlocuite cu tâmplării PVC
- tâmplăriile ferestrelor sunt neetanșe și prezintă lacune și exfolieri datorate agentilor atmosferici: apa meteorică, a prezenței infiltrărilor
- închiderea accesul principal este dublată de o închidere metalică, de dată recentă, neîncadrându-se în stilistica monumentului

7. HOTELUL COROANA

Adresă amplasament : 1 Decembrie 1918, nr. 22

Cod LMI 2004 : CS-II-m-B-11141

fig. 29 Hotel Coroana

Delimitare teren : nu există

Regim de înălțime : P+1

Există posibilitatea de a accesa clădirea pentru studiu/relevu : Da

Din ce perioadă e construcția : 1733

Scurtă descriere a imobilului

- în perioada 1763 - 1780 Hotelul - Restaurant Coroana era proprietatea lui Peter Eirich
- clădirea a fost construită aproximativ în anul 1730
- din punct de vedere stilistic, s-a încadrat în eclectism hibrid, avea interioare supraîncărcate, specifice stilului Ludovic-Filip, imitând burghaus-ul din Innsbruck
- pasaj boltit peste strada Aurului
- a fost pusă la dispoziția primăriei Oravița de către familia Mariane Duval

Situație actuală:

- în prezent la parter funcționează unități comerciale iar la etaj Centru de îngrijire pentru persoane vârstnice
- starea actuală de degradare a clădirii variază în funcție de tronsonul de clădire, un nivel ridicat de degradare fiind vizibil în zona pasajului boltit
- zone de scurgere cauzate de degradarea jgheabului
- lacune și umflări ale tencuielii datorate apei de capilaritate
- eflorescențe și detășări ale tencuielii la partea inferioară a fațadei
- tâmplările ferestrelor au fost înlocuite cu tâmplările PVC

8. MAGAZIN

Adresă amplasament : 1 Decembrie 1918, nr. 43

Cod LMI 2004 : CS-II-m-B-11145

fig. 30 Magzin - str 1 Decembrie 1989

Delimitare teren : nu există

Regim de înălțime : P+1

Există posibilitatea de a accesa clădirea pentru studiu/relevu : Da

Din ce perioadă e construcția : 1896

Situatie actuală:

- în prezent clădirea nu este utilizată datorită stadiului avansat de degradare și întreținerii precare atât la exterior cât și la interior
- există intenția de a se utiliza ca restaurant în viitor
- din punct de vedere al valenței arhitecturale și al configurației spațiale, este unică și valoroasă
- fațada este realizată integral din lemn, însă a fost aplicat strat de vopsea peste acesta
- zone de scurgere cauzate de degradarea jgheabului
- tâmplăriile ferestrelor sunt de lemn, păstrându-se tâmplăriile inițiale
- lacune și exfolieri la nivelul întregii fațade, datorate agentilor atmosferici și a prezenței infiltrărilor
- tâmplăriile ferestrelor sunt neetanșe și prezintă lacune și exfolieri datorate agentilor atmosferici: apa meteorică, a prezenței infiltrărilor

9. GARA ORAVIȚA ROMÂNĂ

Adresă amplasament : strada Gării 2

Cod LMI 2004 : CS-II-m-A-11158

fig. 31 Gara Oravița Română

Delimitare teren : nu există

Regim de înălțime : P+1

Există posibilitatea de a accesa clădirea pentru studiu/relevu : Da

Din ce perioadă e construcția : 1847

Scurtă descriere a imobilului

- cel mai popular punct de plecare pe calea ferată Oravița – Anina, prima cale ferată montană din România, supranumită Semmering-ul bănățean, datorită asemănării peisajelor pitorești bănățene cu cele austriece din pasul Semmering
- a fost construită în perioada 1846-1854, cu doar 16 ani mai târziu decât prima linie de cale ferată din lume (Liverpool – Manchester 1830)
- ridicarea gării Oraviței a avut loc concomitent cu construirea primului traseu feroviar din țară, și anume calea ferată Oravița – Răcășdia – Vrăniuț – Berliște – Milcoveni – Iam – Straja – Iasenova – Roșia – Biserica Albă – Vracevgai – Socol – Baziaș
- a intrat în activitate odată cu inaugurarea acestui traseu pentru transportul de marfă la 20/30 august 1854 și pentru călători la 1/11 noiembrie 1856, cu trei vagoane
- edificiul era dotat cu lift-pasaj, pentru accesul la peronul aflat mai sus de nivelul străzii

Situație actuală:

- clădirea se află într-un stadiu avansat de degradare, majoritatea spațiilor ne mai fiind folosibile, ci fiind utilizate ca spații de depozitare ori birouri ale personalului și sunt încuiate
- liftul nu mai există, accesul la peron făcându-se prin exterior
- accesul principal în clădire e închis
- zone de scurgere cauzate de degradarea jgheabului
- tâmplăriile ferestrelor sunt de lemn, păstrându-se tâmplăriile inițiale
- tâmplăriile ferestrelor sunt neetanșe și prezintă lacune și exfolieri datorate agentilor atmosferici: apa meteorică, a prezenței infiltrărilor

11. BOLTA PÂRÂULUI

Adresă amplasament : de-a lungul orașului vechi

Cod LMI 2004 : CS-II-m-A-11169

fig. 32 Bolta pârâului

Există posibilitatea de a accesa clădirea pentru studiu/relevu : Da

Din ce perioadă e construcția : 1733-1754

Scurtă descriere a imobilului:

- amenajarea hidrotehnică a fost realizată pentru alimentarea cu apă a localității, pentru regularizarea tranzitării viiturilor, pentru a drena apele pârâului Oravița și pentru spălarea minereurilor
- rețeaua de tuneluri străbate subsolul orașului pe sub case și străzi
- cinci sectoare cu lungime aprox. cuprinsă între 100m și 2km
- cel mai lung tronson este situat în orașul vechi, începând din apropierea barajului Lacul Mic
- tunelul are diametrul mediu de 4m
- are mai multe ramificații și ieșiri la suprafață
- este construit din lespezi de calcar și blocuri de tuf calcaros sau cărămidă
- podeaua (în anumite zone) e din dale de piatră
- de-a lungul traseului există 3 cascade cu înălțimi între 1 m și 4 m
- există acces către subsolurile caselor

Situație actuală:

- în prezent multe dintre ieșirile la suprafață sunt opturate
- dalele de piatră ale planului de călcare s-au păstrat foarte bine
- s-au executat cercetări speologice și scanarea boltii pârâului
- multe dintre accesele directe către locuințe au fost obturate
- pârâul este utilizat pentru drenarea apelor uzate
- zonele neacoperite ale pârâului (malul) se află într-o stare avansată de degradare

12. ANSABLUL VILĂ OFICIALI (VILĂ OFICIALI + GRĂDINA DE TIR)

Adresă amplasament : Piața Ferdinand, nr. 2

Cod LMI 2004 : CS-II-m-B-11157

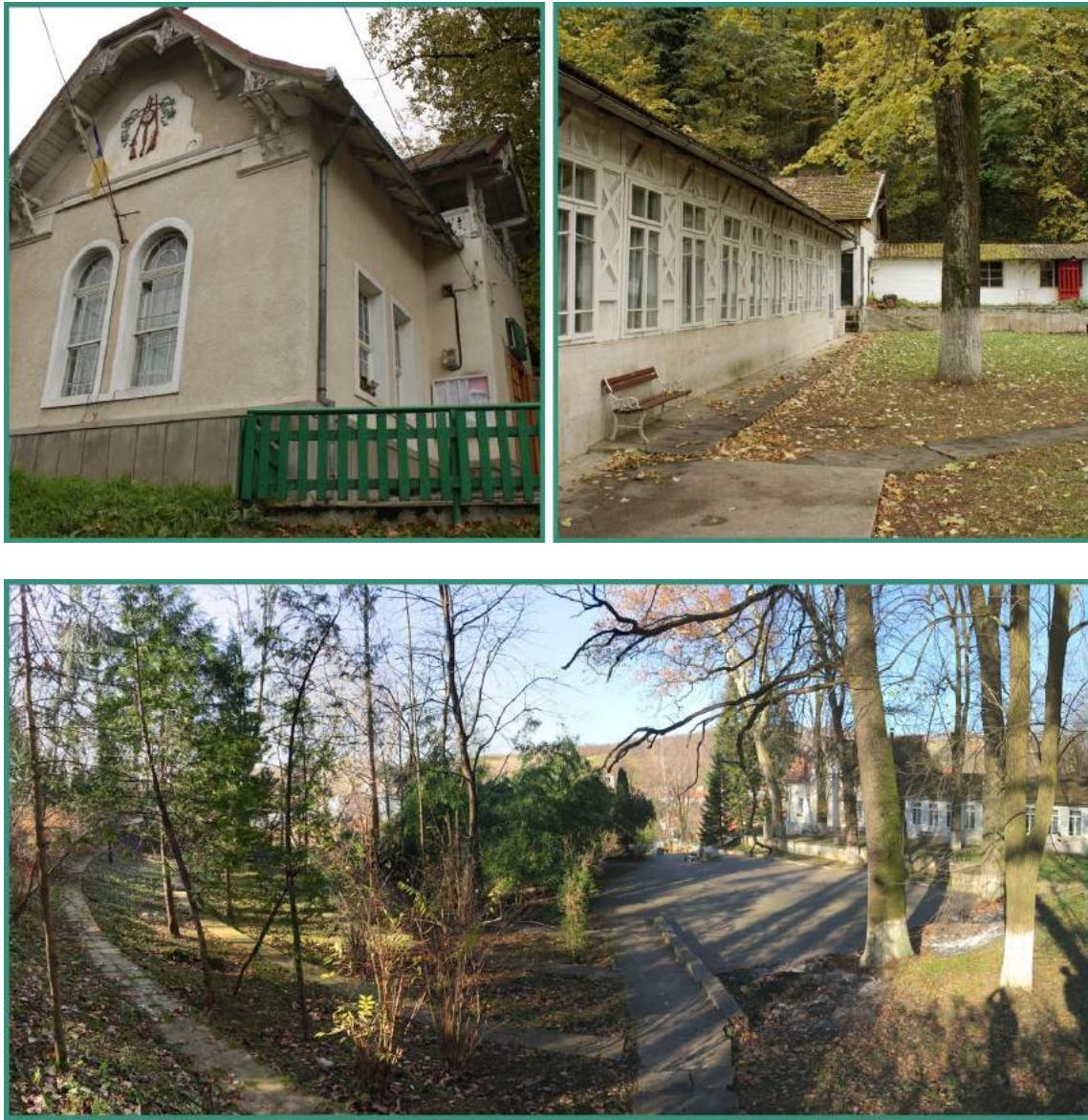

fig. 33 Ansamblu Vilă Oficiali

Delimitare teren : nu există

Regim de înălțime : P

Există posibilitatea de a accesa clădirea pentru studiu/relevu : Da

Din ce perioadă e construcția : 1873

Scurtă descriere a imobilului

- începând cu anul 1873, locul desfășurării activităților culturale și sportive
- 1944 - 1948 - restaurant
- 1962 - 1990 - reamenajări pentru stabilirea sediului Ocolului Silvic Oravița
- din 1990 - sediul Ocolului Silvic
- în perioada interbelică, în zona amenajată ca amfiteatru în aer liber au loc multe spectacole de teatru și muzicale

Situație actuală:

- în prezent sala mare (fost restaurant) nu este utilizabilă
- complexul dispune de un potențial ridicat, datorită platformei exterioare și a amfiteatrului - aici are loc festivalul internațional de muzică
- degradări la nivelul învelitorii
- zone de scurgere din cauza degradării jgheabului
- tâmplăriile ferestrelor și ale ușilor exterioare sunt toate de lemn, păstrându-se tâmplăriile inițiale
- tâmplăriile ferestrelor sunt neetanșe și prezintă lacune și exfolieri datorate agentilor atmosferici și a prezenței infilaților
- tâmplăriile ușilor exterioare sunt neetanșe reprezentând puncte de pierdere de căldură

13. LICEUL "GENERAL DRAGALINA"

Adresă amplasament : Piața Ferdinand, nr. 1

Cod LMI 2004 : CS-II-m-B-11156

fig. 34 Liceul General Dragalina

Delimitare teren : nu există

Regim de înălțime : P+1

Există posibilitatea de a accesa clădirea pentru studiu/relevu : Da

Din ce perioadă e construcția : 1873

Scurtă descriere a imobilului

- 1867 - școală cu 4 clase
- 1872 - școală civilă cu 6 clase
- 1873 - Școala Civilă Regală Maghiară
- 1880/1881, clasa a V-a a pornit cu 2 elevi
- 1881/1882, clasa a VI-a tot cu 2 elevi
- 1903 - se ridică etajul 2 și sala festivă
- din 1900 - se construiesc spații de internat

- 1913 - școala superioară se transformă în liceu, cu 8 clase
- 1919 - preia numele General Drăgălina

Situație actuală:

- liceul a fost renovat
- învelitoarea înlocuită
- tâmplările ferestrelor au fost înlocuite cu tâmplării PVC

14. SANATORIUL MARILA

Adresă amplasament : Marila, 45°3'34"N 21°46'38"E

Cod LMI 2004 : nu e monument

fig. 35 Sanatoriu Marila

Delimitare teren : există

Regim de înălțime : S+P+6

Există posibilitatea de a accesa clădirea pentru studiu/relevu : Da

Din ce perioadă e construcția : 1934

Scurtă descriere a imobilului:

- un punct important pentru oraș datorită amplasării
- aici sunt tratați foștii lucrători în minele de uraniu
- erau disponibile aproximativ 700 locuri pentru bolnavii de TBC
- cea mai mare clădire cu această funcțiune din vestul țării și a treia din Europa
- avea propria flotă de autobuze, cinematograf, sală de bal, balcoane pentru cură de aer și gospodărie agro-zootehnică
- s-au tratat aici scriitorul Thomas Mann și împărăteasa Sisi

Situație actuală:

- clădirea se află într-un stadiu avansat de degradare

- acoperișul a fost avariat, s-au executat lucrări de reparații superficiale, iar ca urmare, în timpul unei ploi abundente apa se infiltrează în interiorul clădirii, afectând astfel și structura de rezistență și saloanele spitalului
- în prezent clădirea este în stadiu de funcționare doar la primele două etaje
- este și casă de bătrâni
- nu s-au executat lucrări de restaurare
- pe întraga lățime a soclului există lacune și umflări ale tencuielii datorate apei de capilaritate
- fenomene mixte de degradare: eflorescențe, lacune, dezașari ale tencuielii și prezența materialului biologic, datorate apei de capilaritate, fisuri la nivelul paramentului
- tâmplăriile ferestrelor și ușilor sunt toate de lemn, păstrându-se tâmplăriile inițiale
- tâmplăriile ferestrelor sunt neetanșe și prezintă lacune și exfolieri datorate agentilor atmosferici și a prezenței infiltrărilor

15. ȘCOALA DE CĂLUGĂRITE

Adresă amplasament : str. George Coșbuc, nr. 26

Cod LMI 2004 : nu e monument

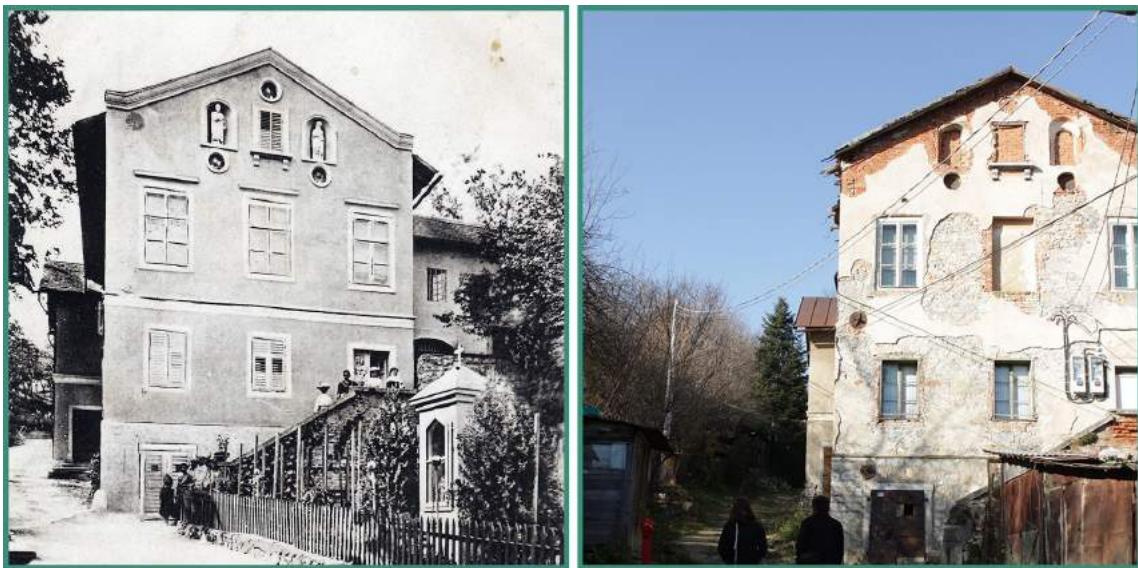

fig. 36 Școala de călugărițe

Delimitare teren : nu există

Regim de înălțime : D+P+1+M

Există posibilitatea de a accesa clădirea pentru studiu/relevu : Da

Situatie actuală:

- pe intraga lățime a soclului există lacune și umflări ale tencuielii datorate apei de capilaritate
- zone de scurgere din cauza degradării jgheabului
- fenomene mixte de degradare: eflorescențe, lacune, detașări ale tencuielii și prezența materialului biologic, datorate apei de capilaritate, fisuri la nivelul paramentului și a cornișei și infiltrării datorate degradării burlanelor
- tâmplăriile ferestrelor și ușilor sunt toate de lemn, păstrându-se tâmplăriile inițiale.
- statuetele din zona superioară a fațadei nu mai există
- o parte dintre ferestre au fost înlocuite cu umplutură de cărămidă
- tâmplăriile ferestrelor sunt neetanșe și prezintă lacune și exfolieri datorate agentilor atmosferici și a prezenței infiltrărilor

16. CIMITIRUL CATOLIC

Adresă amplasament : str. Primăverii

Cod LMI 2004 : nu e monument

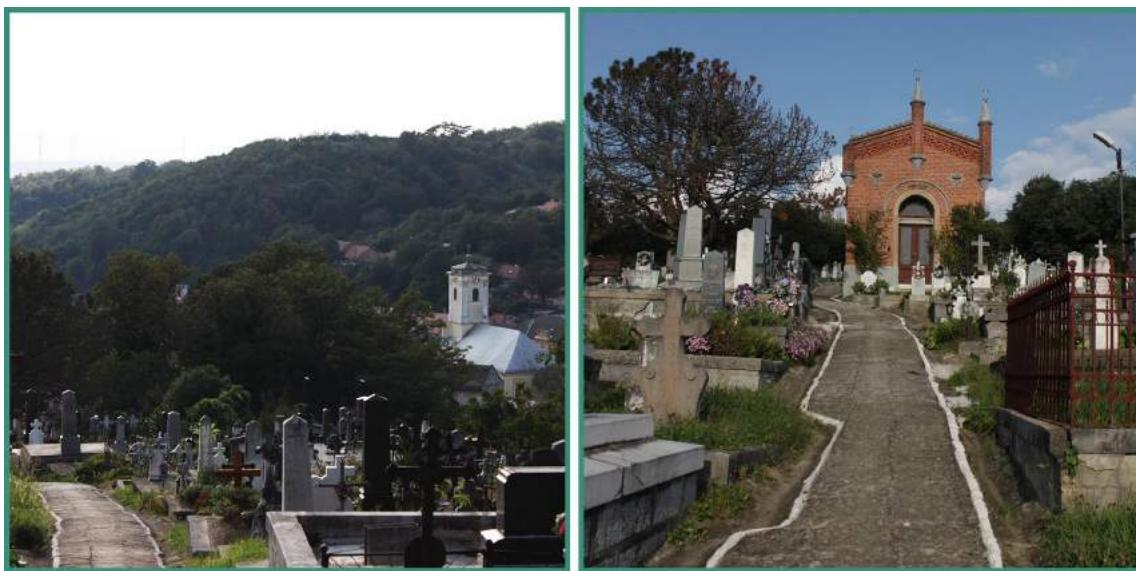

fig. 37 Cimitirul catolic

Delimitare teren : există

Există posibilitatea de a accesa clădirea pentru studiu/relevu : Da

Situatie actuală:

- cimitirul catolic reprezintă un punct important pentru un traseu turistic datorită perspectivei pe care o oferă asupra orașului
- 2 capele mici, baroc + gotic

5.1.3. Propunerea unor trasee de vizitare a orașului

Deși vizitarea unora dintre facilitățile enumerate la capitolul de potențial turistic este posibilă în prezent, parcurgerea orașului de către turiști este complet la voia întâmplării. Ca punct de plecare este utilizată în principal piața teatrului, unde facilitățile turistice sunt inexistente, cu excepția unui magazin din tâmplarie PVC cu terasă. Lipsesc locuri de parcare organizate, magazine, restaurante sau puncte de informare turistică.

De aici traseul poate continua intuitiv pe strada 1 Decembrie spre piața bisericii și mai jos spre primăria veche, trecând pe lângă multe dintre clădirile enumerate mai sus. Această abordare de a descoperi orașul pe cont propriu oferă o nuanță de mister și neașteptat, curți

interioare și străzi acunse sunt împrăștiate subtil prin tot țesutul zonei vechi. În același timp însă, fără îndrumarea unui cunoscător sau a unui ghid fizic ori digital, multe obiective interesante pot scăpa nedescoperite. Parcul de tir, scoala de călugărițe sau drumul către cimitir, toate necesită abateri de la strada principală și nu sunt marcate.

Vom alege câteva metode de parcurgere a orașului care să pună în evidență diferite tematici ale acestuia: istoric, peisager, social sau extinse de vizitare a cadruui natural și vecinătăților. Mizăm pe faptul că în jurul acestor trasee se va stimula apariția unor servicii terțiare destinate turismului și comerțului.

În final dorim să obținem un sistem muzeografic complex și organizat care să integreze funcțiuni aflate în faze incipiente de dezvoltare precum muzeul monetăriei imperiale, muzeul etnografic, farmacia montană și restul obiectivelor care acum sunt separate, decontextualizate și de multe ori închise.

Ca obiectiv turistic Oravița poate face parte la sacară regională din trasee de vizitare care să cuprindă mai multe localități industriale din județ. Traseele din oraș pot fi continuante spre Anina pe prima cale ferată din țară sau pe șosea trecând pe lângă sanatoriul de la Marila (o altă construcție cu potențial arhitectural deosebit); inclusiv Moldova Nouă sau Ciudanovița, Ansamblul de mori din Bozovici. Trasee extinse cu relevanță locală pot pleca din centrul orașului spre Ciclova descoperind un obiectiv istoric prin parcurgerea unui sit natural.

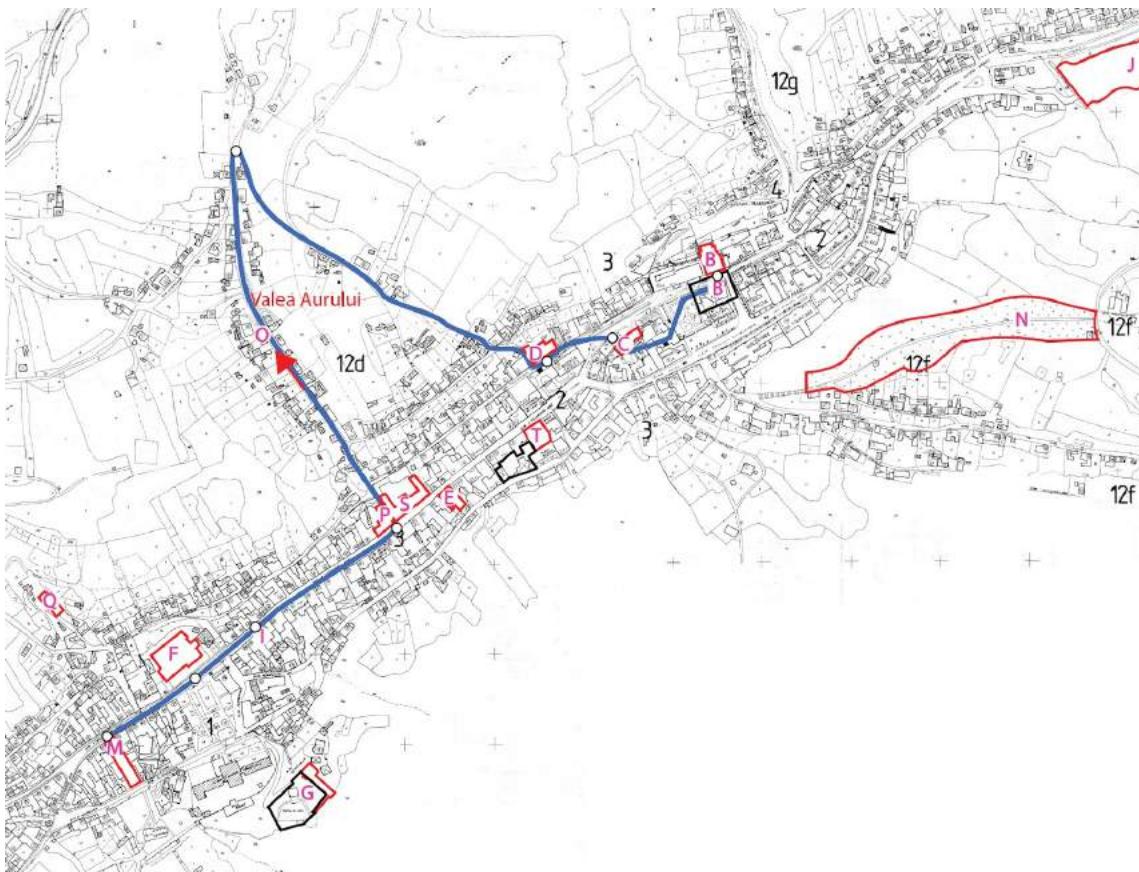
Astfel, propunem o serie de trasee adresate atât pietonilor, cât și biciclistilor ori persoanelor care conduc moped. Traseele turistice sunt următoarele: Traseu Scurt: Descoperirea Oraviței Montane, Traseu mediu: Drumul Aurului, Traseu scurt: Principalele Obiective din Oravița Montană, Traseu Mediu: Oravița Montană și puncte de belvedere, Traseu lung: Oravița Montană văzută de sus, Traseu Lung: Monumentele Orașului Oravița, Traseu Lung: Plimbare de Agrement Oravița - Ciclova, Traseu lung: CFR Prima cale ferată montană din România Oravița - Anina. Acestea sunt gândite în aşa fel încât să folosească cât mai puține resurse umane, vizitatărilor punându-li-se la dispoziție o platformă digitală pentru self-guided tours, ce are scopul de ghidaj și de oferire a tuturor informațiilor despre oraș și obiectivele vizitate. De asemenea, propunem rezolvarea problemei muzeelor innaccesibile, încuiate, prin menținerea lor deschise și supraveghere video corelată cu vitrine de expunere antifurt. Turiștii își pot alege un traseu dintre cele expuse, în funcție de preferințele personale ori timp alocat. Turistul va fi ghidat printr-o hartă ce se updatează în timp real cu locația acestuia și prin indicii legate de următorul obiectiv ce urmează a fi vizitat. De asemenea, corelat cu conceptul de oraș ca muzeu, clădirile monument vor reprezenta principalele puncte de atracție, pentru fiecare dintre acestea oferindu-se informații istorice, arhitecturale și povești locale. Astfel, turiștii pot experimenta arhitectura, orașul și simții scara acestora. De asemenea traseele sunt gândite în aşa fel încât un obiectiv turistic să fie percepțut din locuri diferite și de la distanțe diferite, acest lucru oferind vizitatorilor o mai bună perspectivă asupra spațiului și arhitecturii locului. De asemenea, traseele lungi oferă perspective de ansamblu asupra orașului, din cele mai înalte puncte aflate în vecinătatea acestuia. Astfel Oravița poate fi văzută și percepță la diferite scări, adaptând-o la un discurs peisager contemporan.

Traseu Scurt: Descoperirea Oraviței Montane

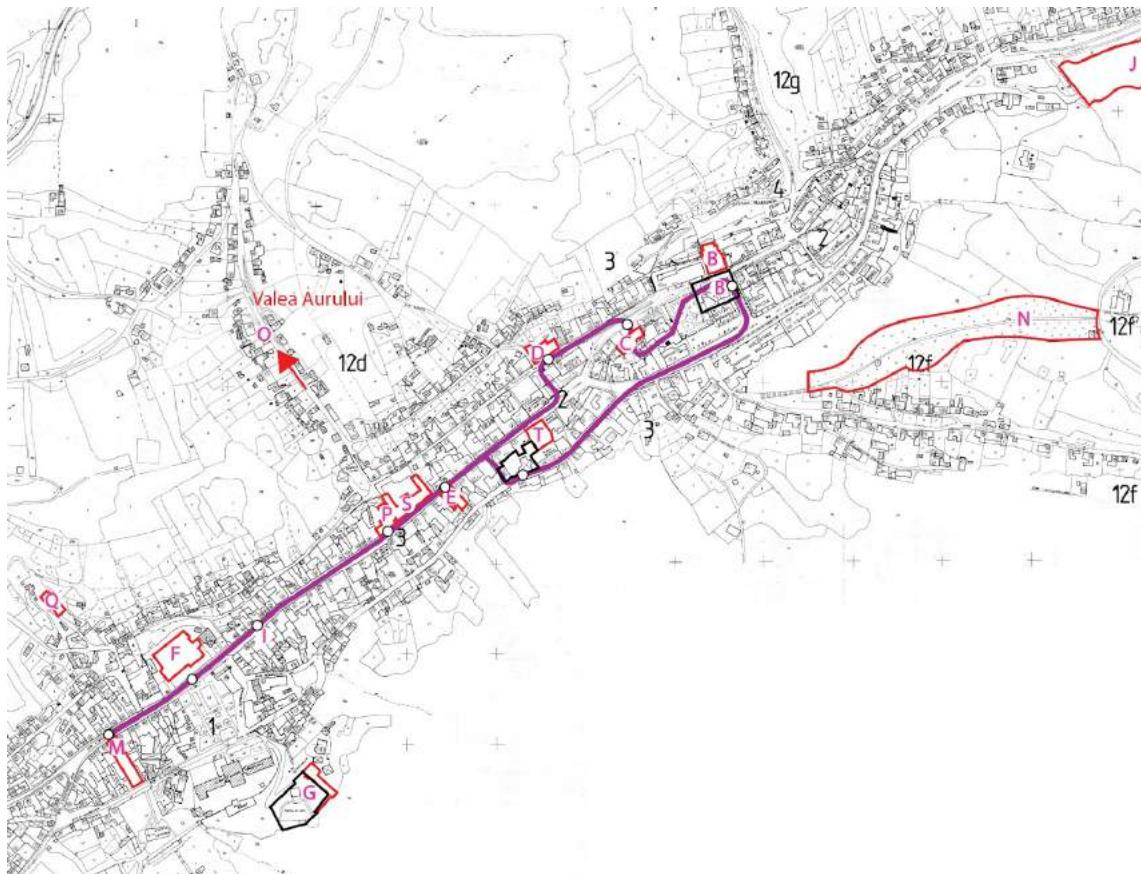
- cuprinde obiectivele importante precum teatrul, biserică catolică, galeria de artă, primăria actuală și alte clădiri reprezentative.
- oferă diferite puncte de perspectivă conducând spre mănăstirea călugărițelor franciscane pe o strată la cotă superioară și întorcându-se în jurul primăriei pentru a oferi perceptia din mai multe unghiuri
- traseul cuprinde ocolișuri prin zone mai puțin cunoscute și devieri de la strada principală, oferind turiștilor perceptia spațiului printr-o sumedenie de mecanisme, precum: străzi înguste, curți interioare, elevații și perspective. Mizăm pe utilizarea acestor procedee pentru a crește dimensiunile orașului, aşa cum este el perceput de vizitatori,

- lungimea redusă a traseului cuprinde cateva dintre cele mai interesante puncte și locuri din oraș astfel încât musafirii în grabă să poată percepe potențialul și să își dorească să se întoarcă pentru a explora și restul.

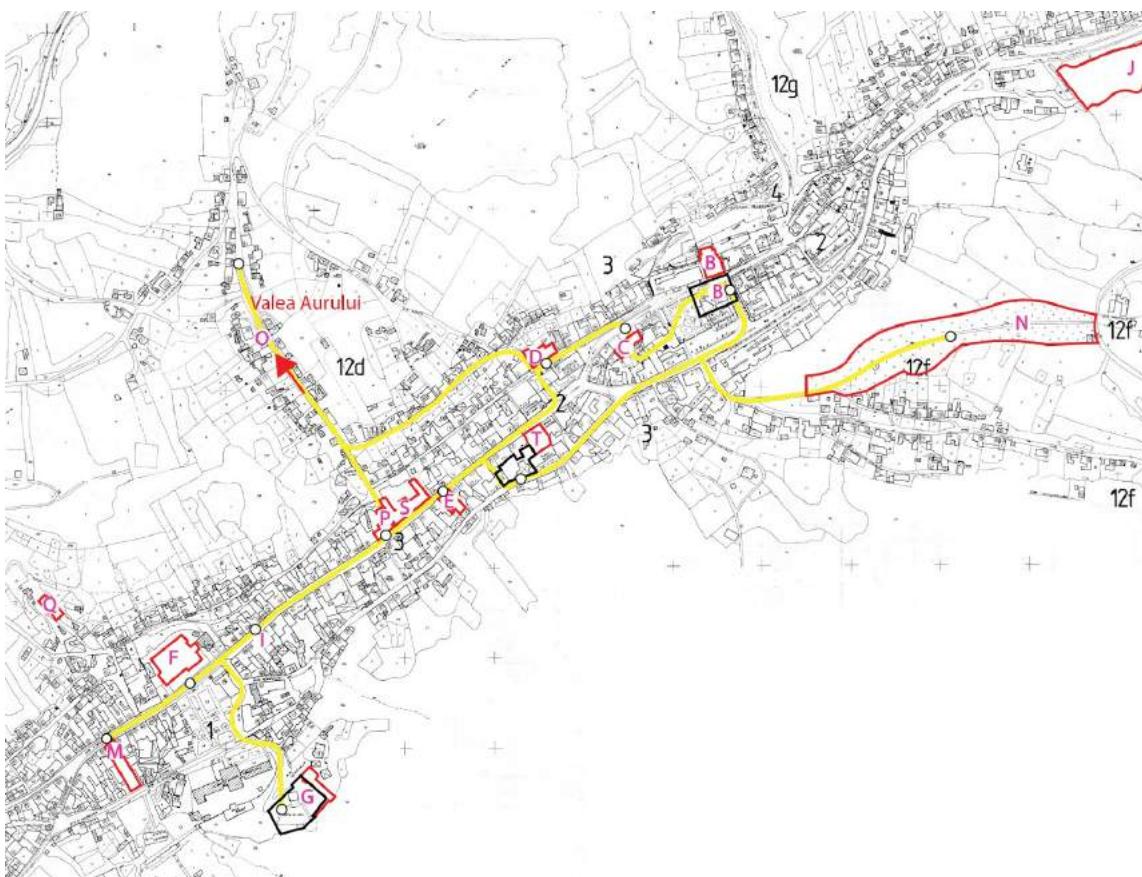
Traseu mediu: Drumul Aurului

- traseul va cuprinde pe parcurs informații specifice despe cea mai veche perioadă a Oraviței pe vremea cand aceasta se afla sub stăpânire Otomană
- ruta conține anumite puncte cheie care leaga trecutul orașului de activitatea care i-a dat naștere: mineritul aurului. Deși urmele sunt aproape complet șterse se pot observa parți ale unor puțuri, terasamente și teatrul al cărei poziție actuală acoperă intrarea unei foste mine.
- în dreptul hotelului Coroana un punct de cotitură subtil conduce turiștii pe strada Valea Aurului, unde se mai pot observa guri de mine și parapeți ce pot fi amenajați.
- lungimea poate fi parcursă pe jos însă diferențele mari de nivel fac ruta puțin anevoieoașă pentru biciclete.

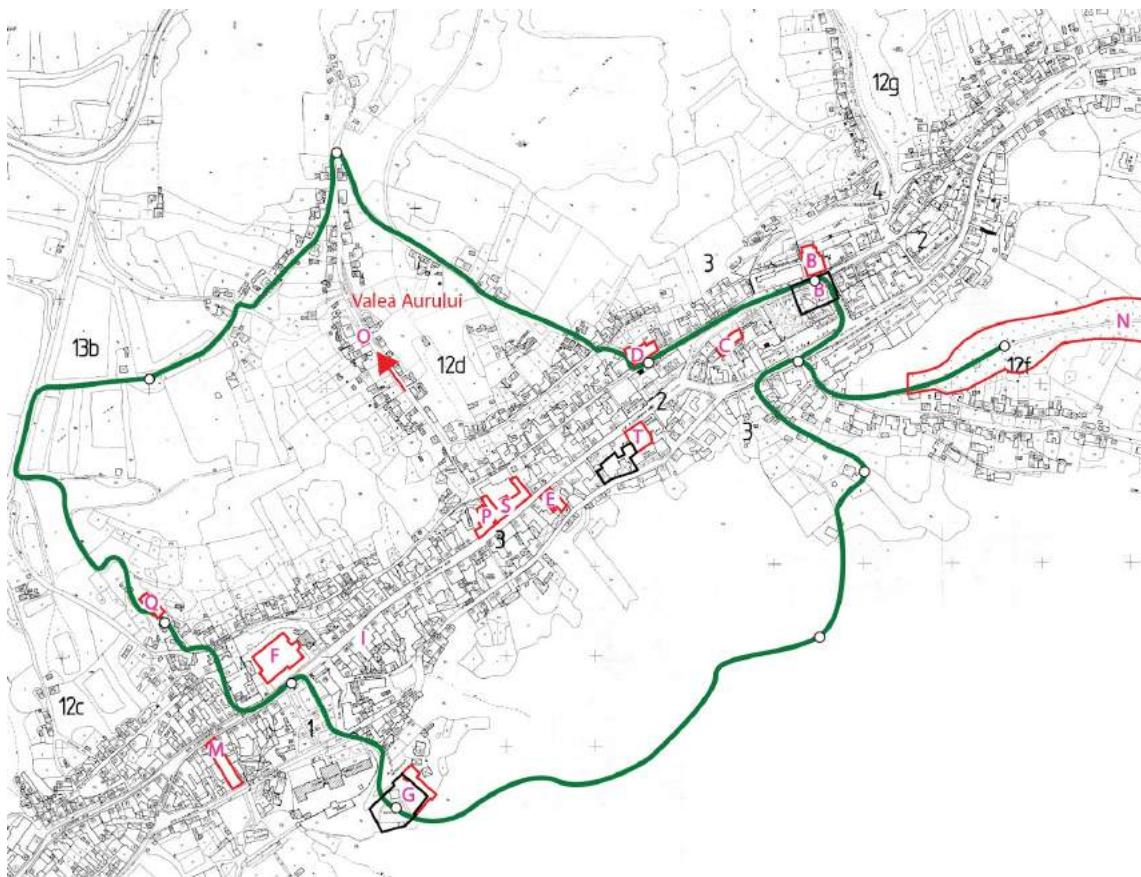
Traseu scurt: Principalele Obiective din Oravița Montană

- Acest traseu va prezenta pe îndelete oricui este interesat zona cea mai densă din punct de vedere istoric, cuprinzând teatrul, primăria actuală și cea veche, mai multe instituții de cultură, muzee și biserici.
- Ruta urmărește strada principală a cărei caracter vizual ca se va schimba înspre spre mixed use între mașini, biciclete și pietoni.
- Acest tur este ideal pentru turiști care nu cunosc nimic despre Oravița, nu au mult timp la dispoziție sau preferă atmosfera barocă a celei mai bune perioade a orașul

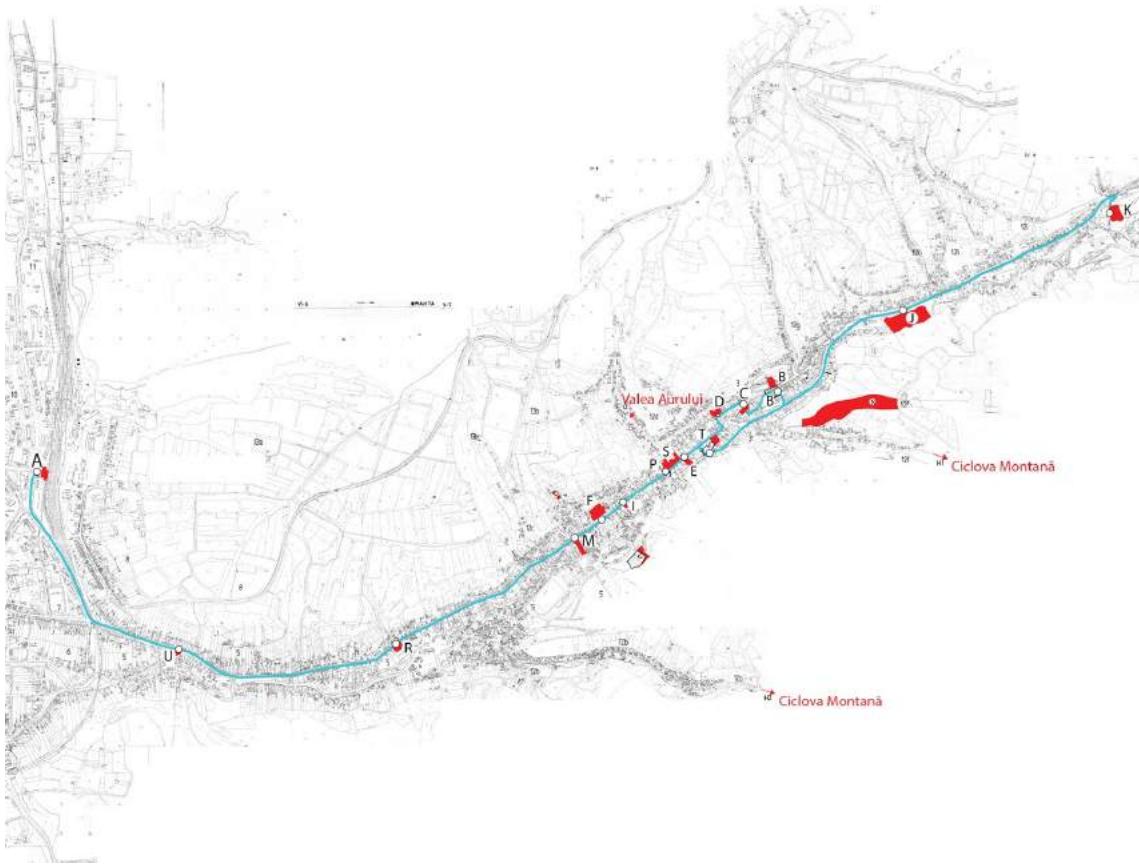
Traseu Mediu: Oravița Montană și puncte de belvedere

- pentru călătorii mai îndrăzneți, pe lângă oferta culturală traseul ghidează spre puncte de perspectivă din mediul natural de unde se poate observa o panoramă a acoperișelor. Grădina de Tir, Cimitirul Catolic și Str. Valea Aurului oferă printr-o elevație ridicată perspective filtrate de vegetație către diferite puncte din oraș.
- Din punct de vedere istoric și cultural este unul dintre cele mai cuprinzătoare trasee
- Variante multiple pentru a ajunge în același loc determină explorarea cuprinzătoare a orașului și perceperea spațiului și a arhitecturii din mai multe unghiuri, de aproape, în trecere, de la depărtare.

Traseu lung: Oravița Montană văzută de sus

- dealurile din jurul orașului fac parte din compoziția topografică, urbanistică și culturală a orașului fiind de neprețuit pentru păstrarea autenticității acestuia. Pe lângă fațatul că au generat o topografie unică și o rețea de ghidare a apelor specifică locului, dealurile pot fi exploatate din punct de vedere turistic prin trasee pentru plimbari și biciclete.
- Oravița vazută de sus este un traseu planificat pe coama dealurilor în strânsă conlucrare cu amenajarea vegetației pentru a oferi perspective inedite și o lungime suficientă pentru jogging, sau maraton sau semi-maraton.
- traseul se intersectează cu orașul în puncte cheie: parcul central cu primăria și liceul și zona teatrului și a cimitirului catolic.

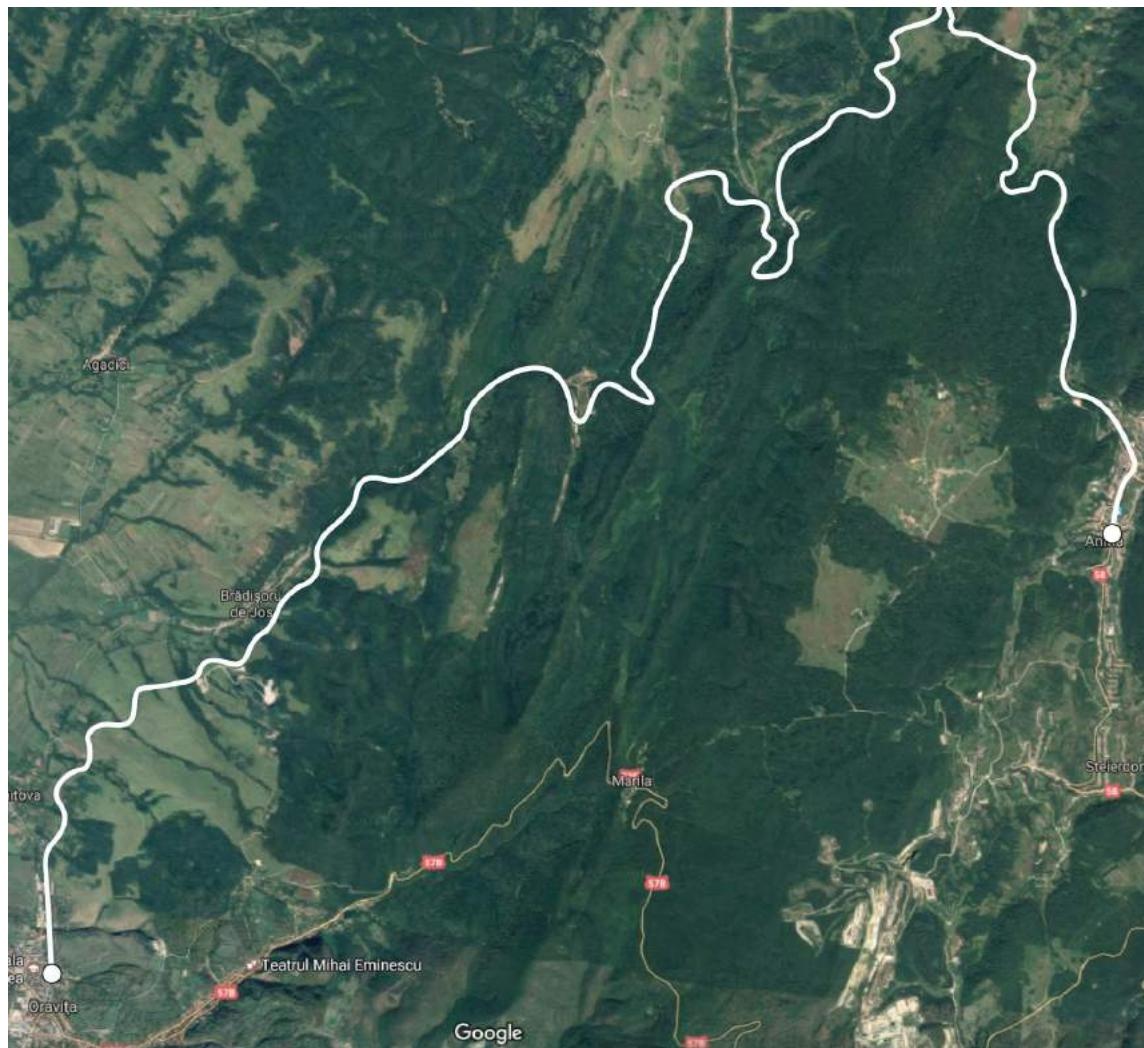
Traseu Lung: Monumentele Orașului Oravița

- Adăugarea gării CF pe lângă traseele din Oravița Montană generează un parcurs complet al monumentelor aflate aici. Gara este un obiective foarte importante și datorită distanței față de oraș, un punct de oprire în sine.
- Prima Gară din România este un monument impresionant care comunică pe două niveluri datorită diferențelor mari de elevație între cota străzii și cea a terasamentului.
- Puncte de oprire au fost planificate atât în jurul gării cat și în miezul orașului istoric pentru a facilita conectarea acestuia. Transportul în comun și cu bicicleta are o contribuție majoră în legarea acestor două obiective.
- Traseul este considerat lung și ca durată de timp necesară pentru a vizita toate obiectele importante din oraș. Strategia municipalității poate miza pe a menține turiștii cel puțin o noapte în Oravița.

Traseu Lung: Plimbare de Agrement Oravița - Ciclova

- Satul Ciclova este o așezare minieră în care au fost construite cuptoare pentru procesarea minereurilor pe vremea Austro-Ungariei. Și aici au fost aduși mulți coloniști pentru prelucrarea metalelor descoperite în zonă.
- trecerea dealurilor din Oravița spre Ciclova se poate face cu automobilul, bicicleta sau pe jos, traseul oferind perspective minunate a zonei deluroase care se deschide spre

Traseu lung: CFR Prima cale ferată montană din România Oravița - Anina

- Una dintre atracțiile cu cea mai multă notorietate este traseul cu trenul pe linia dintre Oravița și Anina. Această rută cuprinde 10 viaducte și 14 tuneli toatalizând 65 km de linie ferată. Priveșteaza impresionantă și realizarea inginerească în premieră pentru România la vremea respectivă fac din acest traseu o oprire pentru sute de turiști anual.
- Gara CFR și zona acesteia au un statut important în strategia turistică a orașului, fiind poarta pentru călătorii ce vin dinspre Anina și în același timp, un simbol.

5.1.4. Schimbări ale infrastructurii și spațiului public

Pentru ca revitalizările punctuale a clădirilor să aiba un efect asupra imaginii generale a orașului este necesară modernizarea și actualizarea spațiilor publice și retelei de drumuri din oraș. Obiective singulare de însemnatate și calitate ridicată nu pot modifica imaginea unui ansamblu prost întreținut, drept dovada fiind chiar teatrul care atrage turiști în mod constant, dar dintre acești oameni puțini ajung să viziteze alte părți ale orașului.

O problemă cu impact semnificativ la acest capitol este rețeaua stradală dimensionată pentru un trafic mult prea mare (două benzi pe sens pe strada 1 Decembrie). Această configurație lasă prea puțin spațiu pentru pietoni iar parcările nu sunt prevăzute. O soluție care să pună accent pe pietonalizarea străzii va determina un parcurs de stradă comercială, coerent cu ținuta istorică și catalizând repornirea funcțiunilor din clădirile cu vitrine spre stradă.

În oraș mai există și numeroase parcele aflate în stadii avansate de degradare pentru care recomversia nu mai este o opțiune. Acestea trebuie curățate cât mai curând deoarece efectul negativ asupra imaginii orașului este foarte puternic. În locul acestora pot fi amenajate spații verzi de salubrizare, gradini sau parcuri.

Infrastructura spațiilor publice trebuie regândită astfel încât să facă față fluctuațiilor de oameni care vizitează orașul pe parcursul activităților culturale menționate anterior.

Hartă, marcaje și dispozitive informaționale ce fac parte dintr-o strategie de branding modernă și coerentă vor face legătura între vizitatori și conceptul muzeografic.

5.1.5. Restaurare și refuncționalizare

Putem observa și în Oravița cum mediul construit ponosit, lipsă de educație dar și a unor programe de stimulare a activităților economice în centrul orașului au determinat dezvoltarea noilor servicii spre periferia acestuia. Pensiuni, hoteluri, magazine și chiar judecătoria au preferat să construiască clădiri noi la marginea orașului aproape de cartierul de blocuri mult mai puțin atrăgătoare. Aceasta este o dovedă clară a felului în care oameni se relaționează la vechi, ca fiind mai puțin valoros și nou ca fiind valoros chiar dacă nu deține neapărat niște calități arhitecturale. Pentru a schimba această perspectivă Oravița are nevoie de niște exemple de restaurare și reutilizare de calitate care să seteze niște precedente pentru felul în care vechile clădiri pot primi funcții noi și să funcționeze corespunzător.

Chiar dacă momentan există câteva clădiri cu fațade restaurate (care au fost ocupate de sedii de bănci) restaurarea și reutilizarea acestora este de departe un proces răspândit sau controlat. Există cazuri de proprietari care au reparat doar o parte de fațadă, corespunzătoare proprietății lor într-o clădire cu mai mulți proprietari, sau chiar reabilitări termice cu polistiren care au distrus caracterul unei clădiri monument.

În acest context este evidentă necesitatea unei reglementări mai bune a felului în care se intervine pe monumente și pe clădirile din aria protejată a acestora. Oravița nu are o strategie care să ghideze reabilitările și construcțiile noi din zona protejată a monumentelor iar

de comisia pentru monumente trec, în mod surprinzător, proiecte care nu respectă legislația specifică precum legea 422 (proiectul de alimentare cu apă și canal a localității a distrus multe dintre vechile canale de scurgere a apelor de pe dealuri, prevăzând și suprabetonarea drumurilor care erau original pavate cu piatră cubică).

Prin documentația elaborată pe parcursul proiectelor de diplomă vom participa la întocmirea unei strategii care să seteze anumite limite și principii în procesul de proiectare. Regulamentul poate să includă și diferite strategii de co-participare sau stimulare a afacerilor în clădiri proprietate a primăriei. Comisionarea clădirii unei firme care să investească în repararea clădirii în loc de chirie sau chiar atribuirea gratuită pentru asociații culturale sunt exemple de politici care pot rezolva problema lipsei de ocupanți din centrul orașului. De asemenea, este foarte important ca toate proiectele ce urmează a fi realizate în Oravița să prezinte un discurs coerent al intervenției și să se adapteze nevoilor clădirilor, raportate la stadiul de degradare al acestora și la modificările ce se pot aduce acestora, respectându-se cerințele tipului de intervenție ce se va face asupra clădirilor: restaurare, conservare, conversie, decontaminare, demolare etc.

Glosar de termeni:

Conservare - Ansamblul operațiunilor și intervențiilor executate în vederea salvării și păstrării funcționalului, esteticii și volumetriei fondului construit asigurat din punct de vedere al durabilității.

Decontaminare - Acțiuni de eliminare a radioactivității nocive prin îndepărțarea (spălarea, filtrarea, decopertarea etc.) materialelor radioactive (pulberi, picături etc.) aflate la nivelul solului, în încăperi, pe obiecte etc.

Demolare - Dărâmarea integrală sau demantelarea unor elemente de construcție în vederea înlocuirii cu un fond construit nou, a realizării unei amenajări de utilitate publică etc.

Conversia - Operațiuni urbane de schimbare într-o pondere semnificativă a funcțiunilor unei zone, însoțită de cele mai multe ori și de schimbarea activităților și volumetriei fondului construit din arealul respectiv.

Reconversia - Reconversia presupune refacerea schimbării de destinație

Conversie parțială - Operațiuni urbane, de tip reconversie, ce au un demers cu programări succesive, în etape și în timp.

Reconversie temporară - Posibilitatea și capacitatea unui fond construit de a fi utilizat în paralel cu programe și funcții diferite (exemplu: spațiile culturale din marile orașe, practic goale și neutilizate în timpul săptămânii etc.)

Reconversie coerentă - Reconversii logice, ce parcurg toate etapele de la inițiere până la aprobare/avizare, ce iau în considerare originea construcțiilor, arhitectura și locația, intercondiționate de relații inter și intrazonale.

Renovare urbană - Operație urbanistică de ampioare, prin care se urmărește modernizarea unui ansamblu urbanistic sau a unui grup de clădiri și păstrarea sau punerea în valoare a unor elemente specifice locale, a unor obiective de interes istoric, artistic, arhitectural sau de cadru natural.

Restaurare - Operațiune prin care monumentele de arhitectură sau alte opere de artă sunt readuse la valoarea lor artistică, în scopul de a fi păstrate și puse în valoare, prin consolidare sau refacerea unor părți degradate ale acestora, care au suferit din cauza uzurii timpului și a intemperiilor sau din cauze accidentale.

La restaurarea pieselor trebuie respectate câteva reguli de bază, general valabile, indiferent de materialul din care este realizat obiectul:

1. se păstrează integral părțile originale, chiar dacă sunt deteriorate;
2. părțile nou adăugate pentru întregirea obiectului trebuie să fie din materiale compatibile cu cele originale;
3. materialele folosite la restaurare trebuie să fie reversibile, deci să permită revenirea la forma inițială sau o nouă restaurare (spre exemplu la restaurarea ceramicii se folosește aracet, care este solubil în apă, și nu alte cieri care fac corp comun cu fragmentele ceramice);
4. nu se fac întregiri atunci când din obiect lipsește mai mult de 50%;
5. restaurarea încearcă să aducă obiectul la o stare care să-i exprime funcționalitatea.

Ca posibile proiecte de restaurare am ales o serie de clădiri ce au un impact puternic asupra obiectivelor setate mai sus și ce pot oferi exemple diverse de bună practică, abordând funcții variante: culturale, servicii, recreere. Lista obiectelor propuse este următoarea:

- Grădina de Tir
- Clădirea ANAF
- Muzeul de Speologie și accesul către acesta
- Casa de Cultură
- Zona Stadionului
- Lacul Mare
- Cazarma Grănicerească

6. REZUMAT

Orașul Oravița este un caz unic între amplasamentele urbane din România având un trecut istoric bogat, un prezent precar și un viitor incert. Potențialul cultural al patrimoniului construit și al comunității este o resursă foarte valoroasă care nu esteexploatață, ba mai mult, lăsată să se stingă încet odată cu degradarea clădirilor și îmbatrânirea locuitorilor. Scopul lucrărilor dezvoltate în subunitul *Analiză urbana și microintervenții în ansamblul urban Oravița*, este de a asista autoritățile locale în planificarea unei strategii pentru utilizarea clădirilor de patrimoniu, pentru a stopa procesul de degradare a acestora și schimbarea mentalității locuitorilor înspre aprecierea și valorificarea acestora.

Orașul se încadrează în mai multe arii de studiu în funcție de diferite criterii. Din punct de vedere demografic este un oraș de talie mică, în proces de contracție, un "shrinking city", cu o populație care a scăzut cu 30% din 1989 până în prezent. Din punct de vedere a dezvoltării urbane este un oraș cu specific industrial și ingineresc, fostă reședință de județ, rezidență a multor clădiri dedicate inginerilor și proiectanților minelor și infrastructurii din zonă. Ca urmare a acestor procese Oravița are în prezent peste 50 de monumente dintre care 4 clasa A, într-o zonă protejată ce depășește 21 de hectare. Din punct de vedere arhitectural, țesutul urban are o vechime considerabilă, în stil predominant baroc, apar însă însertii de stil secession și neo-românesc.

Pentru a putea valorifica potențialul arhitectural al orașului primăria are nevoie de o strategie care să ia în calcul colaborarea cu locuitorii, proiecte de utilizare temporară, îmbunătățirea actelor de reglementare urbana (PUG/PUZ) și exemple de pună practică de conservare, restaurare, reutilizare și adaptare funcțională de la scara orașului la scara clădirilor de interes.

Pentru a atinge aceste obiective ne vom concentra în cadrul subunitului pe două părți: o analiză comună asupra monumentelor și țesutului urban istoric în ansamblu, unde vom propune catalogarea și strategii de reutilizare a monumentelor, proiecte pentru spațiul public și revizuirea unor indicatori urbanistici; și partea individuală de intervenție asupra unor clădiri monument.

Cuvinte cheie: restaurare, revitalizare, shrinking, monument, inițiativă, patrimoniu

7. BIBLIOGRAFIE

Date ale Institutului Național de Statistică: www.recensamantromania.ro/rezultate-2

Shrinking Cities în România - O abordare contemporană a contractiei și declinului urban
- Autor: Ilinca Păun Constantinescu; Coordonator: Ana Maria Zahariade; Universitatea de Arhitectură și Urbanism "Ion Mincu", București, 2013

Studiu preliminar: Shrinking cities in postsocialist Europe – what can we learn from their analysis for urban theory-making? Annegret Haase, Katrin Grossmann, Dieter Rink, Berlin, 2013

Curating Architecture and the City - Sarah Chaplin and Alexandra Stara

Embracing Smart Decline - Payton Heins, University of Michigan, 2012

Carta de la Veneția, 1964, adoptată de ICOMOS

Shrinking Cities în România - Autor: Ilinca Păun Constantinescu

Plan Urbanistic General al orașului Oravița

Tezele patrimoniului au fost publicate în 14 septembrie 2016 de Ministerul Culturii și se află în actualmente în dezbatere publică. Documentul poate fi accesat pe siteul ministerului (aici)

Ionel Bota, Istoria teatrului vechi din Oravița, vol.I, Editura Timpul, Reșița, 2003

Ionel Bota, Istoria teatrului vechi din Oravița, vol.II, Editura Timp, Reșița, 2005

Ionel Bota, Teatrul vechi din Oravița și vechiul Burgtheater din Viena - Barocul vienez în România, Editura Artpress, Timișoara, 2013

Izvoare locale: pictorul Gheorghe Fikl, sculptorul Ștefan Bartha, arhitect șef al orașului Oravița Costaș Coman

Strategia de dezvoltare a Unității Administrativ Teritorială oraș Oravița pentru perioada 2014-2020

Lucrări de restaurare, conservare și dotare la Teatrul Mihai Eminescu și amenajare peisagistică a parcului adiacent, Faza DALI, D Project Timișoara

<http://www.museumofvancouver.ca/programs/blog/2012/11/2/city-museum-and-museum-city>

<http://archiv.ruhr2010.de/en>

<http://tzutzelu.blogspot.ro/2011/12/regiunea-industriala-rhin-ruhr.html>

- <http://www.germany.travel/ro/towns-cities-culture/towns-cities/ruhrgebiet.html>
- <http://cyd.ro/regiunea-industriala-din-ruhr/>
- <https://www.citypopulation.de/php/germany-census.php>
- <https://en.wikipedia.org/wiki/Duisburg>
- <http://www.museumofvancouver.ca/programs/blog/2012/11/2/city-museum-and-museum-city>
- <http://planthalia.blogspot.ro/2014/01/un-parc-industrial-din-germania-ruinat.html>
- <http://urbangreentm.blogspot.ro/2009/04/duisburg-nord-landscape-park-germany.html>
- <https://en.wikipedia.org/wiki/Oberhausen>
- http://beyondplanb.eu/projects/project_centro_oberhausen.html
- <http://www.dorsch.de/projects/project/dproject/centro-oberhausen-1/show/Project/>
- <https://en.wikipedia.org/wiki/Essen>
- <https://en.wikipedia.org/wiki/Bochum#History>
- <http://www.bergbaumuseum.de/en/>
- <http://www.rag-stiftung.de/en/support/foerderung-ruhr/deutsches-bergbau-museum/>
- <https://en.wikipedia.org/wiki/Dortmund>
- <http://www.klimaexpo.nrw/en/join-in/projects-pioneers/vorreitergefunden/icr/>
- <https://en.wikipedia.org/wiki/Liverpool>
- <http://www.culturefighter.eu/structural-support-and-government-policies/local-authorities/liverpools-decline-and-regeneration>
- <http://www.albertdock.com/history/regeneration-albert-dock/>
- <http://www.revista-satul.ro/articol.php?id=8>
- <http://www.primariaoravita.ro/prezentarea-orasului/>
- <http://www.primariaoravita.ro/prezentare-cronologie/>
- <https://ro.wikipedia.org/wiki/Oravi%C8%9Ba>
- <http://www.info-caras.ro/oravita>

- <http://oravita.ro/muzeul-monetariei-imperiale-oravita/>
- <http://www.recensamantromania.ro/rezultate-2/>
- <https://ro.wikipedia.org/wiki/Oravi%C8%9B%C4%8D#Demografie>
- <http://monumenteistorice.duv.ro/blog/ansamblul-urban-oravita-din-oras-oravita-11056-2/>
- <http://www.pao-project.org/>
- <https://www.facebook.com/pao.potoc?fref=ts>
- <https://www.frspeo.ro/congres-national-2016/>
- <https://sites.google.com/site/peripateticaoravita/>
- <http://www.primariaoravita.ro/events/>
- <http://www.zilelemuzeiciilaoravita.ro/>
- http://www.strategvest.ro/media/dms/file/Inventar%20strategii/Caras-Severin/Orasul_Ora vita_Profilul_comunitatii.pdf
- <http://expressdebanat.ro/exclusiv-vezi-lista-pamanturilor-otravite-din-caras-severin-care-sunt-cauzele-poluarii/>
- <http://expressdebanat.ro/125-milioane-pentru-doua-monumente-istorice-din-oravita/>
- <http://expressdebanat.ro/oravita-isi-face-piata-futurista-de-13-milioane-de-euro-cea-mai-tare-din-caras-severin/>
- http://www.welcometoromania.ro/Oravita/Oravita_Harta_Obiective_r.html
- http://ucalgary.ca/ev/designresearch/projects/Urban_Regeneration/Manchester.pdf#%5B%7B%22num%22%3A134%2C%22gen%22%3A0%7D%2C%7B%22name%22%3A%22FitB%22%7D%5D

8. GLOSAR DE IMAGINI

fig. 1 Grafic al evoluției demografice

fig. 2 Grafic privind structura pe grupe de vîrstă a populației din Oravița

fig. 3 Hartă a regiunii Ruhr

fig. 4 Tabel privind numărul locuitorilor orașelor din regiunea Ruhr

fig. 5 Parcul Duisburg-Nord

fig. 6 Complex comercial Oberhausen

fig. 7 Ansamblul cultural Essen

fig. 8 Muzeul Mineritului German – Bochum

fig. 9 Proiect Dortmund

fig. 10 Stare inițială și stare actuală

fig. 11 Intervenții în Bottrop

fig. 12 Docul Albert Liverpool

fig. 13 Caz Petrila

fig. 14 Manchester

fig. 15 Orașe miniere coordonate de Oravița

fig. 16 Oravița, anul 1763

fig. 17 Oravița, anul 1806

fig. 18 Oravița, anul 1869

fig. 19 Ansamblul urban Oravița

fig. 20 Comunitatea artiștilor din Socolari

fig. 21 Studio Magazen

fig. 22 Workshop PAO

fig. 23 Proiect pentru construcția pieței agro-alimentare

fig. 24 Primăria Oravița Montană

fig. 25 Primăria orașului Oravița

fig. 26 Galeria "Studio Magazen"

fig. 27 Teatrul Mihai Eminescu

fig. 28 Sediul UFET

fig. 29 Farmacia Knoblauch

fig. 30 Hotel Coroana

fig. 31 Magzin - str 1 Decembrie 1989

fig. 32 Gara Oravița Română

fig. 33 Bolta pârâului

fig. 34 Ansamblu Vilă Oficială

fig. 35 Liceul General Dragalina

fig. 36 Sanatoriul Marila

fig. 37 Școala de călugărițe

fig. 38 Cimitirul catolic

Anexă

